

Woman in Fur
Naine kasukas
Author's technique / Autoritehnika
100 x 37 x 28 cm
2020

PER WILLIAM PETERSEN WOMAN IN FUR
SELECTED WORKS 1995–2020

Handwritten signature in grey ink.

English

Eesti

Dansk

5	The Choice
5	Valikud
5	At vælge
7	Introduction
9	Sissejuhatuseks
11	Forord
13	Humans are rational beings
13	Inimesed on ratsionaalsed olendid
13	Mennesket er rationelt
15	The moment
15	See hetk
15	Øjeblikket
16	Coming to Estonia ...and staying
18	Eestisse tulemine ...ja jäämine
20	At rejse til Estland ...og blive der
22	How to do everything before the lights go out
26	Kuidas kõik enne ära teha, kui valgus kustub
30	Hvordan når man det hele før lyset slukkes
35	Promises
35	Lubadused
35	Løfter
36	Is a triangle an immature circle
40	Kas kolmnurk on ring, mis pole veel küps
44	Er en trekant en cirkel, der endnu ikke er moden?
48	Sculpture
	Skulptuur
	Skulptur
99	Time
99	Aeg
99	Tiden
162	Painting
	Maal
	Maleri
310	Do you know this feeling?
310	Tead seda tunnet?
310	Kender du det?
312	Curriculum Vitae

■ The Choice

Imagine that a large invisible hand has just placed you, you alone, in an infinitely large snowy landscape.

Everything is covered in white! The only thing you can sense in the nearby landscape are footprints in the snow. Of course, you are not the first to be placed in the middle of this land of opportunity, in a place where you get to choose either limitations or opportunities.

A brand new white canvas where you can create your own World. You decide EVERYTHING! Now you have to choose. You should ask no one, and no one should limit you. Your limitations are only within yourself. This is often more than enough! Constantly choosing between on and off. Choices and decisions come tumbling.

Only you can choose a solution. You can choose to find footprints to walk in. Or you can choose to make your own path. I find the unique opportunity to make my own path more interesting. Do not wait for a team to come and pick you up. Art is not teamwork. You have to make it on your own!

Working with art requires the ability to let go of habitual thinking and standard conclusions. To take the risk of failing or perhaps the chance of finding enrichment. Enrichment great and small. Important and less important.

When the artist's work is finished, the artist has simply become a footprint in the snow.

■ Valikud

Kujuta ette: suur nähtamatu käsi on just asetanud sind – täiesti üksi – ääretult suurele valgele maastikule. Kõik on kaetud lumega! Ainus, mida ümbritseval maastikul aimad, on jäljed lumes. Sest loomulikult pole sa esimene, kes asetatakse keset võimaluste maad, kohta, kus pead valima, kas keskendud piirangutele või võimalustele.

Uhiuus valge lõuend, millele saad luua oma Maailma. Sina ise otsustad KÕIGE üle! Nüüd pead valima. Sa ei pea kelleltki luba küsima ja keegi ei saa sind piirata. Sina ise oled ainus piirang. Ja sageli on sedagi liiga palju! Pead pidevalt otsustama: poolt või vastu? Valikuid ja otsuseid on kuhjaga.

Vaid sina üksi saad otsustada. Võid valida varasema jäljerea. Või omaenda raja. Minu arvates on kõige huvitavam ise uued jäljed tekitada. Ära oota, et tuleb meeskond, kes sind edasi kannab. Kunst pole meeskonnatöö. Pead ise hakkama saama!

Kunstnikutöö on võimalus visata harjumuspärase mõtteviisi ja standardjärelused üle parda. Riskida ebaõnnestumisega või leida midagi, mis rikastab su elu. Nii väikestes kui suurtes asjades. Olulises ja vähem olulises.

Kui kunstniku töö on valmis, on kunstnikust saanud vaid jalajälg lumel.

■ At vælge

Forestil dig: en stor usynlig hånd har netop placeret dig – dig helt alene, i et uendeligt stort hvidt snelandskab. Alt er dækket af hvidt! Det eneste du aner i det nære landskab, er fodspor i sneen. For du er selvfølgelig ikke den første der er blevet placeret midt i mulighedernes land. Stedet hvor man får valget mellem at se begrænsninger eller muligheder.

Et helt nyt hvidt lærred, hvor du kan skabe din egen verden. Du bestemmer selv ALT! Nu skal du vælge. Ingen skal du spørge, ingen skal begrænse dig. Dine begrænsninger er kun dig selv. Hvilket ofte er mere end nok! Konstant skal du vælge til og fra.

Valg og beslutninger kommer væltende. Løsningen vælger kun du. Du kan vælge at finde et fodspor at gå i. Eller du kan vælge at lave din egen vej. Den enestående mulighed for at lave dine egne fodspor, finder jeg mest interessant. Og vent ikke på der kommer et hold og samler dig op. Kunst er ikke teamwork. Du må gå selv!

Kunstens arbejde er muligheden for at smide vanetænkning og standard konklusioner væk. At tage risikoen for at fejle, eller måske chancen for at finde en berigelse. En berigelse på småt som stort. Vigtigt som mindre vigtigt.

Når kunstnerens arbejde er færdigt, er kunstneren blot blevet til fodspor i sneen.

Happy Steps
Rõõmsad sammud
Model to a bronze sculpture
Pronksskulptuuri mudel
2020

Introduction

By art historian and curator
Peeter Talvistu

■ During the Soviet era, and especially in the 1980s, one of the main means of expression in Estonia used to goad the authorities and to expose the hollowness of the regime was humour, mainly caricature. It can even be said that one of the visual symbols of the era and indeed of the narrative of Estonia re-gaining its independence is Priit Pärn's cartoon *Shit Happens! Sitta kah!*, which shows a worker (representing the Soviet Union) fertilising a field by throwing out a pile of manure shaped like Estonia. After tumultuous changes and the arrival of new artistic dogmas, the general appearance of the culture changed. With slight hyperbole it might be said that for a long time it was perceived that such a grand and serious undertaking as art should not sink so low as to approach reality through the prism of humour and clowning around.

When I have asked Per about the relationship between his works and humour, he has always become somewhat hesitant, as if he was thinking that I was going to rebuke him, as if there was something wrong with wanting to burst into laughter when you saw an artwork. Indeed, we Estonians have been scolded throughout history with the literary expression "work and sweat and love will come", and we constantly have to talk about the way our small nation has suffered under foreign powers. We

have therefore been taught to see life in menacing and melancholy tones. This has probably also held true for Denmark, where Per's world view and artistic senses were shaped.

Per's oeuvre does indeed contain a lot that is melancholy and the protagonists of his works often seem very lonely. It is no wonder that in cases like these the characters try to hide their problems and failures behind a slightly wry smile or some exaggerated and humorous detail. But so do all of us! Therefore, it cannot be said that Per's art only consists of amusing caricatures: often the grotesque and the absurd cloak other serious themes and simple and universal humanism.

Another aspect that is not mentioned in the polite company of today's contemporary art world is decorativeness. It seems to be a sin when a work of art also takes into consideration the room where it hangs or stands, or if it has been precisely determined how much can be said with the minimal number of shapes and lines. Per has managed to carry over the best elements of the manual and graphic skills of the beginning of his career into the art that he has made in recent decades. In sculpture and in Estonian art, he has managed to find his own niche and the public can unmistakably recognise his handwriting. Viewers can enjoy

with a smile how masterfully and with what skill a flight of random fancy has found its final form.

In truth, Estonian art has always contained examples of both of these aspects, e.g. the works of Peeter Allik with their distorted humour and the oeuvre of numerous recent abstractionists. Therefore it can be boldly stated that Per fits nicely into the general realm of Estonian art and he has nothing to be squeamish about. Yes, I did indeed say that he is part of Estonian art life: the years in Tartu have transformed him into a complete local. I am convinced that there are numerous people who dutifully visit the annual exhibition of the Estonian Artists' Association each spring and mumble to themselves: "Look, that fellow with the funny name and strange artworks is here again." They all recognise Per's handwriting and are familiar with his works. Maybe some of them even ponder on their way to the exhibition what Per might offer them this year. But they probably don't even suspect that this fellow once stepped onto a boat in Copenhagen and arrived in Tartu, on the banks of the Emajõgi. And why should it matter? The main thing is that the art is good and sometimes you can enjoy a little laugh!

Double Thought
Topeltnõte
Model to a bronze sculpture
Pronksskulptuuri mudel
2019

Sissejuhatuseks

*Kunsti ajaloolane ja kuraator
Peeter Talvistu*

■ Nõukogude ajal ja eriti 1980ndatel oli üheks peamiseks väljendusvormiks, mille kaudu valitseva võimu varvaste peale astuti ja selle sisutühjust paljastati, huumor ja eelkõige karikatuur. Saab lausa väita, et selle ajastu ja Eesti taasiseseisvumise visuaalseks sümboliks on Priit Pärna pilapilt „Sitta kah!“ Peale tormilisi läbielamisi ja uute kunstidogmade tulekut muutus aga terve kultuuri üldilme ning väikeste liialdustega võiks öelda, et väga pikalt valitses seisukoht, et kunst kui kõrge ja tõsine asi ei tohiks langeda madalale ega läheneda reaalsusele läbi huumoriprisma või klounaadi.

Kui olen Perilt küsinud tema teoste ja huumori suhte kohta, on ta alati pisut tõrksaks muutunud, justkui arvates, et soovin seda talle ette heita. Et ega see ikka üks õige asi ole, kui teost nähes tahad kohe naerma pursata. Nojah, meid, eestlasi on ju läbi aegade tagant utsitatud väljendiga „tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb ka armastus“ ning pidevalt läheb jutt sellele, kuidas meie väike rahvas on pidanud võõrvõimude all kannatama. Meid on õpetatud elu nägema kurjakuulutavates või vähemalt melanhoolsetes toonides. Sama on vist kehtinud ka Taanimaa kohta, kus Peri maailmanägemine ja kunstnikumeel vormunud on.

Peri loomingus on vähemalt melanhooliat küll kõvasti, sest sageli näivad tema teoste peate-

gelased väga üksildastena. Sellistel juhtudel pole ka ime, kui nad proovivad oma muresid ja viltuminekuid varjata natuke virila naerutuse või mõne muu kergelt ülepaisutatud ja humoorika detailiga: üks me tee seda ju kõik! Nii ei saa siiski väita, et Peri kunst koosneb vaid lõbusatest saržidest: tihti on neis groteski ja absurdi taga peidus tõsised teemad ning lihtne ja üldine inimlikkus.

Teiseks aspektiks, millest tänapäeva kunsti kõrgseltskonnas ei räägita, on dekoratiivsus. Justkui oleks see patt, kui teose juures on mõeldud ka ruumile, kus see ripub või seisab. Või justkui oleks täpselt paigas see, kui nappide kujundite ja joontega midagi saab öelda. Per on oma kunstnikutee algusaastate manuaalsete ja graafiliste oskuste paremiku kaasa võtnud ka viimaste kümnendite kujutavasse kunsti, kuhu neil mõnede arvates justkui asja ei oleks. Siin on ta eelkõige skulptuuris ja eelkõige Eesti kunstimaastikul leidnud oma niši, kus publik tema käekirja ilmeksimatult ära tunneb – ja saab seejärel juba kerge muigega suunurgas nautida seda, kuivõrd meisterlikult ja elegant-selt on üks või teine mõtteväljatus oma lõpliku lahenduse leidnud.

Meie kunstis on ju tegelikult olnud piisavalt mõlema suuna esindajaid: tõsimeelse kunsti kõrvalt leiame kasvõi Peeter Alliku kõverpeeg-

lihuumorit täis loomingut ning võtame kasvõi mitmete viimase aja abstraktsionistide teosed. Seega saab julgelt öelda, et Per sobib Eesti kunsti üldpilti kenasti ja ühegi põhjusega häbeneda. Jah, just nimelt Eesti kunsti omasse, sest Tartus veedetud aastatega on temast saanud läbi ja lõhki kohalik. Olen veendunud, et leidub mitmeid igal kevadel korralikult Eesti Kunstnike Liidu aastanäitust külastavaid kodanikke, kes ühmavad omaette: „Näe, jälle see naljaka nimega mees oma kiiksuga teostega.“ Aga nad kõik tunnevad ära Peri käekirja ning teavad tema loomingut praeguseks läbi ja lõhki. Vahet keegi juba mõtleb näitusele minnes ette sellest, mida Per neile seekord pakub. Vahet nad ei kahtlustagi, et ta kunagi Kopenhaagenis paati istus ja lõpuks mööda Emajõe Tartusse jõudis. Ja mis seal ikka: peaasi, et kunst hea on ja mõnikord natuke naerda saab!

Out Views Require Insight
Väljavaade vajab sissevaadet
Model to a bronze sculpture
Pronksskulptuuri mudel
2019

Forord

Af kunsthistoriker og kurator
Peeter Talvistu

■ Under den sovjetiske æra, og især i 1980'erne, var et af de vigtigste udtryksmidler i Estland, til at overvinde myndighederne, og til at afsløre regimets hulhed -humor, hovedsagelig karikatur. Det kan endda siges, at et af æraens visuelle symboler og faktiske fortællingen om Estland, der genvinder sin uafhængighed, er Priit Pärns tegneserie "Shit Happens!" "Sitta kah!". Som viser en arbejder (repræsenterer Sovjetunionen) befrugter en mark, ved at smide en bunke gødning formet som Estlands omrids. Efter tumulte ændringer, og ankomsten af nye kunstneriske dogmer, ændrede kulturens generelle udseende. Med let hyperbole kan man sige, at man i lang tid så det således, at en så storslået og seriøs bevægelse som kunst, ikke skulle synke så lavt, at den nærmer sig virkeligheden gennem humor og "klovnen rundt".

Når jeg har spurgt Per om forholdet mellem hans værker og humor, er han altid blevet lidt tøvende, som om han tænkte, at jeg ville irecte-sætte ham, som om der var noget galt med at ville bryde i latter, når du ser på kunst.

Faktisk er vi estere gennem historien blevet skældt ud med dette litterære udtryk "Arbejde, sved og kærlighed vil komme", og vi er konstant nødt til at tale om den måde, vores lille nation har lidt under udenlandske kræfter. Vi er derfor blevet lært, at se livet i truende og melankolske toner. Dette har sandsynligvis også været tilfældet for Danmark, hvor Pers verdensbillede og kunstneriske sanser blev formet. Pers

oeuvre indeholder faktisk meget, der er melanolsk, og hovedpersonerne i hans værker virker ofte meget ensomme. Det er ikke underligt, at karaktererne i disse tilfælde forsøger at skjule deres problemer og fiaskoer, bag et lidt skævt smil, eller en humoristisk detalje.

Men det gør vi måske alle sammen! Derfor kan det ikke siges, at Pers kunst består af underholdende karikaturer: men viser den groteske og absurde kappe, blandt andre seriøse temaer, som enkel og universel humanisme.

Et andet aspekt, der ikke er nævnt i det "høflige selskab" i nutidens samtidskunstverden, er dekorativitet. Det ser ud til at være en synd, når et kunstværk også tager højde for det rum, hvor det hænger eller står, eller hvis det er bestemt nøjagtigt, hvor meget der kan siges med det minimale antal former og linjer. Per har formået, at overføre de bedste elementer, i de håndværks mæssige og grafiske færdigheder fra begyndelsen af sin karriere, til den kunst han har lavet i de seneste årtier.

I skulptur og estisk kunst har han formået at finde sin egen niche, og offentligheden kan umiskendeligt genkende hans "håndskrift". Beskueren kan med et smil nyde, hvor mesterligt og med hvilken dygtighed en strøm af fantasi har fundet sin endelige form.

I sandhed har estisk kunst altid indeholdt eksempler på begge disse aspekter, f.eks. værkerne fra Peeter Allik med deres groteske

humor, og oeuvre fra talrige af de nyere abstraktionister. Derfor kan det med frimodighed påstås, at Per passer flot ind i den generelle estiske kunstverden, og han har intet at føle sig "fremmed" omkring. Ja, jeg siger faktisk, at han er en del af det estiske kunstliv: årene i Tartu har forvandlet ham til en komplet integreret kunstner.

Jeg er overbevist om, at der er mange mennesker, der pligtfuldt besøger den Estiske Kunst Unions årlige udstilling hvert forår i Tallinn, og mumler for sig selv: "Se, den fyr med det sjove navn, og mærkelige kunstværker er her igen." De genkender alle Pers "håndskrift" og kender hans værker. Måske overvejer nogle af dem endda på deres vej til udstillingen, hvad Per kan tilbyde dem dette år.

Men de har sandsynligvis ikke mistanke om, at denne mand en gang steg på en båd i København, ankom til Tartu, og steg af ved bredden af Emajõgi.

Og hvorfor skulle det have noget at sige? Det vigtigste er, at kunsten er god, og nogle gange kan nydes gennem et lille smil!

■ Humans are rational beings

We pay the price with the ability to experience things. When we have seen something for a few times, we cease to notice it. We have catalogued it in our mind forever. The shape and colour of it has been registered as a standard by our senses. We do not need to see it anymore; it has shifted from our eyes to the vault of our experiences.

A drinking glass used to be something that caught the light, changed shape and colour every time. Now this glass has become a tool to be picked up and drunk from. We know where the glass usually sits. We do not see the glass anymore, it is unnecessary.

Reality has become invisible.

Art recreates. Art brings back the lost world. The "glass" comes to life again. And life regains vision.

There are many things in life we do not have to do – but if we do them anyway, magical things start to happen

■ Inimesed on ratsionaalsed olendid

Selle hinda maksame kogemisvõime arvelt. Kui oleme mõnda asja paar korda näinud, ei märka me seda enam. Oleme selle igaveseks katalogiseerinud. Selle kuju ja värv on standardina meie meeltesse registreeritud. Meil pole enam vaja seda näha. See on libisenud silme alt kogemuste lattu.

Joogiklaas oli varem midagi sellist, mis mängis valgusega ning muutis iga kord kuju ja värvi. Nüüd on sellest saanud vahend, mis tuleb kätte võtta ja suule tõsta. Me teame, kus klaas tavaliselt seisab. Me ei näe enam klaasi, see pole vajalik.

Reaalsus on muutunud nähtamatuks.

Kunst taasloob. Kunst toob kadunud maailma tagasi. „Klaas“ ärkab taas ellu. Ja elu saab nägemise tagasi.

Elus on palju asju, mida me ei pea tegema – aga kui me neid siiski teeme, siis on see millegi maagilise algus.

■ Mennesket er rationelt

Prisen der for, betaler vi med evnen til at opleve. Når vi har set en ting ganske få gange, ser vi den ikke mere. Nu har vi registreret den for altid. Dens form og farve, er nu registreret som en standard i vores sind. Vi behøver ikke mere se genstanden. Den er nu gledet ud af synet, og ind i erfaringslageret.

Et drikkeglas er nu forvandlet fra noget der leger med lyset, ændrer form og farve fra gang til gang. Nu er glasset blevet til det instrument, der er nødvendigt at tage i hånden for at drikke. Vi ved hvor glasset plejer at stå. Vi ser ikke glasset mere, det er ikke nødvendigt.

Virkeligheden er blevet usynlig.

Kunsten genskaber. Kunsten kalder det tabte tilbage. "Glasset" får livet igen. Og livet får synet tilbage.

Der er rigtig meget her i livet vi ikke behøver gøre – men hvis vi gør det alligevel, så er det netop der de fantastiske ting begynder.

■ The moment

When it dawned on me that I wanted to write this book, I was busy outside shovelling snow. But then summer came, and the sun helped to clear the snow and allowed me to get started on the book.

Looking back on 25 years of work is hard when one usually does not like to look back. For me, it's future work that counts. But I had to look the other way: into the past!

To be honest, it slowly became interesting. Like looking into a diary. Maybe even an overview of the life I've lived.

My wife Sirje and I started out by finding and registering my works in Denmark. After that we did the same at home in Estonia.

In total, we managed to locate 600 works made over a 25-year period.

■ See hetk

Kui mulle kohale jõudis, et tahan selle raamatu välja anda, pidin õues pidevalt lund rookima. Siis aga tuli suvi, päike ajas lume ise minema ja mina võisin raamatuga peale hakata.

25 tööaastale tagasi vaatamine polnud lihtne, sest minevikku kiikamine on mulle üldiselt vastumeelt. Minu jaoks on oluline ees ootav töö. Kuid nüüd pidin vaatama teises suunas: tagasi.

Tegelikult muutus see ajapikku järjest huvitavamaks. Nagu lehitseks päevikut. Ehk on see isegi nagu ülevaade elatud elust.

Alustuseks asusime koos abikaasa Sirjega minu Taanis olevaid töid välja otsima ja kirja panema. Seejärel jätkasime sama Eestis.

Kokku õnnestus meil sellest 25-aastasest perioodist leida umbes 600 tööd.

■ Øjeblikket

Da det gik op for mig, at jeg ville lave denne bog, var jeg faktisk ude og skrabe sne. Men så blev det sommer, og solen hjalp bogen i gang.

At skulle kigge tilbage på 25 års arbejde, er hårdt, når man normalt ikke bryder sig om at kigge tilbage. For mig er det det næste værk, der tæller. Men nu blev jeg nødt til at kigge den anden vej – bagud!

Ærligt talt endte det dog med at blive ganske interessant. Som at bladre i en dagbog. Måske endda et overblik over det liv, jeg har levet.

Sammen med min kone, Sirje, gik vi i gang med at finde og registrere mine værker i Danmark. Efterfølgende gjorde vi det samme i Estland.

Det lykkedes os at finde omkring 600 værker, lavet over denne 25-årsperiode.

Coming to Estonia
Eestisse tulemine
 Oil on canvas
 Õli Iõuendil
 120 × 100 cm
 2006

Coming to Estonia

■ For some years, the idea of living in a place where I did not understand what people were saying had been slowly growing. To shut out all the noise by which you often cannot help but be influenced and that you get involved in. Topics that live their own life, whatever you do or say about them. As you know, you can close your eyes, but hearing is always there. You cannot close your ears!

I remember when common sense was still widespread. An invisible "Decision Maker" within humans. Solutions that often ultimately settled problems for the common good.

I think in some of my works one can find references to this missing sense. To the impact of its absence, but also to the hope and belief that it will return.

I succeeded in relocating to a place where I did not understand the language when I moved to Tartu, Estonia. A land that has been ravaged by its neighbours. A city that was almost razed to the ground many years ago. First by one side.

Then by the other side. And then just one more time by both. It was/is on the road to Lenin-grad/St Petersburg.

Destruction, death and occupation were replaced by "liberation", which turned out to be a 50-year-long further occupation, deportation and population replacement. Estonia was a closed country for more than 50 years. Its story is harsh.

The country still exists, and the people here know that freedom is something one can lose. It can disappear in a split second.

I thought my work would just continue on the other side of the ocean. But I was in for a surprise. The phrase "severing one's roots" is actually very fitting. I did not realise it when I started working in Tartu. But for the first few years, my roots no longer existed, and good riddance!

After that, my "roots" began to find new nourishment. Nutrition from the environment. I actually found what I was looking for. Is there

anything better than finding what you thought was lost?

Estonia is a close family member of Scandinavia, of Denmark. For centuries, we have been closely linked. Many words are the same in our languages, but not enough for me to understand what Estonians are saying.

In my toolbox, there are two important tools: Humour and Seriousness.

Seriousness without Humour and Humour without Seriousness always provide you only half of the truth. Humour is the spoonful of sugar that helps the medicine of Seriousness go down!

...and staying

I collect coincidences

I've always done that. Even though I'm not sure whether they exist. But I run across them often. This is how I look at strange coincidences. Events, words, forms, etc. pile up into an unlikely context one could not predict. A collection of several parts forms a whole that is unlikely, but nevertheless occurs. I think we all know moments like that. Collecting them is definitely more fun than counting the perforations on a stamp.

Here is a coincidence I encountered on my trip to Tartu:

I am on my way to Tallinn by ferry to start my new life in Estonia.

In my four-person cabin, there are three big men with vodka breath and a strong inclination towards festivity and gaining weight. One is quite close to others in such a four-person cabin. So I decide that my investment in a bed has been a waste of money, and I decide to keep myself awake all night instead.

I take a look at the entertainment in the large cabaret hall. The same acts as during my crossing the week before. I drink only coffee all evening. I find myself a sofa I will sleep on when the audience thins out. At 2:30 I "hide" on the sofa, and quickly fall asleep. At 3 I wake up because someone is yanking on me and a voice is saying: "We are closing now". He is Estonian, guaranteed to think I am another drunk Swede. But I am not, just a sleepless Dane, with many kilometres of travel behind and ahead of me.

My next stop is a chair in one of the many long hallways. Here I fish out the book I bought the day before in Elsinore. It was in a remainders box with well over 50 different books on offer. I did not know which one to choose, but then I found one by Sven Holm, *Kanten af himlen* (*The Edge of the Sky*, a really good short story collection!). I did not know why I was attracted to the 13 short stories, but it turned out to be convenient for 16 hours at sea.

I start reading the book from the beginning. Af-

ter two stories, I feel like jumping a little ahead, going straight from story No. 2 completely randomly to story No.10, if anything random even exists. I have doubts about this sometimes.

I start with story No. 10, which is called *Peter Peteris*. Peter Peteris is an artist, and his real name is Peter Petersen. There I sit at night on a ferry to Tallinn planning to drive on to Tartu the next day, and read. At the same time, Peter Peteris says in the book: "I am travelling to Tallinn the day after tomorrow. No, in reality I am travelling to Tartu; it is also in Estonia."

It's weird that Peter Peteris's errand in Tartu is to visit an associate professor at the University of Tartu! (I'm also on my way to see an associate professor in Tartu).

Incidentally, there is also a William woven into the story.

Strange that I just grabbed this book in Elsinore. A script for what I'm doing right now.

My Wife Is a Helicopter
Mu naine on helikopter
 Author's technique
 Autoritehnika
 53 × 56 × 36 cm
 2018

Eestisse tulemine

■ Mind oli juba mitu aastat kummitanud mõte elamisest kuskil, kus ma inimeste jutust aru ei saa. Et kõrvaldada kogu taustamüra, mis meid sageli paratamatult mõjutab ja kaasa haarab. Teemad, mis elavad oma elu, ükskõik, mida sa nende suhtes teed või räägid. Silmad saab teatavasti kinni panna. Aga kuulmine on alati avatud! Kõrvu ei saa kinni panna.

Ma mäletan aega, kui „talupojatarkus“ oli veel laialt levinud. Inimeste sees oli nähtamatu „otsustaja“. Sageli olid selle tulemuseks kõigile kasulikud lahendused.

Ma arvan, et mõnes mu töös võib leida jälgi igatsusest selle endisaegse tarkuse järele. Neis on selle puudumise tagajärgi, kuid ka lootust ja usku, et see tuleb kord tagasi.

Eesmärk kolida paika, kus ma keelest aru ei saa, sai Tartus teoks. Kauge ja üksik, kuid asustatud saar! Maa, mida naabrid on rüüstatud. Linn, mis aastaid tagasi pea maatasa tõmmati. Kõigepealt ühtede poolt. Siis teiste poolt. Ja siis veel kord ühtede ja teiste poolt. See

asus/asub ju poolel teel Leningradi/Peterburi.

Hävingu, surma ja okupatsiooni asemele tuli „vabastamine“, mis tegelikult tähendas veel 50 aastat okupatsiooni, küüditamisi ja rahvastiku väljavahetamist. Eesti oli üle 50 aasta suletud riik. Sel on karm ajalugu. See maa on endiselt olemas ja siinsed inimesed teavad, et vabadus pole enesestmõistetav. See võib sekundi murdosa jooksul haihtuda.

Minu töö ... arvasin, et see lihtsalt jätkub teisel pool merd. Aga siin ootas mind üllatus. Juurte läbilõikamise kujund on tegelikult väga tabav. Ma ei mõistnud seda Tartus tegutsema asudes kohe, aga neid algusaastate töid ei ole enam alles, ja parem ongi!

Ajapikku hakkasid „juured“ uut toitu leidma. Toitu keskkonnast ja ümbritsevast elust. Leidsin päriselt selle, mida otsisin. Kas on midagi paremat sellest, kui leiad asjad, mida arvasid kadunud olevat?

Eesti on Skandinaavia ja Taani lähedane su-

gulane. Me oleme sajandeid omavahel seotud olnud. Meie keeltes on palju sarnaseid sõnu. Mitte küll piisavalt, et ma eestlaste jutust aru saaksin. Kuid ma tean, et kui nad midagi ütlevad, mõtlevad nad seda tõsiselt, ja nad ei räägi kunagi läbi lilled. See on vabastav!

Minu „tööriistakastis“ on kaks olulist tööriista: huumor ja tõsidus. Tõsidus ilma huumorita ja huumor ilma tõsiduseta on alati vaid pool tõde. Huumor on kui suhkrukiht mõru tableti peal – nii läheb tõsidus paremini alla!

I Am His Wife
Mina olengi tema naine
 Author's technique
 Autoritehnika
 50 × 38 × 34 cm
 2018

...ja jäämine

Ma kogun kokkusattumusi

Olen seda alati teinud. Ma pole küll kindel, kas need üldse eksisteerivad. Kuid ma kohtan neid tihti.

Minu jaoks tähendavad kokkusattumused seda, et sündmused, sõnad, vormid vms kujuvad ebatõenäolises kontekstis, mida keegi poleks osanud ennustada. Erinevad elemendid moodustavad terviku, mis on küll ebatõenäoline, kuid leiab siiski aset. Usun, et me kõik oleme sellega kokku puutunud. Nende kogumine on kindlasti lõbusam kui postmargi servasakkide kokku lugemine.

Üks kokkusattumus seoses minu Tartusse reisisemisega.

Ma olen laevaga teel Tallinna, et alustada Eestis uut elu.

Minu kajutis on lisaks minule kolm suurt viina järgi haisevat meest, keda kimbutab ülekaal ning isu pidutsemise järele. Neljases kajutis on päris kitsas. Seega lepin, et voodikoha in-

vesteering on raisku läinud, ja otsustan öö läbi ärkvel püsida.

Vaatan kabareesaalis meelelahutuskava. Samad esinejad, kes ülesõidul nädal tagasi. Joon terve õhtu ainult kohvi. Valin välja ühe diivani, millel publiku hõrenedes väike uinak teha. Kell pool kolm „peidan“ end diivaninurka ja jään kiiresti magama. Kell kolm ärkan raputuse peale ja kuulen häält: „Me hakkame sulgema.“ Ta on eestlane ja arvab kindla peale, et olen järjekordne jommis rootslane. Aga kumbki oletus pole õige: olen vaid unetu taanlane, kel on rohkelt kilomeetreid nii selja taga kui ka ees ootamas.

Järgmine peatus on toolil ühes laeva paljudest pikkadest koridoridest. Õngitsen välja raamatu, mille eelmisel päeval Helsingöris ostsin. See raamat oli soodukate kastis koos üle 50 oma-taolisega. Ma ei osanud midagi valida, kuni näppu jäi Sven Holmi „Paradiisi piiril“ (tõeliselt hea lugemine!). Ma ei teadnud seda raamatut, kuid tundus praktiline – 13 lühilugu, millega 16 tundi merel mõnusalt mööda saata.

Hakkan otsast lugema. Pärast mõnd lugu tekib mul tahtmine natuke edasi piiluda ja hüppan juhuse tahtel viienda loo juurest kümnendani. Kui on üldse olemas sellist asja nagu juhus – mina mõnikord kahtlen selles.

Alustan looga, mille pealkiri on „Peter Peteris“. Peter Peteris on kunstnik, kelle päris nimi on Peter Petersen. Seal ma siis istun, laeval teel Tallinna, et järgmisel päeval Tartusse sõita. Istun ja loen. Samal ajal ütleb Peter Peteris raamatus: „Ma sõidan ülehommel Tallinna. Tegelikult hoopis Tartusse, see asub ka Eestis.“

See on veider, aga läheb veel veidramaks, kui selgub, et Peter Peteris läheb Tartusse kohtuma ülikooli dotsendiga! (Minagi olen teel kohtumisele ühe ülikooli dotsendiga.) Ja juhtumisi on sellesse loosse põimitud ka üks William.

Kas pole imelik, et Helsingöris just see raamat mulle näppu hakkas? Oleks nagu minu praeguse elu käsikiri.

The Suckers
Imejad
Author's technique
Autoritehnika
Each/igauks 75 x 100 cm
2018

At rejse til Estland

■ Gennem nogle år, havde tanken om at bo et sted hvor jeg ikke forstod hvad folk sagde, trængt sig på. At få sorteret alt det "flimmer" fra, man ofte ikke kan undlade at lade sig påvirke af, og engagere sig i. Emner der alligevel lever sit eget liv, hvad man end gør eller siger der om. Som bekendt kan man lukke øjnene. Men hørelsen er altid åben! Du kan ikke lukke ørerne!

Jeg husker da den "Sunde Fornuft" stadig var udbredt. En usynlig "Afgører" blandt mennesker. Bånd der ofte til sidst afgjorde sager til fælles bedste.

Jeg tror man i en del af mine arbejder kan finde bestanddele af både savnet af denne før så nyttige drift. Indvirkningen af dens fravær, men også håbet og troen på at den vil komme tilbage.

At komme til at bo et sted hvor jeg ikke forstod snakken, lykkedes til fulde da jeg flyttede til Tartu i Estland. En øde ø der er beboet! Et land der har været hærget af naboerne. En by der

har været jævnet med jorden for ganske få år siden. Først af den ene side. Så af den anden side. Og så lige en gang til af hver side. Den lå/ligger jo på vejen til Leningrad/Skt. Petersborg.

Ødelæggelser, død og besættelse blev afløst af en "befrielse" som viste sig at blive en 60 år lang yderligere besættelse og deportation og befolknings udskiftning. Estland blev lukket land i mere end 60 år. Historien er barsk.

Landet eksisterer stadig, og menneskene her, ved at frihed er noget man kan miste. Den kan forsvinde på et splitsekund.

Mit arbejde..jeg troede det blot fortsatte på den anden side af havet. Men det blev en overraskelse, jeg først langt senere ville indse. "Flosklen" med at skærer rødderne over passer rent faktisk. Jeg ville ikke indse det, da jeg startede med at arbejde i Tartu. De første par års arbejde eksisterer ikke mere, og godt det samme!

Der efter begyndte "rødderne" at finde den nye næring. Næring i omgivelser og forhold. Jeg

fandt faktisk det jeg havde ledt efter. Er der noget bedre end at finde det man troede tabt?

Estland er et nært familie medlem af Skandinavien – med Danmark. Gennem århundreder har vi været nært knyttet. Mange ord er de samme på vore sprog. Dog ikke nok til at jeg forstår hvad de siger endnu. Men jeg ved, at de siger mener de, og at de aldrig pakker deres mening ind. Befriende!

I min "værktøjskasse" findes der to vigtige værktøjer -Humor og Alvor. Alvor uden humor, og humor uden alvor -det bliver altid kun den halve sandhed. Humor er sukkeret på medicinen –så glider alvoren bedre ned!

The Suckers
Imejad
 Author's technique
 Autoritehnika
 Each/igaüks 75 x 100 cm
 2018

...og blive der

Jeg samler på tilfældigheder

Det har jeg altid gjort. Også selv om jeg er usikker på om de eksisterer. Men jeg møder dem ofte.

Tilfældigt? Det er jo således, at jeg samler på underlige sammentræf. Hændelser hvor begivenheder, ord, former o.s.v. hober sig sammen til en usandsynlig sammen-hæng, hvis man ville prøve at forudsige den. En samling af flere dele, som til sammen danner et hele, der egentlig er usandsynligt, men ikke desto mindre rent faktisk forekommer alligevel. Jeg tror vi kender det alle sammen. Og så er det sjovere end at tælle takker på frimærker.

Her kommer en tilfældighed i relation til min rejse til Tartu.

Jeg er på vej med båden til Tallinn, til mit nye liv i Estland.

I min 4 mands kahyt bor også 3 store mænd med vodka ånde, og trang til festivitas og overvægt. Man ligger ret tæt i sådan en 4 mands

kajut, som det hedder på estisk. Så jeg beslutter at min investering i køjeplads har været spild af penge, og holder mig vågen hele natten. Jeg kigger lidt på underholdningen i den store cabaret sal. Samme underholdning som på min overfart ugen før. Drikker kun kaffe hele aftenen. Udser mig en sofa jeg vil sove på, når det tynder ud blandt publikum. Kl. 2.30 "gemmer" jeg mig og falder hurtigt i søvn. Kl. 3 vågner jeg ved et rusk og en stemme: "Vi stängar nu". Han som var estisk, troede garanteret jeg var endnu en fuld svensker. Men jeg var ingen af delene, bare en søvnløs dansker, med mange kilometers bilkørsel bag -og foran mig.

Næste stop bliver en stol på en af de mange lange gange. Her fisker jeg min bog op, jeg købte dagen i forvejen i Helsingør. Bogen lå i en rodekasse med vel over 50 forskellige bøger på tilbud. Anede ikke hvilken jeg skulle vælge, men finder så en af Sven Holm "Kanten af Himlen" – 13 fortællinger". Kendte den ikke, men blev tiltrukket af 13 korte historier, det måtte være praktisk til 16 timer på havet.

Går i gang med bogen fra en ende. Efter flere

historier får jeg lyst til at springe lidt frem i historierne. Går lige fra historie nr. 5 til nr. 10 helt tilfældigt, hvis der altså er noget der hedder tilfældigt – jeg kan tvivle nogle gange.

Slår op på historie nr. 10 som hedder Peter Peteris. Peter Peteris er kunstner, og hans rigtige navn er Peter Petersen. Der sidder jeg om natten på båden til Tallinn, for at køre videre til Tartu næste dag og læser. Samtidig med at Peter Peteris siger i bogen: "Jeg rejser til Tallinn i overmorgen, nej i virkeligheden rejser jeg til Tartu, det er også i Estland."

Det er da underligt, men det bliver ikke mindre underligt, da Peter Peteris ærinde i Tartu er at besøge en lektor ved universitetet i Tartu! (Jeg er også på vej til en lektor i Tartu)

I øvrigt er der også en William flettet ind i historien.

Underligt at jeg lige netop snupper denne bog i Helsingør?

How to do everything before the lights go out

*An interview with Per William Petersen
by Peeter Talvistu*

What are your first art-related memories? Did art have an important place in your family and your upbringing?

For me, art is not limited to painting or sculpture or other media. Art is something you live, and artworks are the fruit of an artist's life.

I think some people are born artists. Some say it is a gift, while others say it is a curse. I guess it is something in between. Some live it out, and others do not get the opportunity, or refuse to take advantage of it, often with fatal consequences.

I cannot say what my first encounter with art was; it must have been my first encounter with life itself, when I opened my eyes, I must have looked into my father's eyes shortly afterwards. He was an artist. And as my vision developed, I saw his paintings all over the house. I probably thought that was what the world looked like.

One would think that art was a blessing in our home. It was not! It was mainly important only to my father. He was a good painter, but did not have many people around him who understood his art. He had to sneak off to work at night in the basement or escape into the forest to paint. I remember that one morning I found several of his paintings that he had cut

into pieces. He lived a desperate life and had to constantly tolerate the scorn of his loved ones, who did not understand at all what it was he was creating. What he had to do!

My father died in a hospital of an illness at the age of 56. Surrounded by his own paintings during his final moments!

How did you become an artist yourself?

When you grow up and see that an artist's life is harsh, you do not strive for such a life, even though you know you are doomed to a life filled with art. I grew up in what was then a small vil-

lage forty kilometres north of Copenhagen. In such villages, art was not appreciated much. It takes a lot of humour to "survive" such a place. My dad taught me about colours, light and shadow. I also went to art supplies stores with him. It was better than toy stores!

There were no childcare institutions in this small village. So when my mother could not get me a babysitter, she took me with her to work. She was an accountant at the now world-famous furniture factory Fritz Hansen. That factory has made furniture classics, with designers such as Børge Mogensen, Poul Kjærholm, Finn Juul, Arne Jacobsen and many others.

I would sit in the furniture factory for over eight hours a day. I must have been 4–6 years old. I read all their furniture brochures over and over again. I was deeply impressed by their designs and I clearly remember that I dreamed of the Egg and the Swan, two chairs by Arne Jacobsen.

The teachers in the public school were very old-fashioned: "Shut up and follow my directions!". Then something dramatic happened. A newly trained teacher came from Copenhagen. He was long-haired, and had completely different ideals than the school was used to. He changed my life; he made me believe that I could do what I wanted, and that I should not be limited by my surroundings. Do it YOUR way! My life would have been very different without him!

I grew up with a freedom that expanded day by day, not so much in the family, but in the world I lived in. Anything was possible. Festivals and music from all over the world flooded in. Everything was turned upside down.

I struggled against becoming an artist, remaining somewhere on the periphery. But then I moved to Copenhagen when I was offered an apprenticeship in the world-renowned Georg Jensen silversmithing company. I was only seventeen and quite impressed that they wanted me. The apprenticeship lasted four years. At the same time, I studied at the Danish Design School, an education I later realised had been an enormous influence in my actual work as an artist. The ability to see in more than two dimensions is the one thing that has influenced me the most.

The apprenticeship was hell but the work was amazing. I was a corpus silversmith, which means I worked on big things. Bowls, vases, candlesticks and so on: hollowware.

I got 1.25 kroner per hour, which even then was nothing. I was just happy to get the education.

Great to work in silver! But the very spirit of the company was a hundred years old. Young people were treated not so nice. I once asked my teacher about a problem I had with an assignment. The answer was: "I have spent thirty years discovering this, find out for yourself!"

I lived directly across the State Museum of Art, which has a fantastic collection of both Danish and international art. I have seen all the great masters there many times: Modigliani, Matisse, Derain, Picasso, Braque, Van Gogh... I still go there every time I am in Denmark. The Ny Carlsberg Glyptotek is also on my visiting route: I always want to see Manet's 1859 painting *The Absinthe Drinker*.

After almost six years at Georg Jensen, I wanted to try something new. I took graphic design lessons in Copenhagen at an advertising agency, supplemented by evening classes at the Danish Design School, where, among other things, there was also croquis drawing. This education is another layer I have been able to use in my art. After graduation, I started my own design studio in central Copenhagen and worked there for twelve years.

While I had a design studio in Copenhagen, I started another company called Idésign. Here I made industrial design objects and got them manufactured in various places across Denmark. I took them to the international design fair Formland in Herning twice a year, where my stuff got good reviews and was published in various design magazines. These were interesting years, but such things require a lot more business sense than I have. However, in the end art won!

What does art mean to you? What did you aspire to during your studies and what were some of the truths of life that you were taught?

For me, art is something very personal. Not something I do for an audience. If there is an audience, it is of course an advantage. But it's not because of the audience that I make art. One of the main reasons for this is that I try to understand the world and my surroundings through pictures. I have always formed images of things I could not understand. At the same time, I am very curious to see something I have not seen before. I do this best on my own.

Life is too short for reruns. I will not waste my short life, and that of others, by trying to be Picasso Number 2. In all modesty, and out of necessity, I must make my own art, not ride on the coattails of others.

I have had many teachers, not many famous names but passionate people who have both

whipped me along and opened doors to worlds I did not know existed. I once had a teacher who changed the way I looked at my future. He said "Do not believe anything you read or see! Investigate it yourself!". This short sentence changed my view of the possibilities of life. What you read, what you are told, is what others want you to do! But what do you want? It takes hard work, but it's worth it!

Your first works contain elements of pop art and your whole oeuvre displays surrealist influences. Why have you turned to these artistic approaches? Where do you get your inspiration from?

That you see glimpses of pop art in my past definitely makes sense and for me it is a style that is very closely related to surrealism. Maybe pop art is the bubbling big-city cousin of surrealism? Surrealism has always been one of my cornerstones: it's whatever the brush does on its own. It is also a way of looking; especially as the years go by in life, we see the same things over and over, and the same mistakes are repeated. People, however, are unfortunately not good at learning from the mistakes of the past. These mechanisms require a surreal mind!

Where does your inspiration come from? As time goes by, one must ask: "How do I sort through the various inspirations and when do I manage all of the things I need to do before the lights go out?"

Being an artist means constantly making choices. Inspiration flows from the questions that life poses, the endeavours of people and often their incomprehensible actions.

I imagine myself as an artist walking along a road. Every intersection marks a finished work. At the crossroads I can choose between four different paths. Straight ahead, back, left or right. I never voluntarily go back! I do go forward sometimes, but rarely—it's too easy, and not such a big step. More often than not, I choose one of the side roads. It is more challenging. On the other hand, fear also lurks there because it might be a dead end! And I've certainly experienced that.

For a number of years, I refused to visit exhibitions. I did not want to be inspired by something others had done. It is highly important for me not to waste my time being a "monkey", just copying. Of course, it's silly not to allow the greats of the past show you their lives. But I stayed away until I was more confident in what and who I was. Today, I enjoy the great artists without the fear of being eaten!

**Your works contain a lot of humour.
Why is that?**

Humour is a mechanism of survival! Estonia and Denmark are very similar in that field, we are small nations, with large, often aggressive neighbours. Based on Denmark's history, I can see that humour has been an important weapon against superiority, both internally and externally. "Revolutions" have been bloodless in Denmark. Great powers have fallen owing to humour and satire! Now, unfortunately, humour and satire are being criminalised in Europe. That hinders the natural development of society, but one day humour will prevail again!

Humour alone is just silly. Seriousness cannot exist alone. Humour and seriousness mixed together form reality! This means I cannot make art without humour; it would only be half of the truth. Is there anything I believe in that consists of truth only? Imagine if you could suddenly remove all of the lies. That would leave stark reality, however grim it may be.

*Humour is not
comedy! Humour is
the weapon of the
unarmed!*

By the way, I am convinced that it takes more to make art with humour than it takes to make art that shocks! I could easily make shocking art, but I think it's too simple, too flat, too predictable and the viewer deserves more!

Also, I do not think it is bad if viewers walk away from an art exhibition with smiles on their faces. I see a greater chance of them going home and thinking for a longer time about what it was that they saw compared to people who came and saw what they expected to see.

Art has enormous power if it engages the human senses and humour is one of the strongest of these.

Let me bring you an example: the Danish author Kåre Bluitgen wrote a book about Islam. He needed some illustrations. No one dared to draw them. Eventually he managed to find someone who drew with a twist of humour. It made the world explode. Danish embassies were set on fire. The cartoonist Kurt Westergaard hired bodyguards. A man with an axe attempted to kill him but he just managed to escape into a saferoom that had been built in his house. Kurt drew the famous man with

a bomb in his turban. I've met him. Before our meeting, two bodyguards came into the room and checked everything. After that, Kurt was allowed to enter. His life has become a prison. His "crime" was drawing serious topics in a humorous manner.

Your works from the early 2000s have a very geometrical style and even show cubist tendencies. Were the characters that you started introducing into your works the basis for later sculptures? There is also a sense of caricature in the works. Who are these characters?

I was working on a geometric design language back then, and I guess I still am. It was a way for me to remove all of the insignificant clutter and to come to direct conclusions, to remove all of the distractions and make the message clear. There is definitely a connection with my later sculptures! I saw that my paintings were slowly becoming more and more sculptural over time and one day it felt completely natural to start "building" my paintings.

I do not see the works from that time as caricatures. They're more like comments on the often satirical acceptance of the exaggerated self-esteem that characterised the whole world back then, both on the large and small scale. This has also always been a reminder that I live in a country where common sense still prevails. That land is unfortunately getting smaller and smaller. Thus, there are both high and low characters. And the 2005 *Experiences from a Bucket*, for example, could be one of several works about myself. The painting can and must go both ways!

A large portion of your works are, however, realistic or semi-realistic human portraits, especially from the second half of the 2000s. Do you see these works as somehow completely separate from the rest of your oeuvre? These paintings also have a more classical approach to colours and brushstrokes. Was this intentional?

I do not see my works from the later part of the 2000s as separate from my previous works at all. I see them as a result of wanting to get to the same place and merely taking a different path. Man is probably the biggest mystery to me, for better or worse. For example, these works show solitary desperation but the people depicted have not yet given up. It's hope filled with fear. I thought at the time that these topics were important enough that I could not minimise them, that I had to use more realistic features.

The people I used in these paintings had made a strong impression on me. Several of them I also used later. The 2009 *Keeping the News*, for example, shows a man I saw standing on a street corner in Paris. His view of the world, and his protection of himself against it I have used several times, but in very different ways. *Mr A. Dult* is also inspired by that man in Paris. He is the bronze sculpture that leaves his family to travel far far away, where everything is much better.

It was quite intentional that I used more classical techniques in these works. Here I must praise my fantastic Estonian painting teacher, Sirje Petersen. At the same time, I also want to publicly apologise for the many times I have splashed around with paint-filled brushes in the studio!

Why did you start sculpting? How is working in the two media different?

As I said, painting naturally morphed into sculptures. However, I can't promise that I won't start painting again one day!

The foundations for working in three dimensions were laid during my time as a silversmith. But I have always loved constructing, even before that. I have always constructed different things in my head and find it quite fascinating. A material that is first a pile of gravel or a tree or a lump of clay or a sheet of metal is transformed into something that can communicate with others. So, for me, it is not a different way of thinking compared to painting. You communicate with both media but with the help of two different alphabets!

I do not think my paintings have changed in character since I started making sculptures. I see myself more as a violinist who has been given an extra string on my instrument.

What is your work process like and do you first make models? How different is the final product from the first idea?

For the most part, I do not make models before full-scale works. Actually, I see most of my works as models! I see my sculptures as subjects that can be scaled up. They probably never will be, but I am allowed to hope. And the most important thing for me is to realise my ideas, regardless of material and size.

In my work, it is very important for me to be true to my sketch. The moment a sketch is ready, it should not be "ruined" by too much later rationalisation. A sculpture that I remember being an especially good example of the process of the sketch becoming the actual work

drawing was the 2013 *Important Men Always End Up as Green*. I did not make it by measuring, but by holding the sketch up against the work. This is the purest way of coming up with an idea for me. It is not ruined by a measuring tape, as the original idea is sketched out!

I am highly focused on the idea. I do not let mistakes change the finished result. But when it comes to materials, I have indeed experimented a lot. I have some goals involving the visual expression of surfaces and have experimented for many years, mixing together things I cannot do but still finding a way to make something happen.

What materials do you use?

My sculptures require different techniques that I have developed myself in many cases. Mostly I work with plywood, which is sometimes cast into bronze later.

I have wondered that artists in a wood-filled country like Estonia use so little of the many opportunities that are inherent in wood. Estonia makes some of the best plywood in the world. I use a lot of plywood, and have experimented a lot with it. It has endless possibilities.

Sometimes I come home bloody and tell Sirje that I am back from the wars. Often it feels like a war. The material and I literally lie and struggle together on the floor. It strikes again! But it always ends with me bending it as I want. I often experiment with surfaces, doing a lot of mixing and blending, trying to get the exact surface that I'm looking for.

What led you to relocate to Estonia? Was this a difficult decision and were you welcomed here?

Above, I claimed that an artist is born an artist. This is not an advantage, perhaps even the opposite. However, as a result, artists have some quirks compared to many other people. Or they develop these during their lives. Slowly, I got the idea that it would be nice to live in a country where I did not understand what people were saying or writing. For some years, I toyed around with the idea of moving to Portugal, visiting and exploring that country probably a dozen times. But my future wife Sirje did not live there, so I came to Estonia. However, I still fulfilled my dream of being in an environment where the language was incomprehensible!

My decision to move to Estonia was never difficult. Once you have decided something, you also decide that you WANT something! I do not think now and did not think back then that I deserved to be welcomed. But I think I was accepted, and that's the first step, I was allowed

to take the next! I got permission! I took several steps and no one stopped me.

If you compare your career in Denmark and Estonia, where do you think you have found more success? Do you see yourself more as a Danish or Estonian artist? Is Estonia your home now?

I have never worked to become popular or famous. I once had an artist friend, and he often told me that I just had to do this or that with my works in order to become famous. I got somewhat tired of it and I don't see him anymore. I have to do what I believe in and if people like my works, that's a bonus! That was the attitude I brought to Estonia. And I feel it was well received.

I'm a guest here, but I feel that I'm more than a guest now. I was really happy when an art critic called me a Danish/Estonian artist years ago. People usually do not say much in Estonia, so you have to read between the lines. I hope I understood those words correctly.

Some years ago, an Estonian art historian created an online portal about Estonian surrealist artists, for educational use. She included me and said: "I know you are not Estonian, but you belong here!"

Estonia has been my home ever since I came here. There are people in Denmark who misunderstand when I say "home" and think I mean Denmark. My home is in Estonia now! I will never become a true Estonian since it requires being born here. It's a law of nature. But I'm glad to be accepted in Estonia.

I am a Danish/Estonian artist living in a fantastic country!

Which artists do you find inspiring? What kind of art do you like and dislike?

Throughout the years, there have been many artists who have fascinated me. I do not know if they have inspired me and I hope that they haven't. However, I do not know if I can say that I am completely free of exterior influence. I would rather be my own inspiration!

A great artistic inspiration throughout my life has been Vilhelm Lundstrøm (1893–1950). I first saw his work when I was a child, at the Louisiana Museum of Modern Art in Humlebæk, Denmark. They have *Still Life with White Jar, Orange and Book* from 1933. It's part of the museum's permanent exhibition, and I visit it every time I am in Denmark.

In Denmark, there have been several artist colonies that have been significant. Probably the most famous were the Skagen Painters. The greatest Scandinavian artists came together in Skagen, right at the tip of Jutland. The group included the artist couples Marie and P.S. Krøyer, Michael and Anna Ancher, and many more. The movement was formed around 1870 and continued until the new century. That was the great breakthrough for Nordic art! Back then, these artists were called rebels, which we might not perceive when we look at their paintings today.

When I moved to Estonia, I came across a whole new secret world. And slowly but surely some brand new names popped up. Sirje Petersen, of course! I also think that Enn Põldroos is world class. And we dearly miss Peeter Allik in Tartu!

I could name many people but I think what they all have in common is that their works exude honesty, and a belief in what they do. Honesty is very important to me. So what kind of art do I like? HONEST art. As opposed to calculated art!

What accomplishments do you still strive for in your career?

My desire is to have time for career, time enough to finish my ideas. It is paradoxical:

You spend your whole life getting good at something and when you are close to the goal, the time is suddenly up!

For every idea I finish, a hundred new ones simultaneously appear. So I do not think I will achieve my goal of completing everything. I will try to reach as many goals as my allotted time gives me.

Everyday
Argipäev
 Oil on canvas
 Õli lõuendil
 140 x 110 cm
 2007

Kuidas kõik enne ära teha, kui valgus kustub

*Peeter Talvistu intervjuu
 Per William Peterseniga*

Millised on sinu esimesed kunstiga seotud mälestused? Kas kunstil oli sinu peres ja üles kasvamises oluline roll?

Minu jaoks ei piirdu kunst maali või skulptuuri või teiste tehnikatega. Kunst on miski, mida sa elad, ning kunstiteosed on kunstniku elu viljad.

Ma arvan, et osa inimesi on kunstnikuks sündi-

nud. Mõned väidavad, et tegu on kingiga, kuid teised peavad seda karistuseks. Ma arvan, et reaalsus on kuskil vahepeal. Ühed suudavad sellega ära elada, teised ei saa isegi võimalust või keelduvad oma andest. Sageli on tulemus fataalne.

Ma ei oska öelda, milline oli mu esimene kokkupuude kunstiga. Eeldatavasti toimus see samal ajal kui mu esimene kokkupuude eluga: kui ma silmad avasin, vaatasin küllap õige pea

ka oma isale otsa. Tema oli kunstnik. Kui mu nägemine paremaks muutus, nägin igal pool kodus tema maale. Arvatavasti ma pidasingi normaalseks, et maailm selline välja näeb.

Võiks eeldada, et kunst oli meie kodus õnnistuseks. Aga nii see polnud. Peaasjalikult oli see oluline mu isale. Ta oli hea maalija, kuid tema ümber ei olnud eriti palju inimesi, kes oleksid kunsti mõistnud. Ta pidi töötama salaja, kas öösiti keldris või metsa maalima pagedes.

Mäletan, et ühel hommikul leidsin mitu tema maali, mis ta ise oli tükkideks lõiganud. Ta elu oli keeruline ning ta pidi pidevalt taluma pere-liikmete põlgust, sest need ei mõistnud abso-luutselt tema loomingut. Aga tema pidi seda tegema.

Mu isa suri haiglas viiekümne kuue aasta va-nusena. Teda ümbritsesid tema maalid!

Kuidas sinust endast kunstnik sai?

Kui näed üles kasvades, et kunstniku elu on niivõrd karm, ei soovi sa ise sellest osa saada, kuigi tead juba ette, et saatust on määranud sulle kunsti täis elu. Kasvasin üles Kopenhaa-genist neljakümne kilomeetri kaugusel, kohas, mis toona oli väike küla. Sellistes kohtades ei hinnata kunsti just eriti kõrgelt. Sul peab olema „ellu jäämiseks“ väga hea huumorimeel. Isa õpetas mulle värve, valgust ja varju, eriti peegelduvat valgust ja peegelduvat varju. Käisin temaga ka kunstitarvete poodides. Need olid paremad kui mänguasjapood!

Selles väikeses külas ei olnud lastehoiuasutusi. Kui ema mulle lapsehoidjat ei leidnud, läksin te-maga tööle kaasa. Ta töötas raamatupidajana praeguseks ilmakeks Fritz Hanseni mööb-litehases. Seal toodeti mööblidisaini klassikat ning disaineriteks olid Børge Mogensen, Poul Kjærholm, Finn Juul, Arne Jacobsen ja paljud teised.

Istusin mööblitehases üle kaheksa tunni päe-vas. Olin nii nelja- või kuueaastane. Lugesin korduvalt läbi kõik mööblibrošüürid. Esimete disain meeldis mulle väga ning ma mäletan selgelt, et unistasin Arne Jacobseni muna- ja luigetoolidest.

Riigikooli õpetajad olid väga vanamoodsad: „Suu kinni ja järgi mu juhiseid!“ Siis juhtus mi-dagi dramaatilist: Kopenhaagenist saabus äsja väljaõppe saanud õpetaja. Sel mehel olid pikad juuksed ning tema ideaalid olid ülejäänud kooli omadest täiesti teistsugused. Ta muutis mu elu, sest pani mind uskuma, et võin teha, mida iganes soovin, ning mind ümbritsev maailm ei tohi mind piirata. Tee asju enda meele! Ilma temata oleks mu elu olnud väga teistsugune.

Elasin päevast päeva üha suureneva vabadu-sega. See ei käinud küll mu pere kohta, kuid maailma kohta üldiselt kindlasti. Kõik oli või-malik. Taani jõudsid festivalid ja muusika kõik-jalt maailmast. Kõik pöörati pea peale.

Proovisin elu eest kunstnikuks saamisest hoiduda ja olin kusagil kunstielu piiril. Aga kui mulle pakuti maailmakuulsa hõbesepa Georg Jenseni ettevõttes õpipoisi kohta, põgenesin ikkagi Kopenhaagenisse. Ma olin kõigest seit-sesteist ja mulle avaldas muljet nende soov

mind tööle võtta. Selliaeg kestis neli aastat. Samal ajal õppisin ma Taani Disainikoolis ning olen tagantjärele mõistnud, et see haridus on mulle kui kunstnikule tohutult mõju avaldanud. Oskus näha rohkem kui kahes mõõtnes on mind enim mõjutanud.

Õpipoisi-aeg oli põrgu, aga töö oli imeline. Ma töötasin hõbesepana suurte asjadega: kausid, vaasid, küünlajalad ja muu selline.

Sain tunnis 1,25 krooni, mis oli isegi toona vaid sandikopikas. Olin õnnelik, et saan hariduse. Hõbedaga on hea töötada. Aga ettevõtte enda vaimus oli sada aastat ajast maas. Noori ko-heldi väga halvasti. Ükskord pärsin õpetajalt nõu ühe ülesande kohta, millega mul oli prob-leeme. Vastuseks sain: „Mina olen seda kolm-kümmend aastat õppinud – uuri ise!“

Elasin otse Riikliku Kunstimuseumi vastas, kus on fantastiline Taani ja välismaa kunsti kogu. Olen kõiki sealseid meistreid korduvalt näinud: Modigliani, Matisse, Derain, Picasso, Braque, Van Gogh... Külastan neid Taani sattu-des ikka veel alati. Uues Carlsbergi Glüptotee-gis käin samuti iga kord: pean alati ära nägema Manet' 1859. aasta maali „Absindijooja“.

Töötasin Georg Jenseni juures pea kuus aas-tat, kuid pidin siis midagi uut proovima. Käisin ühes Kopenhaageni reklaamifirmas graafilise disaini kursustel ning võtsin lisaks Taani Disai-nikoolis õhtuseid tunde, kus muuhulgas pakuti krokii joonistamist. See haridus on veel üks kiht, mida olen saanud oma kunstis kasutada. Peale lõpetamist asutasin Kopenhaageni kesk-linnas omaenda disainistuudio ja töötasin seal kaksteist aastat.

Samal ajal, kui mul Kopenhaagenis disaini-stuudio oli, asutasin ka teise ettevõtte, nimega Idesign, mis tootis Taanis erinevates kohtades minu tehtud tööstusdisaini objekte. Viisin need kaks korda aastas Herningisse rahvusvahelise-le disainimeessile, kust sain mitmeid häid arvus-tusi, ning mu objekte tutvustati ka erinevates disainiajakirjades. Need olid väga huvitavad aastad, kuid sellised asjad nõuavad rohkem äriavastu, kui minul seda on.

Lõpuks jäi peale kunst!

Mida kunst sinu jaoks tähendab? Kelleks sa oma õpingute ajal tahtsid saada ning milliseid elumuutvaid tõe-desid sulle õpetati?

Minu jaoks on kunst väga isiklik. Ma ei tee seda publiku jaoks. Kui publik on olemas, annab see loomulikult midagi juurde, kuid ma ei tee seda selle tõttu. Peamine põhjus on see, et läbi oma „piltide“ proovin ma mõista ümbritsevat maail-ma. Olen alati loonud pilte asjadest, mida ma

ei suuda mõista. Samal ajal olen uusi asju ko-hates alati väga uudishimulik. Ma õpin kõige paremini asju ise läbi tehes.

Elu on kordusteks liiga lühike. Ma ei kavat-se raisata oma ega teiste lühikest elu lihtsalt „Picasso number 2“ olles. Kogu oma tagasi-hoidlikkuses (ja pelgalt mu enda vajadustest) pean tegema enda kunsti, mitte teiste edu na-jal õitsema.

Mul on olnud palju õpetajaid. Nad pole „kuulsad nimed“, vaid kirglikud inimesed, kes on mind tagant utsitanud ja avanud uksi maailmades-se, millest mul aimugi polnud. Mul oli ka üks õpetaja, kes muutis minu arusaama oma tule-vikust. Ta ütles: „Ära usu midagi, mida loed või näed! Uuri alati ise!“ See lühike sõnum muutis mu tulevikku. Sa loed ja sulle räägitakse seda, mida teised tahavad, et sa teeksid! Aga mida sa ise tahad? See nõuab palju rasket tööd, kuid tasub ennast ära!

Sinu esimestes teostes on popkunsti elemente ja terve looming on mõju-tatud sürrealismist. Miks oled sa just selliste nähtuste poole pöördunud? Kust sa oma inspiratsiooni ammu-tad?

See, et sa näed minu mineviku töödes pop-kunsti varjundeid, on minu jaoks täiesti mõis-tetav, sest pean seda stiili sürrealismile väga lähedaseks. Võib-olla on popkunst sürrealismi pulbitsevas suurlinnas elav onupoeg? Sürrea-lism – see, mida pintsel omapäi teeb – on olnud alati üks mu loomingu nurgakive. Tegemist on ka nägemise viisiga, eriti mida vanemaks ma saan: elus näeme samu asju üha uuesti ja vead muudkui korduvad. Kahjuks ei oska inimesed mineviku vigadest õppida. Need mehhanismid nõuavadki sürrealistlikku mõtlemist!

Kust inspiratsioon tuleb? Mida aeg edasi, seda enam on tegelik küsimus see, kuidas valida erinevate inspiratsioonide vahel ning kust leida aega teha kõiki asju, mida pean tegema, enne kui valgus kustub. Kunstnik olemine tähendab pidevat valikut tegemist. Inspiratsioon tuleb elu esitatud küsimustest, inimeste püüdlustest ja sageli nende sõnul seletamatutest tegudest.

Näen oma kunstnikuelu sellisena: kõnnin möö-da teed. Iga ristmik tähistab lõpetatud teost. Ristmikel saan valida nelja erineva suuna va-hel. Otse edasi, tagasi või kummalegi küljele. Vabatahtlikult ei lähe ma kunagi tagasi! Mõni-kord lähen otse, kuid mitte sageli: see on liiga lihtne ja järgmine samm pole eriti suur. Ena-masti valin mõne kõrvaltee, mis pakub suuri-mat väljakutset. Samas varitseb seal ka oht, sest tegu võib olla tupikuga. Ja seda olen ma kohe kindlasti kogenud.

Ma ei külastanud aastaid ühtegi näitust. Ei soovinud leida inspiratsiooni millestki teiste tehtust. Minu jaoks on väga oluline, et ma ei raiska aega „ahvimisele“, lihtsalt kopeerimisele. Loomulikult on see rumal, kui sa ei luba mineviku suurkujudel oma elu endale näidata. Kuid ma siiski ei käinud näitustel, kuni mulle sai selgemaks, kes ma ise olen. Täna sel päeval suudan ma suuri kunstnikke nautida ilma hirmuta, et nad mind alla kugistavad.

Su teostes on palju huumorit. Miks?

Huumor on ellujäämise mehhanism. Eesti ja Taani on päris sarnased: oleme väikesed riigid, kellel on suured ja sageli väga agressiivsed naabrid. Näen Taani ajaloos, kuidas huumorit on kasutatud nii riigisisese kui -välise ülemvõimu vastase olulise relvana. Taanis on „revolutsioonid“ olnud veretud. Suured võimupesad on langenud huumori ja satiiri saatel. Praegu aga kriminaliseeritakse Euroopas huumorit ja satiiri. See peatab ühiskonna normaalse arengu, kuid ükskord pääseb huumor taas võidule!

Huumor üksi on lihtsalt rumal. Tõsidus ei saa samuti üksi eksisteerida. Kokku segatuna moodustavad huumor ja tõsidus reaalsuse. See tähendab, et ma ei saa teha kunsti ilma huumorita: see oleks vaid pool tõe. Kas on midagi, millesse ma usun ja mis koosneb vaid tõest? Kujuta ette, kui saaksid ühel hetkel kõik valed kaotada. Jääks alles vaid reaalsus, üks-kõik kui morn.

Huumor ei ole komöödia! Huumor on relvitate relv!

Ma olen muide veendunud, et humoorikat kunsti on raskem teha kui šokeerivat. Võiksin väga lihtsalt teha šokeerivat kunsti, aga ma arvan, et see on liiga lihtne, liiga lame ja liiga etteaimatav. Vaataja väärub enamat!

Samuti pole minu arust halb see, kui vaatajad lahkuvad kunstinäitusest naerusui. On suurem tõenäosus, et nad lähevad koju ja mõtlevad nähtu üle pikalt, erinevalt sellest, kui nad tulevad ja näevad seda, mida ootavad näha.

Kui kunst kasutab inimmeeli, on selle võim tohutu, ning huumorimeel on neist üks tugevamaid.

Näide: Taani kirjanik Kåre Bluitgen kirjutas islamist rääkiva raamatu. Tal oli vaja illustreerida, kuid keegi ei julgenud neid joonistada. Lõpuks leidis ta kellegi, kes tegi humoorikad

illustratsioonid. Selle peale plahvatas terve maailm. Taani saatkonnad pandi põlema. Karikaturist Kurt Westergaard palkas endale turvamehed. Kirvega mees proovis teda tappa, kuid tal õnnestus napilt põgeneda koju ehitatud turvaruumi. Kurt joonistas praeguseks kuulsaks saanud mehe, kellel on turbani asemel pomm. Olen Kurti kohanud. Enne meie kokkusaamist sisenes ruumi kaks turvameest, kes kontrollisid kõik üle. Seejärel lubati Kurtil siseneda. Tema elu on muutunud vanglaks. Tema karjateoks on see, et ta teeb tõsisel teemadel humoorikaid joonistusi.

Sinu 2000ndate alguse teostel on väga geomeetiline stiil ning isegi kubistlikud mõjutused. Kas need tegelased, keda sa hakkasid teostesse sisse tooma, olid aluseks su hilisematele skulptuuridele? Ka nendes teostes on karikatuursust. Kes need tegelased on?

Töötasin toona geomeetrilise disainikeelega ja arvatavasti teen seda ikka veel. Minu jaoks oli see moodus eemaldada kogu „ebavajalik“ -virvarr ning jõuda otse lahenduseni, eemaldada kõik segav ja muuta sõnum selgeks. Seos minu hilisemate skulptuuridega on kindlasti olemas! Nägin juba pikka aega, et mu maalid muutuvad üha skulpturaalsemaks ja ühel päeval tundus täiesti loomulik hakata maale „ehitama“.

Ma ei pea tolle aja töid karikatuurideks. Pigem on nad justkui kommentaar tolle aja ühiskonna ülepaistatute enesehinnangu sageli satiirilisele heakskiidule. Selline enesehinnang kajastus nii laiemas kui kitsamas maailmavaates. See on mulle ka alati meelde tuletanud, et viibin maal, kus valitseb veel terve mõistus. See „maa“ muutub aga üha väiksemaks. Töötades on nii „kõrged“ kui „madalad“ tegelased. Ja näiteks 2005. aasta maal „Kogemused ämbrist“ võiks olla üks neid teoseid, mis mind kujutab. Sest näpuga näitamine saab käia ja peabki käima mõlemat pidi!

Suur osa sinu teostest kujutab siiski realistlike või poolrealistlike portreesid. Neid on eriti palju 2000ndate teistes pooltes. Kas need teosed on sinu ülejäänud loomingust kuidagi täiesti eraldi? Nende maalide lähenemine värvidele ja pintsli tööle on ka palju klassikalisem. Kas see on taotluslik?

Mina ei pea oma 2000ndate teise poole töid küll kuidagi varasematest eraldi olevateks. Minu jaoks soovivad need jõuda samasse sihtkohta, kuid valitud on lihtsalt teine tee. Võta või jäta, aga inimene on minu jaoks kõige suurem müsteerium. Näiteks kujutavad need maalid depressiivset üksindust, kuid neil kujutatud

inimesed pole veel alla andnud. Tegu on hirmu täis lootusega. Tol ajal arvasin, et need teemad on piisavalt olulised ja ma ei tohiks nende olulisust kuidagi vähendada, mistõttu pidingi kasutama realistlikumat stiili.

Neil maalidel kujutatud inimesed on mulle kustumatu mulje jätnud. Mitut olen ka hiljem kasutanud. Näiteks 2009. aasta „Uudiste hoidja“ kujutab meest, keda nägin Pariisis tänavanurgal seismas. Tema maailmavaadet ja seda, kuidas ta ennast maailma eest kaitses, olen mitu korda kasutanud, kuid erinevates kontekstides. „Härra A. Dult“ [härra Täis Kasvanu] on samuti tollest Pariisi mehest inspireeritud. Tegu on proksist mehega, kes rändab oma perekonna juurest kaugesse kohta, kus kõik on parem.

See on täiesti taotluslik, et kasutasin neil maalidel klassikalisemaid tehnikaid. Pean siinkohal kiitma oma fantastilist eestlasest maaliõpetajat Sirje Peterseni [Peri abikaasat]. Samas tahan ka avalikult vabandada kõigi nende paljude kordade pärast, kui olen värvimärgade pintsli-tega stuudios ringi plätserdanud!

Miks sa skulptuure tegema hakkasid? Mille poolest eri meediumides töötamine erineb?

Nagu ma ütlesin, läks maalimine vaikelt üle skulptuuriks. Ma ei saa samas lubada, et ma ühel päeval uuesti maalima ei hakka!

Alused kolmandas mõttes töötamisele pani minu töö hõbesepana. Olen samas armastanud ehitamist juba varemgi. Konstrueerin peas erinevaid asju ning mulle see meeldib. Materjal, mis on algselt kruusahunnik või puu või savikamakas või metallplaat, muutub millekski, mis suudab inimestega suhelda. Seega pole minu jaoks mõtlemine nende kahe meediumi puhul erinev. Mõlemad kasutad kommunikatsiooniks, kuid tähestikud on erinevad.

Ma ei usu, et mu maalid oleksid muutunud pärast seda, kui hakkasin skulptuure tegema. Näen ennast pigem viiulimängijana, kelle pillil on äkitselt üks keel rohkem.

Milline su tööprotsess välja näeb ja kas sa teed esmalt mudeleid? Kui palju erineb lõplik teos algsest ideest?

Enamasti ma enne lõplikku materjali ja mõõtkavasse sisenemist mudeleid ei tee. Tegelikult pean ma enamikku oma teostest ise mudelileks. Minu jaoks saaks neid skulptuure veelgi suurendada. Eeldatavasti seda ei tehta, aga võin ju loota. Minu jaoks on kõige olulisem ideede materialiseerimine ning materjal ise või suurus ei loe. Loodan samas, et ühel hetkel mõned neist ideedest siiski realiseeritakse.

Pean oluliseks seda, et töö oleks algse kavandi lähedane. Hetkel, mil kavand on valmis, ei tohiks kunstnik seda liigse ratsionaliseerimisega „untsu keerata“. Skulptuur, mille valmimisprotsess mul eriti hästi meeles on ja mille puhul kavand muutus reaalseks plaaniks, oli 2013. aasta „Tähtsad mehed on lõpuks alati rohelised“. Selle puhul ma ei tegelenud mõõtmisega, vaid võrdlesin lõplikku teost üks-ühele kavandiga. See ongi minu jaoks „puhtaim“ viis, kuidas ideed leida. Mõõdulint ei saa tööd rikkuda, vaid töö joonistub lihtsalt välja algsest ideest!

Keskendun ideedele pingsalt ega luba vigadel lõppresultaati muuta. Aga materjalidega olen ma tõepoolest palju eksperimenteerinud. Mul oli mingi kindel nägemus sellest, kuidas pinnad peavad välja nägema, ning pidin seetõttu aastaid katsetama, segama kokku asju, mida ma täpselt ei tundnud, kuid mis lõpuks siiski oma osa välja mängisid. Selle protsessi juures on palju valesti läinud, kuid olen ka avastanud seda, mida algselt soovisin.

Mis materjale sa kasutad?

Minu skulptuurid nõuavad erinevaid tehnikaid, mille olen ise välja töötanud. Enamasti töötan vineeriga ning mõnikord vahetan selle hiljem välja pronksi vastu.

Olen sageli imestanud, et Eesti-taolise metsarikka riigi kunstnikud kasutavad nii väheseid neist võimalustest, mida puit pakub. Eestis valmistatakse näiteks üht maailma parimat vineeri. Kasutan vineeri palju ja olen sellega kõvasti katsetanud. Sellega on lõputult võimalusi.

Mõnikord tulen verisena koju ja teatan Sirjele, et saabusin sõjast. Sageli see tundubki nagu sõda. Ma sõna otseses mõttes maadlen materjaliga põrandal. Järjekordne vastulöökk! Kuid ma suudan selle siiski alati enda soovi järgi painutada. Eksperimenteerin pindadega palju ning kasutan ka palju segamist ja sulandamist, et saavutada selline välimus, nagu soovin.

Miks sa Eestisse kolisid? Oli see otsus raske ja kas sind võeti siin hästi vastu?

Ma väitsin eespool, et olen sündinud kunstnik. See pole mingi eelis, pigem vastupidi. Kuid kunstnikel on siiski mõned eelised teiste inimeste ees. Või vähemalt arendavad nad need elu jooksul välja. Mul tekkis aegamööda mõte, et oleks meeldiv elada maal, kus ma ei mõista, mida räägitakse või kirjutatakse. Mõned aastad vaagisin Portugali kolimist ning külastasin ja avastasin seda riiki tosin korda. Kuid mu tulevane abikaasa Sirje elas Eestis ja seetõttu tulingi siia. Suutsin siiski täita oma unistuse elada keskkonnas, kus keel on mõistetamatu.

Otsus siia kolida polnud kordagi raske. Kui oled

midagi otsustanud, otsustad ka midagi tahta. Ma ei mõelnud siis ega mõtle ka praegu, et väärin positiivset vastuvõttu. Usun, et mind siiski aktsepteeriti, ja see on esimene samm. Mul lubati astuda järgmine samm. Sain loal Tegin koguni mitu sammu ja keegi ei proovinud mind peatada.

Kui võrdled oma karjääre Taanis ja Eestis, siis kus oled sa enda arust edukam olnud? Pead sa ennast rohkem Taani või Eesti kunstnikuks? On Eesti nüüdseks sinu kodu?

Ma pole kunagi teinud tööd selle nimel, et olla populaarne või kuulus. Mul oli kunagi üks kunstnikust sõber, kes teatas sageli, et peaksin oma töödega tegema seda või teist, et kuulsaks saada. Mul sai sellest tsipa villand ja me pole enam kohtunud. Pean tegema seda, millesse ise usun, ja kui inimestele mu tööd meeldivad, on see boonus. Sellise suhtumise võtsin endaga Eestisse kaasa ja mulle näib, et see võeti hästi vastu.

Olen siin külaline, kuid tunnen praeguseks, et olen juba midagi enamat. Olin väga õnnelik, kui üks kunstikriitik kutsus mind aastaid tagasi Taani-Eesti kunstnikuks. Tavaliselt Eesti inimesed palju ei ütle, nii et tuleb lugeda ridade vahelt. Loodetavasti mõistsin neid sõnu õigesti.

Paar aastat tagasi tegi üks Eesti kunstiloolane haridusportaali, mis kajastab Eesti sürrealistlikke kunstnikke. Ta lisas sinna ka minu ja ütles: „Ma tean, et sa pole eestlane, kuid sa kuulud siia.“

Eesti on olnud minu kodu alates sellest ajast, kui siia saabusin. Taanis on inimesi, kes arvavad ekslikult, et kui ma kasutan sõna „kodu“ mõtlen ma selle all Taanimaad. Mu kodu on nüüd Eestis.

Minust ei saa kunagi päris eestlast, sest selleks tuleks siin sündida. Selline on looduseadus. Kuid ma olen õnnelik, et mind Eestis aktsepteeritakse.

Olen Taani-Eesti kunstnik, kes elab fantastilises riigis!

Millised kunstnikud sind inspireerivad? Milline kunst sulle endale meeldib või ei meeldi?

Läbi aegade on mulle meeldinud palju kunstnikke. Ma ei tea, kas nad on mind inspireerinud, ja ma loodan, et nad polegi seda teinud. Kuid ma arvan, et ei saa ka väita, et oleksin täiesti inspiratsioonivaba. Sooviksin siiski olla omaenda inspiratsioon.

Terve elu on mu suureks kunstiliseks inspiratsiooniks olnud Vilhelm Lundstrøm (1893–

1950). Nägin tema töid esimest korda lapsena Humlebækis Louisiana Moodsa Kunsti Muuseumis. Nende kogus on 1933. aasta maal „Natüürmort valge kannu, apelsini ja raamatuga“. See on Louisianas pidevalt väljas ja ma külastan seda Taanis käies iga kord.

Taanis on olnud mitu olulist kunstnike kolooniat. Neist kõige kuulsam on vist Skageni maalijad: Skandinaavia kõige nimekamad kunstnikud said kokku Jüütimaal tipus Skagenis. Nende hulgas olid kunstnikest paarid nagu Marie ja P. S. Krøyer, Michael ja Anna Ancher ning paljud teised. See sai alguse umbes 1870. aastal ja kestis 20. sajandini. Seal ongi pärit suur Põhjamaade kunsti läbimurre. Toona kutsuti neid kunstnikke mässajateks, kuigi see ei pruugi tänapäeva vaatajale päris mõistetav olla.

Eestisse kolides kohtasin täiesti uut, „salajast“ maailma. Ja ajapikku jäid mulle silma mõned uued nimed. Loomulikult Sirje Petersen! Samuti arvan ma, et Enn Põldroos on maailma tasemel kunstnik. Ja me igatseme Tartus ikka veel Peeter Allikut!

Võiksin nimetada palju nimesid, kuid arvan, et nende kõigi puhul on ühine see, et nende tödest õhkub ausust ja usku oma loomingusse. Minu jaoks on ausus väga oluline. Niisiis, milline kunst mulle meeldib? Aus kunst. Vastupidi-selt kalkuleeritud kunstile.

Milliseid saavutusi sa oma karjäärilt veel ootad?

Soovin, et mul oleks karjääriks aega. Piisavalt, et ideed lõpule viia. See on paradoksaalne:

Tegeled terve elu milleski heaks saamisega ning kui eesmärk on käeulatuses, on aeg järsku otsas!

Iga idee kohta, mille ma teostan, on mul kohe sada uut.

Seega pole ma kindel, kas suudan täita eesmärki ja kõik ära teha, kuid proovin saavutada alles jäänud ajaga võimalikult palju.

My Nice Home
Minu kaunis kodu
Oil on canvas
Õli lõuendil
110 x 180 cm
2007

Hvordan når man det hele før lyset slukkes

*Interview med Per William Petersen
Af Peeter Talvistu*

■ **Hvad er dine første kunst relaterede minder? Havde kunst en vigtig plads i din familie og din opvækst?**

For mig er kunst ikke begrænset til maleri eller skulptur eller til andre medier. Kunst er noget, "du lever", og kunstværker er frugterne af en kunstners liv.

Jeg tror, nogle fødes som kunstnere. En gave siger nogle, andre siger en forbandelse. Nok et

sted midt imellem. Nogle lever det ud, andre får ikke muligheden, eller nægter at bruge den. Ofte med fatale følger.

Jeg kan ikke sige, hvad mit første møde med kunsten var, det var jo et møde med selve livet. Da jeg slog øjnene op, har jeg sikkert kort efter set min far i øjnene. Han var kunstner. Og da mit syn udviklede sig, så jeg hans malerier over alt i huset. Jeg har nok troet at sådan så Verden ud.

Man skulle tro, at kunsten var en velsignelse i vores hjem. Det var den ikke! Det var hovedsageligt kun vigtigt for min far. Han var en god maler, men havde ikke mange mennesker omkring sig, der forstod hans kunst. Han måtte snige sig til at arbejde. Om natten ned i kælderen. Flygtede flere gange ud i skoven for at male. Husker en morgen jeg fandt flere af hans malerier skåret op af ham selv. Han havde et desperat liv. Konstant skulle han leve med hånden fra nærmeste, der slet ikke forstod hvad det var han skabte. Min far døde på et hospital i en al-

der af 56. Han var omgivet af sine malerier på sygestuen.

Hvordan blev du selv kunstner?

Når man vokser op og ser et kunstnerliv der er så barskt, kommer man ikke selv til at stræbe efter et kunstnerliv, selv om man godt ved man er dømt til et liv med kunst. Jeg er opvokset i det der den gang var en lille landsby. 40 kilometer nord for København. I sådanne landsbyer var kunst ikke særlig værdsat. Det kræver en del humor at "overleve" sådan et sted. Min far lærte mig om farver, lys og skygge. Jeg kom også med i butikker med kunstartikler sammen med ham. Det var bedre end legetøjsbutikker!

I denne lille landsby fandtes ikke børneinstitutioner. Så når min mor ikke kunne få mig passet, tog hun mig med på arbejde. Hun var revisor på den nu verdensberømte møbelfabrik Fritz Hansen. Fabrikken der har lavet de helt store møbel klassikere med arkitekter som Børge Mogensen, Poul Kjærholm, Finn Juul, Arne Jacobsen og mange flere.

Der sad jeg så på møbelfabrikken i over 8 timer om dagen -jeg har vel været 4-6 år gammel. Jeg læste alle deres møbel brochurer -igen og igen. Jeg var dybt betaget af deres design. Husker tydeligt at jeg drømte om Ægget og Svanen -to stole af Arne Jacobsen.

Folkeskolens lærere var af den meget gamle type -kæft, trit og retning! Så skete der noget "dramatisk". Der kom en nyuddannet lærer fra København. Han var langhåret, og havde helt andre idealer end skolens. Han ændrede mit liv, Han fik mig til at tro på, at man kan hvad man vil, og at man ikke skal lade sig begrænse af omgivelserne. Mit liv ville have været meget anderledes uden ham!

Jeg voksede op med en frihed der blev større dag for dag. Ikke så meget i familien, men i verden jeg boede i. Alt var muligt. Festivaler og musik fra hele verden strømmede ind. Alt blev vendt "på hovedet".

Jeg kæmpede for ikke at blive kunstner og blive et sted i periferien i stedet. Men så flyttede jeg til København, da jeg blev tilbudt en læreplads i det verdenskendte sølvsmedefirma Georg Jensen. Jeg var kun sytten og ganske imponeret over, at de ville have mig. Læretiden varede i fire år. Samtidig studerede jeg på Dansk Designskole, en uddannelse, jeg senere indså, har haft en enorm indflydelse på mit egentlige arbejde som kunstner. Evnen til at se i mere end to dimensioner, er en ting der har været givende til mit arbejde.

Læretiden var helvede, men arbejdet var fanta-

stisk. Jeg var corpus sølvsmed, hvilket betyder, at jeg arbejdede på store ting. Skåle, vaser lysestager og så videre.

Det fik jeg 1,25 krone for i timen. Hvilket selv den gang var ingen ting. Man var blot glad for at få uddannelsen. Skønt at arbejde i sølv! Men selve ånden i firmaet var "200 år" gammel. Nyankomne blev behandlet meget dårligt. En gang spurgte jeg min læremester om et problem jeg havde med en opgave. Svaret var: "Jeg har været 30 år om at finde ud af det - find selv ud af det!"

Jeg boede lige overfor Statens Kunstmuseum, som har en fantastisk samling af både dansk og international kunst. Jeg har set alle de store mestre der mange gange: Modigliani, Matisse, Derain, Picasso, Braque, Van Gogh. Jeg tager stadig derhen hver gang jeg er i Danmark. Ny Carlsberg Glyptotek er også på min besøgs rute. Jeg må altid se Manets maleri fra 1859 "Absindrikkeren"

Efter næsten 6 år hos Georg Jensen Sølvsmedie måtte jeg prøve noget nyt. Jeg gik igang med en ny uddannelse som grafiker, på et reklamebureau suppleret med aftenundervisning på Dansk Design Skole, hvor der blandt andet også var croquis-tegning. Efter min grafiske uddannelse startede jeg egen tegnestue midt i København. Der arbejdede jeg i 12 år, med grafik og kunst. Men også med industriel design.

Mens jeg havde designstudie i København, startede jeg et andet firma ved navn Idesign, der lavede industrielle design genstande, som blev produceret forskellige steder i Danmark. Jeg tog dem to gange om året til den internationale design messe Formland i Herning, hvor mine ting fik gode anmeldelser og blev offentliggjort i forskellige designmagasiner. Det var nogle meget interessante år, men sådanne ting kræver meget mere forretningssans, end jeg har. Så vandt kunsten!

Hvad betyder kunst for dig? Hvad stræbte du efter under dine studier?

For mig er kunst noget meget personligt. Ikke noget jeg laver for et publikum. Hvis der er et publikum, er det selvfølgelig en fordel, og man møder den vej mennesker man forbinder med. Men det er ikke der for jeg laver kunst. En af hovedgrundene er fordi jeg gennem "billeder" selv prøver at forstå Verden og omgivelserne. Jeg har altid dannet billeder af ting jeg ville forstå. Samtidig er jeg meget nysgerrig efter at se noget jeg ikke har set før. Det gør jeg bedst ved selv at lave det.

Livet er for kort til gennudsendelser. Og jeg skal ikke spille mit korte liv, og andres ved at forsø-

ge at være "Picasso nummer 2". I al beskedenhed, og af nødvendighed, skal jeg lave mit eget, ikke ride på andres liv.

Jeg har haft mange lærere, ikke mange berømte "navne", men lidenskabelige mennesker, der både har pisket mig, og åbnet døre til verdener, som jeg ikke vidste eksisterede. Jeg havde engang en lærer, der ændrede den måde jeg så på min fremtid. Han sagde "Tro ikke på noget du læser eller ser! Undersøg det selv!" Denne korte sætning ændrede mit syn på livets muligheder. Hvad du læser, hvad du får at vide, er hvad andre vil have dig til at tro/gøre! Men hvad vil du selv? Det kræver hårdt arbejde, men det er det værd!

Dine første værker indeholder elementer af popkunst, og alle dine arbejder indeholder surrealistiske påvirkninger. Hvorfor har du vendt dig til disse kunstneriske tilgange? Hvor får du din inspiration fra?

At du ser glimt af Pop Art i min fortid er helt sikkert rigtigt. For mig er Pop Art i meget nær familie med surrealismen. Måske Pop Art er surrealismens boblende storby fætter? Surrealismen har altid været en hjørnesten hos mig -hvad end værkøj jeg brugte.

Genese trivialiteter og menneskets trang til at undgå at lære af fortiden. De mekanismer kræver et surrealistisk sind!

Hvor kommer inspirationen fra? Som tiden går, bliver det mere: "Hvordan sorterer jeg i inspirationen, og når at lave de ting jeg skal, før lyset slukkes!" Hele tiden skal jeg vælge, og specielt vælge fra. At være kunstner er konstante valg. Inspirationen kommer fra de gentagne spørgsmål livet giver.

Mennesket -dets stræben og ofte uforståelige handlinger.

Jeg ser mit liv som kunstner i dette billede: Jeg går på en vej. Hvert vejkryds jeg kommer til, er der hvor jeg har færdig gjort et værk. I vejkrydset kan jeg nu gå 4 forskellige veje. Lige frem. Tilbage, eller til de to sider. Jeg går aldrig tilbage frivilligt! Fremad, -nogle gange, men ikke så tit, det er for let, og ikke opsøgende nok. Oftest vælger jeg én af sidevejene. Det er mest udfordrende.

Til gengæld lurer også frygten for det er en blind vej! Sådanne har jeg også oplevet.

I en årerække nægtede jeg at gå på udstillinger. Jeg ville ikke inspireres til at lave noget andre havde lavet. Det er meget vigtigt for mig ikke at spille min tid med at "efter abe". Selvfølgelig er det fjollet, ikke at lade fortidens store bibringe

dig deres liv. Men den gang holdt jeg mig væk, til jeg var mere sikker på hvad og hvem jeg var. I dag nyder jeg de store kunstnere uden angst for at blive spist!

Dine værker indeholder en masse humor. Hvorfor det?

Humor er en mekanisme til at overleve! Estland og Danmark er meget ens på flere måder. Vi er små nationer med store, ofte aggressive naboer. Fra Danmarks historie kan jeg se, at humor har været et vigtigt våben mod overlegenhed, både internt og eksternt.

"Revolutioner" i Danmark har været meget ublodige. Store magt koncentrationer er faldet via humor og satire! Nu er man desværre ved at gøre humor og satire kriminelt i Europa. Det stopper den naturlige udvikling i samfundet. Ind til humoren igen vil vinde.

Humor alene, er blot fjollet. Alvor alene eksisterer ikke. Humor og alvor blandet er virkeligheden! Så, nej jeg kan ikke lave kunst uden humor -det ville blive den halve sandhed. Og er der noget jeg tror på er det netop sandhed(en). Tænk hvis man pludselig kunne fjerne al løgn. Kun virkeligheden, hvor grum den end måtte være, ville være tilbage.

Humor er ikke komedie! Humor er den ubevæbnedes våben!

Desuden mener jeg ikke det er dårligt hvis en beskuer går fra en kunstudstilling med et smil på læben. Jeg ser større chance for han går hjem og tænker længerevarende på hvad det var han så der, end ham der kom ind og blev bekræftet via det han forventede at se.

Kunst har en enorm magt, hvis den bruger de menneskelige sanser -hvor af humoren er en af de stærkeste.

Et eksempel: En dansk forfatter Kåre Bluitgen skrev en bog om islam. Han skulle bruge nogle illustrationer. Ingen turde tegne dem. Til sidst lykkedes det at finde nogle der lavede tegninger med et tvist af humor. Det fik verden til at eksplodere. Danske ambassader blev sat i brand. Tegnerne fik livvagter. Kurt Westergaard blev forsøgt dræbt af en mand med en økse. Han nåede lige at flygte ind i et sikkerheds rum der var blevet bygget i hans hus. Kurt Westergaard tegnede den velkendte mand med born-

be i turbanen. Jeg har mødt Kurt Westergaard. Før vores møde kom to livvagter ind i rummet, og tjekkede alt. Der efter fik Kurt lov at komme ind. Hans liv er blevet et fængsel. Hans "kriminalitet" var at lave humoristiske tegninger -om seriøse emner.

Dine værker fra begyndelsen af 2000'erne har en meget geometrisk stil og viser endda kubistiske tendenser. Var de tegn, som du begyndte at introducere i dine værker, grundlaget for senere skulpturer? Der er også en følelse af karikatur i værkerne. Hvem er disse?

Jeg arbejdede med et geometrisk formsprog den gang, og gør vel egentlig stadig. Det var for mig en måde at sortere alt det "uvæsentlige" fra, og komme direkte til konklusionen. Fjerne alt det forstyrrende, og gøre budskabet klart. Og jeg er sikker på den linie du måske ser, som jeg hører i dit spørgsmål, om der er en forbindelse til de skulpturer jeg laver nu. Det er der helt klart!

Jeg så i en lang periode at mine malerier ganske langsomt blev mere og mere skulpturelle, og en dag faldt det helt naturligt at "bygge" mine malerier.

Jeg ser ikke den tids værker jeg lavede som karrikaturer. Mere som en kommentar til hvad jeg så som overdreven selv værd, og misforhold mellem virkelighed og brugbarhed. Men som nu, er det også en huskeseddel til mig selv, om at blive i "landet" hvor den sunde fornuft stadig hersker. Det "land" bliver desværre mindre og mindre. Således er karaktererne, små som store. Herremænd som bønder. Jeg er enda selv i skudlinien, ingen kan sige sig fri! ("Experiences from a Bucket" fra 2005 kunne f.eks være et af flere om mig selv.) Pegefingern kan, og skal gå begge veje!

En stor del af dine værker skildrer imidlertid realistiske eller semi-realistiske menneskelige portrætter, især fra anden halvdel af 2000'erne. Ser du disse værker på en eller anden måde adskilt fra resten af dit arbejde? Disse malerier har også en mere klassisk tilgang til farver og penselstrøg. Var dette bevidst?

Jeg mener ikke mine værker fra sidste del af 2000, er adskilt fra mit forrige arbejde. Jeg ser det som en følge af at ville komme ind på samme område, blot ad en anden vej. Mennesket er nok DEN store gåde for mig -på både godt og ondt. Tror du finder i disse værker, synet af enlig desperation, men dog ikke opgivende. Håbet fyldt med frygten. Det mente jeg den gang var så store emner, at jeg ikke kunne minimere,

men måtte bruge mere realistiske træk.

De mennesker jeg viser i disse malerier, gjorde stærkt indtryk. Ser dem ofte som skæbner der længes. Og flere har jeg brugt efterfølgende igen. For eksempel: "Keeping the News" fra 2009. En mand jeg så stå på et hjørne af en gade i Paris. Hans studeren af verden, og samtidige beskyttelse af sig selv mod den, har jeg brugt flere gange. Dog på meget forskellig måde.

"Mr. A. Dult" er inspireret af manden på gadehjørnet i Paris. A. Dult er bronze skulpturen der forlader sin familie for at rejse langt langt væk, hvor alt er meget bedre. Ja, det er helt bevidst jeg i disse værker bruger mere klassiske teknikker. Her må jeg fremhæve min estiske fantastiske maler lærer, Sirje Petersen. Samtidig vil jeg offentligt sige undskyld for de mange gange jeg har kastet rundt med oliemalings fyldte pensler i atelieret!

Hvorfor begyndte du at skulpturere? Hvordan er det at arbejde i de to medier anderledes?

Som sagt gled maleriet naturligt over i at blive til skulpturer. Måske jeg begynder at male igen en dag?

Grundlaget for at arbejde 3 dimensionalt er lagt i min tid som sølvsmed. Men inden da har jeg altid elsket at konstruere. Jeg har altid konstrueret forskellige ting i hovedet. Det at bygge finder jeg ret fasinerede. Et materiale som først er en bunke grus, et træ, ler, eller en plade metal -ændrer du til noget der kan kommunikere med andre. Så for mig er det ikke en anden tænke-måde end at male. Du kommunikerer på begge måder, blot med 2 forskellige alfabeter!

Jeg tror ikke, at mine malerier har ændret sig i karakter, siden jeg begyndte at lave skulpturer. Jeg ser mig mere som en violinist, der har fået en ekstra streng på mit instrument.

Hvad er din proces, og laver du først modeller? Hvor anderledes er det endelige produkt fra den første idé?

For det meste laver jeg ikke modeller før arbejder i fuld skala. Faktisk ser jeg de fleste af mine værker som modeller i sig selv! Jeg ser mine skulpturer, som emner der kan skaleres op. Det bliver de sandsynligvis aldrig, men jeg får lov til at håbe. Og det vigtigste for mig er, at materialisere mine ideer, uanset materiale og størrelse.

I mit arbejde, er det meget vigtigt for mig, at være tro mod min skitse. I det øjeblik en skitse er klar, skal den ikke "ødelægges" af for meget senere rationalisering. En skulptur, som jeg især husker som en proces hvor skitsen blev

den egentlige arbejdstegning, var: "Important Men Always End Up as Green" fra 2013. Jeg arbejdede ikke ved at måle, men ved at holde skitsen op mod værket.

Jeg er meget fokuseret på ideen. Jeg lader ikke mange "fejl" ændre det færdige resultat. Når det kommer til materialer, har jeg eksperimenteret meget. Jeg har nogle mål, der involverer det visuelle udtryk for overflader, og jeg har været nødt til at lave eksperimenter i mange år, og blande ting, man "ikke" kan, men stadig finde en måde at få det til at ske på alligevel.

Hvilke materialer bruger du?

Mine skulpturer kræver forskellige teknikker, som jeg ofte selv har udviklet. For det meste arbejder jeg med krydsfiner, og nogle gange "omdannes" krydsfiner til bronze senere.

Jeg har ofte spekuleret på hvorfor, at kunstnere i et træfyldt land som Estland bruger så lidt af de mange muligheder, der er forbundet med træ. Estland laver noget af det bedste krydsfiner i verden. Jeg bruger en del krydsfiner og har eksperimenteret meget med det. Det har uendelige muligheder.

Nogle gange kommer jeg blodig hjem og fortæller Sirje, at jeg er tilbage fra krigen. Ofte føles det som en krig. Materialet og jeg har bogstaveligt talt ligget og kæmpet sammen på gulvet. Det slår igen! Men det slutter altid med, at jeg bøjer det, som jeg vil.

Hvad fik dig til at flytte til Estland? Var dette en vanskelig beslutning, og blev du hilst velkommen her?

Nu har jeg jo påstået, at kunstner fødes man som. Ikke som en fordel, måske det modsatte. Men som følge deraf har man nogle særheder sammenlignet med en del andre. Eller man får dem i livet. Langsomt fik jeg den idé, at det ville være dejligt at bo i et land, hvor jeg ikke forstod, hvad de sagde eller skrev. Nogle år legede jeg med tanken om Portugal. Og besøgte og undersøgte landet nok omkring 10 gange. Men der boede Sirje jo ikke, så det blev Estland. Og jeg fik opfyldt min drøm om at være uforstående over for, hvad der siges omkring mig!

Min beslutning om at flytte til Estland har aldrig været svær. Når man har besluttet noget, beslutter man samtidig, at man VIL! Jeg tænker ikke nu, og tænkte ikke dengang, at jeg fortjente at blive hilst velkommen. Men jeg tror, jeg blev accepteret, og det er det første skridt. Jeg fik lov til at tage det næste skridt! Jeg tog flere trin, og ingen stoppede mig.

Hvis du sammenligner din karriere i Danmark og Estland, hvor tror du,

du har fundet mest succes? Ser du dig selv mere som en dansk eller en estisk kunstner? Er Estland dit hjem nu?

Jeg har aldrig arbejdet for at blive populær eller berømt. Jeg havde engang en kunstneren. Ofte fortalte han mig, at jeg bare skulle gøre det eller det med mine værker for at blive berømt. Men jeg er nødt til at gøre, hvad jeg tror på, og hvis folk kan lide mine værker, er det en bonus! Det var den holdning, jeg bragte til Estland. Og jeg føler, det blev godt modtaget.

Jeg var gæst her, men jeg føler nu, at jeg er noget mere end gæst. Jeg var virkelig glad, da en kunstkritiker for mange år siden kaldte mig en dansk/estisk kunstner. Folk siger normalt ikke meget i Estland, så du skal læse mellem linjerne. Jeg håber, jeg forstod disse ord korrekt.

For nogle år siden oprettede en estisk kunsthistoriker en onlineportal om estiske surrealistiske kunstnere til uddannelsesmæssig brug. Hun inkluderede mig og sagde: "Jeg ved, at du ikke er estisk, men du hører hjemme her!"

Estland har været mit hjem, lige siden jeg kom her. Der er mennesker i Danmark, der misforstår, når jeg siger "hjem", og de tror, jeg mener Danmark. Mit hjem er Estland nu! Jeg bliver aldrig "ægte" estisk, da det kræver, at man er født her. Det er en naturlov. Men jeg er glad for at blive accepteret i Estland. Jeg er en dansk/estisk kunstner, der bor i et fantastisk land!

Hvilke kunstnere finder du inspirerende? Hvilken kunst holder du af, og hvilken mindre?

Gennem tiderne er der mange kunstnere der har facineret mig. Jeg ved ikke om de har inspireret mig. Egentlig håber jeg det ikke, men ved ikke om jeg kan sige mig fri. Jeg vil helst være min egen, men hvem ved?

Som sagt har jeg haft mange af de stor inspiratorer "lige uden for døren". Hvilket jeg nok først indser senere, at jeg blot tog for givet dengang. Tror jeg er blevet inspireret, ikke blot af kunstnere, men også designere og arkitekter. En stor kunstnerisk inspirator, som har fulgt mig hele livet er kunstneren Vilhelm Lundstrøm (1893-1950). Jeg så ham første gang som ikke ret gammel på Kunstmuseet Louisiana i Humlebæk, Danmark. De ejer billedet "Opstilling med hvid kande, appelsin og bog" fra 1933. Det hænger permanent på Louisiana, og det besøger jeg hver gang jeg er i Danmark.

Men da jeg flyttede til Estland var det jo en helt ny "hemmelig" verden jeg mødte. Og langsomt, men sikkert var der helt nye navne for mig, der dukkede op. Sirje Petersen er selvfølgelig

nummer 1! Men der er flere, der trænger sig på. Jeg er meget imponeret over. Enn Pöldros er efter min mening verdensklasse. Det samme er Peeter Allik – ham savner vi i Tartu! Jeg kan nævne mange, men jeg tror, deres arbejde har det til fælles, at det emmer af en ærlighed, og en tro på det de laver. Så hvilken form for kunst jeg holder af. Ærlig kunst. Modsat beregnet kunst!

Hvilke resultater stræber du stadig efter i din karriere?

Mit ønske er at have tid til at realisere mine ideer. Det er paradoksalt:

Du bruger hele dit liv på at blive god til noget, og når du er tæt på målet, er tiden pludselig brugt op!

For hver idé jeg afslutter, kommer der samtidig "hundrede" nye. Så jeg tror ikke, jeg vil nå mit mål om at afslutte alt, men jeg vil nå så meget som min afsatte tid giver mig.

■ Promises

We are used to being promised "the Moon and the Stars". We have also grown accustomed to the fact, that promises are rarely fulfilled. The lie has been accepted. It is so accepted that it is no longer embarrassing when truth is revealed.

I promise an art exhibition which gives you the answer to ALL the questions you might have about life. As far as I know, this is the first time an exhibition answers so essential questions.

What's the point, where are we going to and what are we doing there; who comes first, and why is the one that comes last the winner?

"Why do we choose politicians who have memory problems?"

"Why do we have children when it is far easier to have a canary?"

"Why should poor Estonians pay for the rich Greeks?"

"Why do Finnish people dance the tango?"

"Why have the Danes given up being Danish?"

"What time is it, and when?"

"Can religion be cured?"

"Is a triangle an immature circle?"

When you have visited this exhibition, I am sure you will agree with me that promises are rarely fulfilled!

Text to the exhibition "Promises" in MONA, Museum of New Art, Pärnu, Estonia. November 2012.

■ Lubadused

Me oleme harjunud, et meile lubatakse „kuud ja tähti“. Samuti oleme harjunud, et selliseid lubadusi harva täietakse. Oleme vaelega leppinud. Niivõrd leppinud, et vale ilmsikstulek ei ole enam isegi piinlik.

Ma luban teile kunstinäitust, mis vastab KÕIGILE küsimustele, mis teil elu kohta olla võivad. Minu teada on see esimene kord, mil üks näitus vastab niivõrd olulistele küsimustele:

„Mis mõte kõigel on; kuhu me läheme ja mida seal teeme; kes tuleb esimeseks ja miks võidab hoopis see, kes jäi viimaseks?“

„Miks valime poliitikut, kellel on mäluga probleeme?“

„Milleks saada lapsi, kui palju lihtsam on pidada kanaarilindu?“

„Miks peaksid vaesed eestlased maksma rikastele kreeklastele?“

„Miks tantsivad soomlased tangot?“

„Miks on taanlased loobunud taanlaseks olemisest?“

„Mis kell on ja millal?“

„Kas religioon on ravitav?“

„Kas kolmnurk on ring, mis pole veel küps?“

Olen kindel, et pärast selle näituse külastamist võite minuga nõustuda, et lubadusi täidetakse harva!

Tekst näitusele "Lubadused" Pärnu Uue Kunsti Muuseum, Eesti. November 2012

■ Løfter

Vi er vant til at blive lovet "Guld og Grønne Skove". Vi har også vænnet os til, at løfterne sjældent opfyldes. Løgneren er blevet accepteret. Den er så accepteret, at det ikke længere er pinligt, når den afsløres.

Jeg lover en kunstudstilling, som giver dig svaret på ALLE de spørgsmål du måtte have omkring livet. Så vidt jeg ved, er det første gang en udstilling besvarer så essentielle spørgsmål som:

"Hvad er meningen, hvor skal vi hen, og hvad skal vi lave der, og hvem kommer først, og hvorfor er det den der kommer sidst, der har vundet?"

"Hvorfor vælger vi politikere, der har huskeproblemer?"

"Hvorfor får vi børn, når det er langt lettere at have kanarieflugt?"

"Hvorfor skal fattige estere, betale til rige grækere?"

"Hvorfor danser finner tango?"

"Hvorfor har danskerne opgivet at være danske?"

"Hvad er klokken, og hvornår?"

"Kan religiøsitet helbredes?"

"Er en trekant en cirkel, der endnu ikke er moden?"

Når du har besøgt denne udstilling, er jeg sikker på du vil give mig ret i, at løfter sjældent opfyldes!

Tekst til udstillingen "Løfter" i MONA, Museum of New Art, Pärnu, Estland november 2012.

**The Beauty of
Winter Time**
Talveilu
Oil on canvas
Õli lõuendil
130 x 110 cm
2011

Is a triangle an immature circle?

Kaire Nurk
Artist and art writer

■ *"People are rational. After we have seen something a couple of times, we no longer see it. Now we have registered it forever. Its shape and colour have been registered in our minds as a standard. We no longer need to see it. (...) The reality has become invisible."*
(Per William Petersen).

Per William Petersen can rightfully be called a Danish-Estonian artist. He had his first exhibition in Estonia, *Kuldsed hetked, Golden Moments*, in the Vanemuine Theatre the same year that he moved to his new homeland, 2006. He has continued throughout all of these years in Estonia as a freelancer who is a fertile creator and an active participant in exhibitions.

He is a member of the Tartu Artists' Union, the Estonian Artists' Association and the Estonian Sculptors' Union. As far as can be ascertained, he is the only Danish-born artist in Estonia.

Although Petersen has studied silversmithing and graphic design, we are today calling him a painter and a sculptor. He was an apprentice silversmith in the world-renowned company founded in 1904 by the Danish legend Georg Jensen (1866–1935) and studied at the same time in the Danish Design School. He later added graphic design courses in an advertising company and supplemented his skills at evening courses of the Danish Design School. This was followed by the founding of his own

design studio and the Idesign company, which manufactured industrial design objects from his designs. Since 1992, he has been a freelancer and has dedicated himself mostly to visual arts.

We begin with the first artistic seed, the start. It would be difficult to put it better than the author himself: "I cannot say what my first encounter with art was; it must have been my first encounter with life itself: when I opened my eyes, I must have looked into my father's eyes shortly afterwards. He was an artist. And as my vision developed, I saw his paintings all over the house. I probably thought that that was what the world looked like." Petersen's

father was a painter and a restorer who fixed old paintings and other objects in churches by cleaning, gilding and brushing up the paintwork. He could only paint for himself during his free time, and in doing so he still had to wrestle with the incomprehension of his family and the local inartistic environment. It seems that a great part of Petersen's stubborn desire to become a (freelance) artist was due to his father's desires and stubbornness. Dreams demand to be made real, and callings must be followed.

Painting

The earliest examples of Per William Petersen's paintings in the present catalogue come from the 1990s. The first decade of the new century is represented by the most examples. The artist has divided the selection into five rooms. Per Petersen: "I have divided the paintings into five groups. You should look at this division as if you were living in a house with many rooms. You move between them but soon find your favourite. It is easiest to stay in your favourite room. I am, however, curious and want to see more rooms, to spend time in them. That is why I move into other rooms. I could have easily stayed in only one of them. But I also want to experience other rooms, to know and to experience all of the rooms that I discover! That is why I must divide my paintings into five categories."

I will let everyone who picks up this catalogue of Petersen's oeuvre be a Viewer and deleter – following Roland Barthes's idea of the Reader – and to wander through these rooms making their own discoveries. It is obvious what an immense array of different manners of painting, especially during the first decade of the new century, have emerged under the brush of the artist in such a short period. I don't see them as experiments or explorations of art: they are too convincing and comprehensive. To the author they are more like anchors at a time when he was searching for his own life, a chronology, a reflection, maybe even answers to the existential questions that troubled him back then.

I myself will look at the artist's paintings through four approaches: the code of surrealism and variation, the possibilities that composition and colouring have to make generalisations of the psychology of creation, male and female characters, and the semantics of animals and their continuous use.

Denmark is closer to Paris, the birthplace of surrealism, than to Estonia. Petersen's works contain genuinely surrealist ideas, such as the meeting of an umbrella and a sewing machine on an operating table. They are so simple and clever that we must once again admit with surprise that the base code of surrealism has still

not exhausted itself. Per's most significant examples are *Ironing Iron* (1994; see p. 168) and *Fisherman's Friend* (1996; see p. 169). The first one shows railway tracks that have become warped and are being straightened by an iron that truly is reminiscent of a locomotive! The other one leaves no doubt that the friend of a fisherman is complicated since the bucket in the painting, which has been designed by a fisherman, is only suitable for bragging.

Empty House (1996; see p. 170) resembles the ideas of Magritte, who staged very different surrealist situations. Maybe Petersen's hidden character transforming the folds of the curtain is Magritte himself! The painting provokes viewers to sharpen their senses to an extent that they no longer register the human figure that is shaped by the folds of the curtain. Isn't this a paradox?! But the title forces the viewer to concentrate on the empty space! An intriguing parallel of this work is *Wondering* (2006 see p. 244), in which the author once again creates tension in an empty space that is now located within the four walls that shape the box. The box feels like a chest for memories and something is either being removed or added to it while the visible contents are missing. However, we don't see the bottom and that empty space provokes the viewer to fill the void with something. The viewer will be imprisoned in an empty box....

Petersen's funny and sad, melancholic and energetic animals, and the abundant eroticism of his female characters are clearly also surreal.

Whatever the artist paints, he can never escape the treachery of colours and composition. Petersen's earliest watercolours, *The Great Escape* and *Endless* (both 1994; see pp. 166, 167), show us lone or paired objects that look like design products against an empty background. At the same time, it is notable that the colour of the background instinctively finds at least one way to participate in the colouring of the object(s): e.g. the text on the fish tin is the same colour as the background. In the following explosion of paintings from 2004–2007, we constantly see works that are based on a dual colour contrast and objects that differ from the background. The very interesting idea of connecting the object with the background is also highlighted by subdividing the background, although often this is also dominated by dualism. This reflects the fundamental polarisation, the need to bring together two different worlds, positions or subjects.

One of the most intriguing examples, *Joy Overcomes Doubt* (2007; see p. 257), depicts a man who has crossed a border but whose feet still point in both directions. This work

allows us to assume that the division of the background has a loaded meaning, which in this case is bio-graphical. Another characteristic trend began in 2006 or 2007 and during the following years many paintings have a uniform colouring, to use a traditional formalist term. This means that the colours of the objects merge with their backgrounds. According to the American art theorist Thomas McEvilley, this expresses the harmony of the author's ego with the surroundings.

This was followed in around 2012 by very minimalist paintings where the objects are almost symbols and the paint surfaces have been cleaned up. The author has explained this through a need for clarity. The colours of the background and the object are more harmonious. Examples of proper realist figural and portrait painting use a similar approach: a contrasting pair of dominant colours alternates with more pleasing solutions that merge with the background. It is possible that these works express a greater sympathy between the author and the model instead of larger differences and a sense of distance.

The central object of Petersen's oeuvre is the person. His female and male characters are expressive and eloquent. The artist uses them to express humane ideas and the complicated and intriguing obligations of being a human: the successes and failures, the small weaknesses and the quirks that spice up life, as well as the strengths and the resourcefulness. Male and female characters are included equally and the gaze of the artist is sympathetic, understanding and forgiving. It can be tentatively stated that his male characters are more inward-looking and are absorbed by their own actions, while the women are more extroverted. The riot of colours of *The Writer Lars Overby* (2005; see p. 271) seems to reflect the model's intense internal world.

In the painting *Morning Glory* (2009; see p. 291), the contemplative look of the man with the musical instrument is transformed into the trumpeting cascade of the imaginary woman riding on the mythical Pegasus. Per also uses the symbol of Denmark as a kingdom but in *Royal Daily Life* (2008; see p. 287) the queen is naked. While Hans Christian Andersen's story about the "naked king" was a critique of court life, can the same be said about the naked queen or does this image offer different allusions?

Fauna are often used in the works of Petersen: horses, elephants, fish and birds. From the salmon that escape the tin (*The Great Escape*, 1995; see p. 166) to the trumpeting elephant who loudly proclaims its immutable presence (*The Elephant Manifest*, 2009; see p. 277).

The animal world amplifies and liberates the emotions and passions of the subconscious, allows for the creation of scenes full of metaphors and stirs the imagination. All of this is found in Petersen's paintings, with the image of the bird being especially prevalent. For one of the founding generators of surrealist painting, Max Ernst, birds were particularly powerful and almost deadly. Petersen's birds are instead friends and soulmates. A good example is *The Invincible Two* (2010; see p. 249), where the largeness of the human and the smallness of the bird in their polarity create a notably inspired and intimate pairing. The painting *Follow the Bird* (2008; see p. 297) shows an inexplicable symbiosis of a person and a bird.

We don't have to limit the observation of Petersen's paintings to merely four points of view. Other possible approaches include a highly penetrating biographic survey, portraiture as a separate theme, metaphors of machines, humour (never disparaging or ridiculing), the advantages of his design background for relating to visual arts etc.

Sculpture

I have previously written that it is not easy to keep track of Per William Petersen's use of media or to distinguish "the heads and tails", to employ a Danish phrase that the artist himself uses. In 2006, Petersen stated that painting was his life and painting meant telling stories, but in the following years he gave various explanations as to why and how the paintings became sculptures. Petersen has listed as one of the factors a desire to emerge from the shadow of his father, who was a painter. At one point, he started seeing sculptures in his paintings! His paintings have remained but now we see them in three dimensions. (Who doesn't want to see the other side of a painting?!) Now viewers have the opportunity to see paintings in his sculptures. In 2012, the author added a nuance: "These spatial objects are merely paintings that have jumped off their frames." In 2019, he differentiated between "UP-objects" which are meant to be hung on walls, and sculptures.

Characters who want to emerge from paintings and become objects can also be detected in other artists' works. There are also works that authors have created themselves although a sculptor-painter (object artist-painter) is a combination that is not very common in art history. The reason might be that the specifics of the means of expression of these two media are so different or contradictory that the result can only be either one or the other. Kaarel Kurismaa's objects and painterly landscapes are a good example of how these two media are separate.

While writing about Petersen, the writer and son of one of the most original Estonian painters, Ilmar Malin (1924–1994, who also lived in Tartu), Jaan Malin confessed that his father also dreamed of seeing the characters from his paintings as forms: "The symbiosis of imagination and craftsmanship was something that my father, Ilmar Malin, longed for the most during the last decades of his life. He regretted that he couldn't formalise his ideas, which were mostly made as drawings, in three dimensions. Yes, these objects, rams, catapults, etc. should have actually been spatial. In addition to the skills he lacked, he was also limited in executing these desires by Soviet poverty: there was not enough plywood or different screws and nails or many other things. If his desires had been intense enough, he could probably have managed, but that is not how it went..."

As a side note, I would like to add that there are other comparisons that could be made with Ilmar Malin: his oeuvre was also strongly associated with surrealism and it would be interesting to analyse Petersen's surrealism compared to Malin's surrealism. It must also be noted that painting and objects have a far easier time meeting in an artist's oeuvre than painting and (traditional) sculpture. Malin also managed to make numerous objects at the beginning of the 1990s and left behind designs for installations but created no sculptures.

Another artist who joins together two media in Estonian art is Leonhard Lapin. It is important to note that neither Lapin nor Petersen has been professionally educated as a painter or a sculptor, and they are free from the traditional frameworks of these media: free to create their own structures, to follow their own internal reasoning and to take into account – either through their own free will or through the aims that they have set – the organic messages of materials.

While Malin as a painter constructed his objects as ready-mades, the architectons of Lapin (I am thinking of his constructivist architectons from the 1980s and 1990s, not his recent ready-mades, which he also calls architectons) and the various forms of Petersen are original creations of the artists themselves. The forms of both Lapin and Petersen have inherent connections with the handwriting that these artists have in two dimensions: for the former in printmaking and painting, for the latter in earlier painting and "UP-objects".

Lapin and Petersen are also definitely connected through colour. Bright unmixed red, which for Petersen is usually somewhat warmer than the primary colour, and the other two primary colours, but also such non-colours as black,

grey and white (although less frequently) refer to Petersen's original cultural space and one of his favourite Danish painters, Vilhelm Lundstrøm (1893–1950). But Petersen's three dimensional works increasingly express the dream of one day being cast in bronze and erected as monuments (as enlarged copies) in public space. This is the reason for the greenish-brown layer that has started to cover his statues and is nearly identical to bronze patina but is still very painterly. One of his statues, *Gift of Music* (2019; see pp. 158–159), has already found its final external location at the Heino Eller Tartu Music College.

I am also tempted to compare Per William Petersen's shapes to examples from the history of constructivism. I would dare to name such a luminary of the Russo-French constructivism of the first half of the 20th century as Naum Gabo (1890–1977). Their general logic of construction is the same: making forms by joining together surfaces. However, when we start mapping the differences, their individuality is revealed: Gabo used easily bendable celluloid and metal and therefore his forms are more sinuous or, to put it more precisely: he contrasted straight and curved surfaces. Petersen uses layered plywood as his material. Making it flexible is not entirely impossible, but it is still associated with many technical risks. That is why there are not many forms using bent sheets of plywood. He creates his sculptures from surfaces with different dimensions and shapes. An example that can be compared to Gabo's work is *Mr. Brainwash* (2015; see p. 57). The gleeful sarcasm of this work should also be highlighted.

Like Gabo, Petersen uses the repeating rhythm of different surfaces to create an illusion of motion but the character of these surfaces is very different. While Gabo's surfaces follow pure abstract forms and create cleaned up aesthetic visuals, the surfaces of Petersen are charged with the heterogeneity of surprise; they follow the anatomy of the material world more closely and offer the viewer humorous hints about the underlying messages of the works. A good example of this is the work *If You Decide to Sit on Horseback Through Life, It Is Important You Select the Right Horse!* (2020; see p. 62–63).

On the visual side, there is one complete exception in Petersen's oeuvre. It seems like a copy of a ready-made. It is a revolver-shaped sculpture "shooting" water that is titled *When ALL is DAD and GUN* (2017; see pp. 96–97). This work was shown at Petersen's last solo exhibition, *Encounters* in the Haus Gallery in Tallinn (2019). It seems that the author was spurred on by the desire to make the increasing danger of aggressiveness in the world visible, which is amplified by the epic size of

the pistol: 100 × 47 × 85 cm. The title creates a connection between the apocalyptic phrase "When all is dead and gone" with the idea of the father. The title *When ALL is DAD and GUN* sounds absurd but the powerful father figure has to be shown through irony. Since most of the works in Haus dealt with human intimacy, the symbol of the revolver in this humane still life seemed to scream and created a surprising dissonance by introducing an eloquent artistic tension.

Compare this to Claes Oldenburg's famous collection of guns, where every element – a water tap, a glove for painting, fragments of iron tools, various plastic and wooden slivers, even shadows on the wall or pools on the ground – resembles a revolver. Oldenburg's collection presents (in the footsteps of Andy Warhol) the image of a gun as an iconic American object. While Petersen is mostly a sensitive observer of people who has an individualistic approach to his objects and collects characteristic accents (a separate theme would be his passion for the expressiveness of human faces), this work has a much wider social solemnity, wider even than Oldenburg's.

Post Scriptum: River Videos

As a continuation of this biography, we have a magnificent opportunity to take, after the "solid" oeuvre, a glance at Per William Petersen's fluid river videos. These have seemingly been made with the gaze of Little Illimar, the hero of the childhood memories of the Estonian impressionist short story master Friedebert Tuglas: affectionately, with nostalgia, lyricism and enchantment. They also show the artist's passionate emotional connection with his birthplace Denmark, his sensitive understanding of atmosphere, and the impulse of the artist and the interpreter to show contrast and convergences, differences and similarities. The endless dynamism of the current that changes over time seems to become a metaphor for his unwitting and natural adaptation to his new homeland. The reason why this adaptation has been so smooth and eventful is undoubtedly the work of his Estonian spouse Sirje Petersen, a painter from Tartu.

According to Petersen, the rivers of Denmark are like brooks, i.e. there are no rivers in Denmark. For an Estonian, this is unbelievable, even unimaginable. In Tartu, the artist lives next to the artery that flows through the city: the River Emajõgi, which translates as Mother River. Petersen talks about the Emajõgi: "There are no rivers in Denmark, only brooks. That is why rivers always have a formidable influence on me. Now I live next to one. It is somewhat like living on a mountain: something that we also don't have in Denmark. I like to think that the water next to which I am living is connect-

ed with the waters of the place where I lived in Denmark. I enjoy thinking about the fact that if I set my boat down in the Emajõgi, I can row to the shore of the place where I lived in Denmark! I lived next to the sea. I didn't have a view of the sea, but now I have a view of the river."

He talks about his river videos: "The river talks and I listen! I have made many videos about the River Emajõgi. There is life on the river in every season. I have never planned these videos; they are like moments. I have often been happy at the results: things happen, both big and small!"

The video *The River Wakes* was the result of the artist meeting a winter swimmer when he went to the river with his camera on a winter morning; the swimmer allowed him to videotape his frozen naked body.

The mini-documentary *Two Different Ways to Be Together at the Emajõgi River in Tartu. June 16, 2019* captures the moment when a sumptuous advertisement-covered motor boat blasting Russian music and towing a pink inflated swan/duck meets a simple laconic family barge going in the other direction that bashfully seems to want to escape the view of the camera as quickly and as soundlessly as possible.

To accompany the video *Around the River Emajõgi in One Hour, June 3, 2011* Petersen says: "The Emajõgi is a jewel that passes through Tartu and does not get enough attention...."

Petersen's river videos offer opportunities for the citizens of Tartu to see their river anew.

Per William Petersen has consciously undertaken a deeply intriguing experiment on the scale of his own life: to exchange an environment filled with clearly defined patterns of memory for an environment that is completely open to unexpected situations. In his new surroundings, even familiar things like the everyday and simple human emotions are novel and valuable. There have been other examples in history where people go to an "uninhabited island" that has no memories in order to focus on the most important element: Creation. The idea of creation is to see things on a deeper level. To see something behind things, to make it visible. Per William Petersen's works always make you do a double take, something that has always been touched with sensitivity in people and their nature. That is why the works collected in this volume also act as a journey into the human soul, which is full of surprises and emotions.

During the first phase of generating this article, Petersen sent me a photo, a work just ("yes-

terday") created called *The Moment I Realized* (2021; see p. 70-71). It shows a strained circle that seems to be pried open for a moment and on top of it crouches a triangular head, whose flaming gaze is turned towards the future.

The circle is an ancient symbol of the perfection and integrity of the soul. In Per William Petersen's oeuvre, rounded shapes maintain a necessary balance with triangular ones. And these rounded shapes – they form a SMILE.

Referenced Articles

Kaire Nurk. Kui pea ei ole saba.... – Postimees, 26. VI 2019.
Karin Klaus. Taani kunstnikul Peril on lubajad luubi all.
– Pärnu Postimees, 19. X 2012.
Jaan Malin. Mängud skulptuuridega ehk Ideede sadu ülikooli raamatukogus. – Tartu Postimees, 29. V 2019.

Videos are located on Per Petersen's YouTube channel:
Per Petersen

The Dreaming Architect
Unistav arhitekt
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 100 × 90 cm
 2006

Kas kolmnurk on ring, mis pole veel küps?

Kaire Nurk
 Kunstnik ja kunstist kirjutaja

■ „Inimene on ratsionaalne. Kui oleme mõnd asja paar korda näinud, ei näe me seda enam. Nüüd oleme selle igaveseks registreerinud. Selle kuju ja värv on nüüd standardina meie meeltes registreeritud. Meil pole enam vaja seda näha. (...) Reaalsus on muutunud nähtamatuks.“
 (Per William Petersen)

Per William Peterseni võib pidada täie õigusega Taani-Eesti kunstnikuks. Esimese näituse Eestis, „Kuldsed hetked“, tegi ta Vanemuise teatris samal aastal, kui kolis oma uuele kodumaale: 2006. Samas helistikus on ta Eestis

kõik need aastad jätkanud viljaka looja ja aktiivse näituseautorina. Ta kuulub nii Tartu kui ka Eesti Kunstnike Liitu, samuti Eesti Kujurite Ühendusse. Teadaolevalt on ta ainus Taani päritolu kunstnik Eestis.

Kuigi Petersen on väljaõppelt hõbesepp ja graafiline disainer, räägime temast täna kui maali- ja skulptorist. Hõbekunsti õpipoiss oli ta selle eriala legendi Georg Jenseni (1866–1935) 1904. aastal asutatud maailmamainega ettevõttes, paralleelselt õppis Taani Disainikoolis. Graafiline disain lisandus hiljem kursusetel

reklaamifirmas, samuti on ta täiendanud end Taani Disainikooli õhtukursustel. Järtnesid oma disainistuudio ja paralleelsettevõtte Idesign, mis valmistas Peterseni enda kavandite alusel tööstusdisaini objekte. Aastast 1992 on kunstnik olnud vabakutseline ja pühendunud üha enam vabaloomingule.

Aga siiski – küsimus kunstipisikust, lähtest? Paremini kui autori oma sõnadega oleks seda raske väljendada: „Ma ei oska öelda, milline oli mu esimene kokkupuude kunstiga. Eeldatavasti toimus see samal ajal kui mu esimene

kokkupuude eluga: kui ma silmad avasin, vaatsin küllap õige pea ka oma isale otsa. Tema oli kunstnik. Kui mu nägemine paremaks muutus, nägin igal pool kodus tema maale. Arvatavasti ma pidasingi normaalseks, et maailm selline välja näeb.” Peri isa oli maaler ja restaator, koristas kirikutes vanu maale ja inventari, puhastas, kaldas, maalits üle. Ise maalida sai ta ainult puhkuste ajal ja sedagi perekonna ja kohaliku kunstikauge keskkonna mõistmatusega rinda pistes. Tundub, et Peri igatsuses ja jonnis saada (vaba)kunstnikuks oli suur osa ka isa unistustel ja jonnil. Unistus nõuab teoks tegemist, kutsumust tuleb järgida.

Maal

Maaliloomingust on siinsesse kataloogi jõudnud kõige varasemadena näited 1990ndatest. Kõige rikkalikumalt on esindatud uue sajandi esimene kümnend. Kunstnik on siinse maali- valiku jaotanud viide tuppa. Petersen: „Maalid olen jaganud viide rühma. Vaadake seda nii, nagu elaksite paljude tubadega majas. Te liigute neist mitmes, kuid leiate kiiresti oma lemmiktoa – ja kõige lihtsam on sinna jääda. Aga ma olen uudishimulik ja tahan rohkem tube näha ja nendes viibida. Seetõttu kolin ka teistesse tubadesse. Oleksin lihtsalt võinud jääda ühte tuppa. Kuid kogen ka teisi ruume, et teada ja kogeda iga üksikut tuba, mille ma enda jaoks avastan! Selleks peangi oma maalid paigutama viide jaotusse.”

Jätan Peterseni loomingukataloogi kätte võtjale võimaluse olla ise Vaataja – sarnaselt Roland Barthes’i Lugejale – ning uidata neis tubades ja teha oma avastusi. Silmatorkav on siiski see, kui pöörane hulk erinevaid maalilaade on just aastatuhande esimesel kümnendil väga lühikese ajaga kunstniku pintsli alt ilmunud. Ma ei arva sealjuures, et need on kunstisisesed eksperimendid või otsingud – selleks on nad liiga veenvad ja sisukad. Pigem on nad autorile pidepunktid, kroonika, vastupeegeldus tema elulooliselt otsingulisel ajal, võib-olla ka vastused tollastele eksistentsiaalsetele küsimustele.

Omalt poolt vaatlen kunstniku maaliloomingut nelja probleemitõstatuse kaudu: sürrealismi kood ja variatiivsus, kompositsiooni ja koloriidi võimalused teha loomingupsühholoogilisi üldistusi, mees- ja naistegelased ning viimasena loomakujundi semantika ja selle püsiv rakedamine.

Taani on Pariisile, sürrealismi algkodule, igal juhul lähemal kui Eesti. Petersenilt leiame peaaegu sürrealiseid lahendusi à la vihmarvarju ja õmblusmasina kohtumine operatsiooni- laual. Need on sedavõrd lihtsad ja nutikad, et võib vaid üllatudes järjekordselt kogeda: sürrealismi algkood pole tänini ammendunud. Ilmekaimad näited on „Triikraud” (1994; vt lk 168) ja „Kalamehe sõber” (1996; vt lk 169). Esi-

mesel on kujutatud pingetest võnklikuks muutunud raudteerelsse sirgeks triikivat triikrauda, mis tõtt-õelda ju natuke sarnaneb veduriga! Teine ei jäta kahtlust, et kalamehe sõbraga on komplitseeritud lood, sest maalil kujutatud kalamehele disainitud pang sobib pigem kalamehejuttudeks.

„Tühi maja” (1996; vt lk 170) meenutab sürrealistlike situatsioonide ülimalt variatsioonirohke lavastaja Magritte’i lahendusi – võib-olla see kardinavolte forsseeriv varjatud tegelane ongi Magritte ise! Maal provotseerib vaatajat oma meeli ülimalt teravdama, et mitte näha kardinavoltides vormuvat inimkuju. Paradoksaalne, kas pole?! Aga pealkiri keskendab Vaataja tühjale ruumile! Sellele teosele on intrigeerivaks paralleeliks „Huvitav” (2006; vt lk 244), kus autor taas ülimalt pingestab tühja ruumi, mis sedakorda on surutud kasti nelja seinavahele. Kast näib mälulaekana, millest parasjagu midagi eemaldatakse, või, vastupidi, kuhu midagi lisatakse, kuid samas on kast nähtavas osas tühi. Ometi ei näe me kasti põhja ja selle sise- muse tühi ruum provotseerib vaatajat lakka- matult seda tühjust millegagi täitma. Vaataja jääb tühja kasti vangi...

Kahtlemata on sürreaalse hõnguga ka Peterseni lõbusad ja kurvad, melanhoolsed ja tarmukad loomakujutised ja naistegelaskujudes rohkelt salvestatud erootikapagas.

Mida iganes kunstnik maalib, värvide ja kompositsiooni reetlikkusest ta ei pääse. Peterseni varasemad akvarellitehnikas tööd „Suur põgenemine” ja „Lõputult” (mõlemad 1995; vt lk 166, 167) näitavad meile üht või kaht disainobjekti tühjal taustal. Samas on tähelepanuväärne, et tausta värv leiab intuiitselt vähemalt ühe võimaluse osaleda ka objekti(de) värviskeemis: nt teksti värv konservikarbil haakub tausta värviga. Järgnevas, 2004–2007 aasta plahvatuslikus maalipuhangus näeme jätkuvalt kahe- lisele värvikontrastile rajatud maalilahendusi ja taustast eristuvat objektiloomet. Sealjuures tuleb esile väga huvitav tendents siduda objekti taustaga, lisades taustale liigendusi, ning sageli on needki domineerivalt kahelised. Selles peegeldub fundamentaalsel viisil polarisatsioon, vajadus tuua kokku kaks erinevat maailma, seisundit või subjekti.

Üks intrigeerivamaid näiteid, „Rõõm võidab kahtluse” (2007; vt lk 257), kujutab üle piiri liikunud meest, kelle jalalabad vaatavad ometi veel mõlemasse suunda. Selle töö näitel võib arvata taustaliigenduse laetust sisuga – isikliku biograafilise sisuga. Ka on väga iseloomulik, et 2006–2007 ning mitmel järgmisel aastal loodud maalid on juba n-ö ühtses üldkoloriidis, kui kasutada vana, traditsioonilist formalistliku terminit. Äraseletatult tähendab see seda, et objekt sulandub oma värvidele tausta. Amee-

rika väljapaistva kunstiteoreetiku Thomas McEvilley tõlgenduses väljendab see autori ego harmoonilist kooskõla ümbrusega.

Edasi järgnevad 2012. aasta paiku väga minimalistliku, pea märgiks taandatud kujundi ja puhastatud värvipindadega maalid. Autor on seletanud seda selgusevajadusega. Tausta ja objekti värvides on sealjuures rohkem kooskõla. Realistliku figuraal- ja portreemaalil esinduslikud näited järgivad samuti kahe kontrasteeruva värvidominandi vaheldumist sulnimate ja tausta sulavamate lahendustega. Võimalik, et selles väljendub ühel juhul suurem kooskõla autori ja portreeteeritava vahel, teisel juhul aga suurema erisuse, distantssi tunnetamine.

Peterseni loomingu keskne objekt on INIME- NE. Tema nais- ja meestegelased on ilmekad ja kõnekad. Kunstnik väljendab nende kaudu üldinimlikke hoiakuid, inimeseks olemise keerulist ja põnevat kohustust, nii õnnestumisi kui alitminemisi, nii inimese väikseid nõrkusi ja elu vürtsikamaks tegevaid veidrusi kui ka tema tugevust ja leidlikkust. Tähelepanu jagub võrdselt nii nais- kui meestegelastele, kunstniku pilk on heatahtlik, mõistev ja andestav. Ettevaatlikult võib tuvastada, et tema meestegelased on rohkem sissepoole tundjad, endamisi süvenenud tegutsejaid, naised aga ekstravertsemad ja väljapoole avatud. „Kirjanik Lars Overby” (2005; vt lk 271) väline värvirikkus näib tema intensiivse sisemuse peegeldusena.

Maalil „Hommikune hiilgus” (2009; vt lk 291) transformeerub pilliga mehe sisetundeline olek müütilise Pegasuse seljas ratsutava kujutluse naise fanfaariheli kaskaadiks. Petersen ei saa jätta kasutamata ka Taani kui kuningriigi sümbolikat, aga tema kuninganna on alasti („Kuninglik igapäevaelu”, 2008; vt lk 287). Kui Hans Christian Anderseni „alasti kuninga” lugu tegeles õukonna kriitikaga, kas sama kehtib ka alasti kuninganna puhul? Või on pilti peidetud teistlaadi allusioonid?

Fauna kujund on Peterseni töödes sage küllaline: hobused, elefandid, kalad, linnud – alates lõhe põgenemisest konservikaribist („Suur põgenemine”) ja lõpetades trompetelevandiga, kes kuulutab häälekalt oma vääramatut kohalolu („Elefandi manifest”, 2009; vt lk 277). Animaalne maailm võimendab ja vabastab alateadvuse tasandi emotsioone ja kirgi, aitab luua ilmekaid metafoorseid stseene ning elavdab kujutlusvõimet. Seda kõike leidub ka Peterseni maalidel. Linnukujundit kohtame sealjuures eriti sageli. Sürrealismi ühel lähte- genereerijal maalikunstis, Max Ernstil, oli linnukujund eriti võimukas ja peaaegu fataalne. Peterseni liind on pigem sõber, hingedaaslane. Hea näide on „Võitmatud kaks” (2010; vt lk 249), kus inimese kogukus ja linnu väiksus loovad oma

vastandlikkuses eriti hingestatud ja usaldusliku paari. Maalil „Järgi lindu“ (2008; vt lk 297) on aset leidnud inimese ja linnu seletamatu sümbioos.

Nende nelja vaatenurgaga ei pea Peterseni maaliloomingu vaatlus sugugi piirduma. Võimalike lähenemisteedena võiks nimetada veel süvendatud biograafilist vaatlust, eraldi teemana tema portreedegaleriid, masina metafoori, huumori võttestikku (mis pole kunagi halvustav ega välja naerev), disaineripagasi toetust vabaloominguga suhestumisel jne.

Skulptuur

Olen varem kirjutanud, et Peterseni teoste meediumis pole väga lihtne järke hoida ehk „saba ja pead“ eristada, kui kasutada kunstniku armastatud taanipärast fraseologismi. Kui 2006. aastal ütleb ta, et maalimine on tema elu ja et maalimine tähendab tema jaoks lugude rääkimist, siis edaspidi lisandub mitmeid põhjendusversioone, miks ja kuidas maalidest kujunesid skulptuurid. Ühe tegurina pakub ta soovi oma maalijast isa varjust välja tulla. Teisalt hakkab ta ühel hetkel nägema oma maalides skulptuure. Samas võime öelda, et alles on ka maalid, kuid nüüd näeme neid kolmes mõõtmises korraga. (Sest kes poleks vahetevahel tahtnud näha maali selja taha!) Igatahes on vaatajal võimalus näha tema skulptuurides maale. Autori nüansseeringus: „Need ruumilised objektid on lihtsalt lõuendilt maha hüpanud maalid.“ Aastal 2019 tõmbab ta juba eraldusjoone skulptuuride ja seinale ehk üles riputamiseks mõeldud „UP-objektide“ vahele.

Maalidelt välja objektideks tahtvaid tegelasi on aimata teistegi kunstnike puhul. Leidub ka vastavaid realiseerimisi, kuigi skulptor-maalija (objektikunstnik-maalija) on üks neid hübriide, mida kohtab kunstiloos harvemini. Ilmselt on nende kahe meediumi väljendusvahendid spetsiifiliselt ikkagi nii erinevad-vastandlikud, et tulemus saab olla kas üks või teine. Kaarel Kurismaa objektiloome ja maalimaastikud on hea näide nende kahe meediumi põhjalikust lahususest.

Eesti ühe omanäolisema maalija (muide samuti tartlase) Ilmar Malini (1924–1994) literaardist poeg Jaan Malin on Petersenist kirjutades pihitud, et ka tema isal oli unistus oma maali-tegelasi vormina näha saada: „Muuseas, ma ei saa märkimata jätta, et see kujutluse ja meistritehke sümbioos oli just see, millest mu isa Ilmar Malin eriti oma elu viimastel kümnenditel puudust tundis. Et ta ei suutnud vormistada oma peamiselt joonistustes realiseeritud ideid kolmemõõtmeliseks. Jah, need objektid, taraadid, katapuldid jm pidanuks tegelikult olema ruumilised. Isa oskustele lisaks takistas nende soovide teostamist nõuka-aegne vaesus: polnud piisavalt saada ei vineeri, erinevat sorti

kruve-naelu ega küllap muudki. Ilmatu tahtmise korral saanuks küllap siiski, aga nii ta läks...“

Lisan vaherepliigina, et Maliniga oleks kõrvutusalust rohkemgi: ka Ilmar Malini looming oli tugevalt seotud sürrealismiga ja oleks huvitav Peterseni sürrealismi analüüsida kõrvuti Malini sürrealismiga. Peab ka märkima, et maal ja objekt kohtuvad teineteisega ühe ja sama autori loomingus kuidagi hõlpsamini kui maal ja (traditsiooniline) skulptuur. Ka Malin siiski jõudis 1990ndate algul luua rea objekte ja jättis endast maha ka installatsioonikavandi, kuid ometi ei teinud ta ainsatki skulptuuri.

Eesti kunstist saab tuua kahte meediumi ühendava näitena veel Leonhard Lapini loomingut. Nii Lapini kui ka Peterseni puhul on oluline see, et kumbki ei ole professionaalselt väljaõppelt ei maalija ega skulptor, ja seega on nad vabad eriala traditsioonilisest raamistusest. Vabad looma oma struktuure, järgima omaenda sisehäält ja arvestama – kas vabalt või eesmärgist lähtuvalt – materjali orgaanilist sõnumit.

Kui Malin maalijana koostas oma maalitegelasid *ready-made*idena, siis Lapini arhitektoonid (pean siin silmas tema 1980ndate ja 1990ndate konstruktivistlikke arhitektuure, mitte ta viimase aja *ready-made*-objekte, mida Lapin ise samuti arhitektuureks nimetab) ja Peterseni eripärased vormid on kunstnike endi algupärane vormiloome. Ja nii Lapini kui ka Peterseni loodud vormid on olemuslikus seoses nende tasapinnal arendatava käekirjaga, ühel graafikas ja maalil, teisel nii varasemas maalil kui ka nn UP-objektides.

Otse loomulikult ühendab Lapinit ja Peterseni ka värv. Ergas puhas toon, sageli primaartoonist natuke soojemana mõjuv särav punane, aga ka teised kaks põhivärvust, samuti mittevärvid must, hall ja valge – need küll harvemini – viitavad ka Peterseni päritolumaal kultuuriruumile, tema ühele lemmikule Taani maalil, Vilhelm Lundströmile (1893–1950). Järjest rohkem väljendavad Peterseni kolmemõõtmelised vormid aga unistust, et need kord pronksi valatsid ja monumendina väliruumi püstitaks: sellest siis ka peaaegu äravahetamiseni sarnane rohekas-pruunikas, aga seejuures ülimalt maaliline pronksipaataliik kiht, mis on hakanud kujusid katma. Üks neist, „Muusika and“ (2019; vt lk 158–159), on juba ka Tartus Heino Elleri nimelise muusikakooli juures väljas.

Suur ahvatlus on võrrelda Peterseni loodud vorme ka näidetega konstruktivismi ajaloost. Söandaksin siinkohal välja öelda sellise veneprantsuse 20. sajandi esimese poole konstruktivismi hittnime nagu Naum Gabo (1890–1977). Üldjoontes sama konstruktiooniline loogika: pindade kokkuliitmise teel vormide kujundamine. Erinevusi kaardistades aga saame

lähemale isikupärale: Gabol on materjalideks kergesti painutatavad tselluloid ja metall ning sellest tulenevalt on tema vormid liuglevad, täpsemini öeldes vastandab ta sirgeid ja kuurpindu. Petersen kasutab materjalina kihulist vineerplaati. Selle töötlemine painduvaks pole päris võimatu, kuid on siiski seotud hulga tehnoloogiliste riskidega. Seetõttu on tal painutatud plaadist vorme ka vähem. Enamasti loob ta skulptuure erineva suuruse ja kujuga tasapindadest. Näiteks teos „Hr Ajupesu“ (2015; vt lk 57), mis kõrvutust Gaboga eriti tugevalt sisendab. Selle töö lõbus sarkasm on samuti eraldi märkimist väärt.

Sarnaselt Gaboga kasutab Petersen liikumise illusiooni loomiseks erinevate pindade korduvat rütmi, kuid need pinnad on väga teistsuguse iseloomuga. Kui Gabol järgivad need puhtaid abstraktseid vorme ja loovad puhastatud esteetilise visuaali, siis Petersenil on pinnad laetud ootamatuste heterogeense sisuga, järgivad enam materiaalse maailma anatoomiat ja jagavad vaatajale humoorikaid vihjeid teose sõnumi kohta. Heaks näiteks on teos „Kui otustate istuda kogu elu hobusel, on oluline valida õige hobune“ (2020; vt lk 62–63).

Visuaalse poole pealt on kunstniku loomingus üks taies väga erandlik. See mõjub kui järeletehtud *ready-made*. Tegemist on revolvrükujulise „vett ja vilet“ „tulistava“ skulptuuriga „When ALL is DAD and GUN“ (2017; vt lk 96–97), mis oli väljas kunstniku viimatisel isiknäitusel „Pea ja saba“ Haus Galeris Tallinnas (2019). Autorit näib siin olevat kannustanud soov teha võimalikult nähtavaks agressiivsuse ohtlik kasv maailmas. Seda võimendavad ka mauseri hüpermõõtmelised: 100 x 47 x 95 cm. Pealkiri seostab maailmalõpu hõngulise fraasi „Kui kõik on surnud (*dead*) ja kadunud (*gone*)“ patriarhaalse isakontseptsiooniga. Samakõlaline pealkiri „Kui kõik on isa (*dad*) ja püss (*gun*)“ kõlab iseeneest absurdsest, kuid ähvardav võimukas isakujund on vaja iroonilisse võtmesse panna. Kuna Hausis olid enamik töid pigem intiimsed ja isiklikku laadi, inimlikust lähedusest, mõjus revolvrükujund keset seda inimlikku vaikelu otsekui karjatus ja löi näitusele ootamatu dissonantsi, kuid kõneka kunstilise pinget.

Võrdluseks võiks tuua Claes Oldenburi tuntud tulirelvakollektsiooni, kus mistahes element – veekraan, maalrikinnas, rauast tööriistafragmentid, igasugused plast- ja puitjuplad, isegi varjud seinale või veelombid maapinnale – meenutab kujult revolvrit. Oldenburi kollektsioon presenteeb – Andy Warholi jälgedes – relva kui Ameerika üht ikooni. Kui Petersen on enamasti tundlik inimvaatleja, kes läheneb oma objektidele pigem individuaalselt ja kollektsioneerib karakterseid aktsente – eraldi teemana väärib rõhutamist tema kirg inimnägude väljendusrikkuse järele –, siis antud teosel on

hoopis laiem ühiskondlik paatos, laiemgi kui Oldenburgil.

Post Scriptum: jõevideod

Eluloojutustuse jätkuna on suurepärane võimalus heita „tahke” loomingu järel korra pilk ka Peterseni fluidaalsetele jõevideotele. Need on tehtud justkui Eesti impressionismiajastu novellimeistri Friedebert Tuglase lapsepõlvemälestuste kangelse väikse Illimari pilguga – hellalt, nostalgiliselt, lüüriliselt, võlutuna. Neis kajastub kunstniku kirglik emotsionaalne side sünnimaaga Taaniga, tundlik miljöötaju, kunstniku ja mõtestaja kink asetada kõrvu kontrastid ja sulandumised, erisused ja sarnasused. Ajas muutliku voolu lõputu dünaamika teiseneb uuel kodumaal justkui iseeneslikult ja loomulikult kulgeva kohanemise võrdpildiks. Selle kohanemise sujuvuses ja sündmusterohkuses on kahtlemata oluline teene eestlannast abikaasast, Tartu maalikunstnikul Sirje Petersenil.

Kunstniku kinnitusel on Taani jõed oja mõõdus, õigemini, Taanis polegi jõgesid. Eesti inimese kõrvale kõlab see uskumatult, et mitte öelda kujuteldamatult. Tartus elab kunstnik linna läbiva tuiksoone, sümboliseerivalt laetud nimega Emajõe ääres.

Petersen räägib Emajõe kohta: „Taanis ei ole jõgesid, vaid ojad. Seetõttu on jõgedel alati olnud mulle muljet avaldav mõju. Nüüd elan jõe ääres – natuke nagu siis, kui ma elaksin mäe peal, mida meil ka Taanis ei ole. Mulle meeldib mõelda, et vesi, mille ääres ma elan, on ühendatud veega, kus ma Taanis elasin. Lõbus on selle peale mõelda: kui ma panen paadi Emajõe peale, võin sõuda rannale, kus elasin Taanis! Seal elasin mere ääres. Mitte küll vaatega merele, nüüd aga on mul vaade jõe peale.”

Oma jõevideote kohta ütleb kunstnik: „Jõgi räägib – ja mina kuulan! (...) Emajõe olen teinud mitmeid filme. Elu käib jõel igal aastaajal. Neid filme ei ole kunagi planeeritud, vaid need on olnud hetked. Ja ma olen tihti olnud õnnelik – asjad juhtuvad, nii väikesed kui suured!”

Video „Jõgi ärkab” sünniloos satub kunstnik talvehommikul kaameraga jõe äärde minnes kokku sinna tuleva talisuplejaga, kes lubab jäi-se alasti hetke kaamerasse salvestada.

Minidokk „Kaks erinevat moodust, kuidas Emajõe ääres koos olla. 16. juuni, 2019” fikseerib end valjult eksponeeriva ja venekeelset muusikat igas suunas paiskava uhke kirju täis kaatri, millel slepis täispuhutud roosa luik-paat, kootumise vastassuunas sõitva lihtsa lakoonilise üheperepargase laadse alusega, mis justkui häbelikult püüab vaateväljalt võimalikult ruttu ja hääletult kaduda.

Video „Tunni jooksul Emajõe ääres 3. juunil

2011” saateks ütleb Petersen: „Emajõgi on Tartut läbiv juveel, millele ei ole piisavalt tähelepanu osutatud...”

Autor avab oma jõevideotega ka tartlase jaoks uue võimaluse – näha oma jõge.

Per William Peterseni teadlikult ette võetud elu mõõtu eksperiment – vahetada kindlaid mälu-mustreid täis keskkond läbinisti ootamatustele avatud uue keskkonnaga – on sügavalt intriigeriv. Uues keskkonnas on ka tuntud asjad, sh argipäev ja lihtsad inimlikud hetked, uued ja väärtuslikud. Ajaloos on ju teisigi näiteid, kus minnakse mälulaekaist „asustamata saarele”, et keskenduda peamisele: Loomingule. Ja loomingu mõte on näha asju sügavamalt! Näha midagi, mis on asjade taga, teha see nähtavaks. Peterseni teosed tekitavad alati kerge nõksatuse, alati on tundlikult puudutatud midagi inimeses ja tema olemises. Nii muutub siinne kaante vahele kogutud teostejada ühtlasi üllatuste- ja emotsiooniderohkeks rännakuks inimhinge.

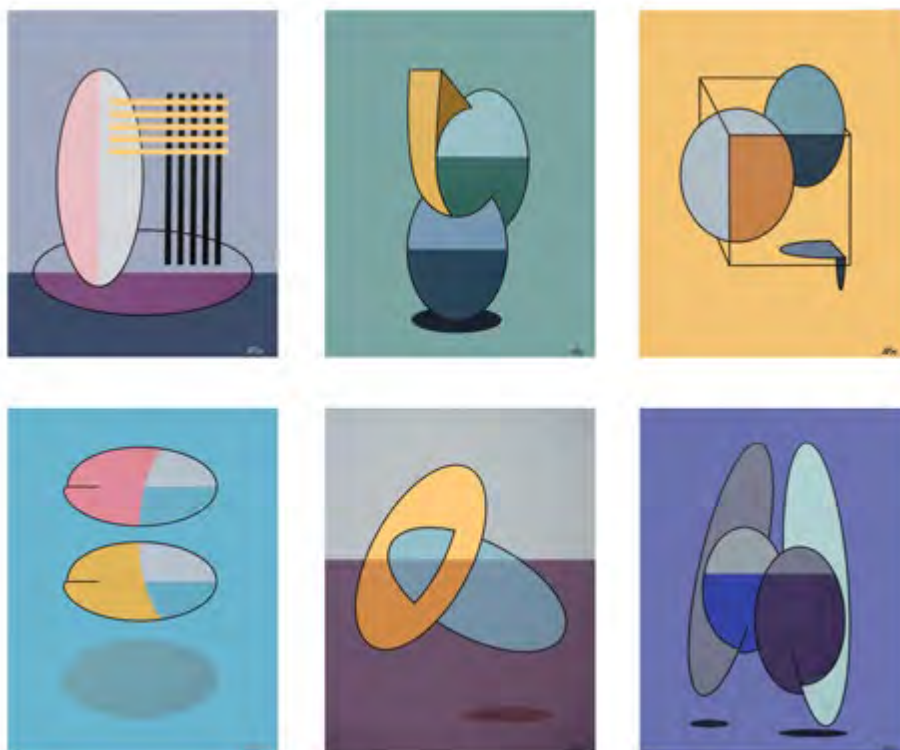
Juba kataloogiteksti kirjutamise faasis sain Petersenilt foto uuest, „eile” valminud teosest „Hetk, kui taipasin” (2021; vt lk 70–71). See kujutab avatud, justkui hetkeks lahti kangutatud pinges ringi ja sellel kükitavat kolmnurkpead, mille leegitsevas pilgus on tulevikku suunatud siht.

Ring on hinge täiuslikkuse ja terviklikkuse iidne sümbol. Peri loomingus hoiab kumervormide hulk vajalikku tasakaalu nurklike vormidega. Kumervormid – need on NAERATUS.

Viidatud artiklid

Kaire Nurk. Kui pea ei ole saba... – Postimees, 26. VI 2019.
Karin Klaus. Taani kunstnikul Peril on lubajad luubi all. – Pärnu Postimees, 19. X 2012.
Jaan Malin. Mängud skulptuuridega ehk Ideede sadu ülikooli raamatukogus. – Tartu Postimees, 29. V 2019.

Videod asuvad Per Peterseni YouTube'i kanalil:
Per Petersen

Common Life I-VI
Kooselu I-VI
Author's technique
Autoritehnika
Each/Igaüks 90 x 70 cm
2015

Er en trekant en cirkel, der endnu ikke er moden?

Af Kaire Nurk,
kunstner og kunstsribent

■ *"Mennesket er rationelt. Når vi har set en ting ganske få gange, ser vi den ikke mere. Nu har vi registreret den for altid. Dens form og farve er nu registreret som en standard i vores sind. Vi behøver ikke mere se genstanden. (...) Virkeligheden er blevet usynlig."*
(Per William Petersen)

Per William Petersen (1955) kan med fuld ret betragtes som en dansk-estisk kunstner. Han lavede sin første udstilling i Estland, "Gyldne øjeblikke", på Vanemuine Teatret samme år, som han flyttede til sit nye hjemland: i 2006. Han er fortsat med at leve i Estland, i det samme toneleje siden da, som en meget frugtbar skaber og aktiv udstillingskunstner. Han er

medlem af kunstnerunioner både i Tartu og den landsdækkende organisation, samt den estiske og danske billedhuggerforening. Så vidt det vides, er han den eneste kunstner af dansk oprindelse i Estland.

Selv om Per Petersen er uddannet sølvsmed og grafisk designer, betragter vi ham i dag som kunstmaler og billedhugger. Han blev udlært korpus-sølvsmed hos det verdenskendte firma grundlagt i 1904 af den danske legende Georg Jensen (1866-1935), og samtidigt studerede han på Danmarks Designskole. Senere lærte han grafisk design på et københavnsk reklamebureau, og derudover har han videreuddannet sig på aftenkurser på Danmarks Designskole.

Derefter oprettede han sit eget designstudie samtidig med firmaet Idesign, der designede og producerede industrielle designgenstande efter hans eget design. Siden 1992 har han koncentreret sig om sit kunstneriske virke.

Men hvad begyndte det hele med, hvad var kilden? Det er svært at udtrykke bedre end kunstneren selv: "Jeg kan ikke sige, hvornår mit første møde med kunsten var, det var jo et møde med selve livet. Da jeg slog øjnene op, har jeg sikkert kort efter set min far i øjnene. Han var kunstner. Og da mit syn udviklede sig, så jeg hans malerier overalt i huset. Jeg har nok troet at sådan så verden ud." Pers far var maler og restaurator og restaurerede kirker og slotte.

Han havde kun mulighed for at male sin kunst, når han en sjælden gang holdt ferie. Men ikke uden kamp med den uforstående og kunstfjerne familie og med sit nærmiljø. Det ser ud til, at faderens drømme har spillet en stor rolle også for Pers længsel og stædighed efter at blive en (fri) kunstner. Drømme kræver at blive virkeliggjort, kaldet skal følges.

Maleri

De tidligste eksempler på malerier i denne bog stammer fra 1990'erne, men mest mangfoldigt er det første årti i det nye århundrede repræsenteret. Kunstneren har delt malerierne op i "5 værelser". Per William: "Jeg har opdelt malerierne i 5 grupper. Se på det, som om du bor i et hus med mange værelser. Du går rundt i flere af dem. Men du finder hurtigt dit yndlingsværelse – og det er nemmest blot at blive i dit yndlingsværelse. Men jeg er nysgerrig og vil rundt og se på og opholde mig i flere af værelserne. Jeg kunne være blevet i bare et rum. Men jeg går også ind i andre rum for at udforske og opleve hvert enkelt værelse! Det er grunden til, at jeg er nødt til at opdele mine malerier i fem sektioner."

Jeg lader læseren af Per Petersens bog selv være Seer og Læser – svarende til seerens fødsel af Roland Barthes – lade egne øjne vandre rundt i disse rum og gøre sine egne opdagelser. Men det er iøjnefaldende, hvor mange af de forskellige stilarter, der er kommet ud af kunstnerens pensel på meget kort tid, især i det første årti af dette århundrede. Jeg tror ikke, at de er eksperimenter eller afsøgninger inden for kunsten – dertil er de for overbevisende og indholdsrige. De er snarere referencepunkter for kunstneren for hans livsforskning, en krønike, en refleksion, måske også svar på samtidens eksistentielle spørgsmål.

Jeg observerer kunstnerens værker gennem fire problemstillinger: surrealismens kode og variabilitet, kompositionens og farvens muligheder for at lave kreative psykologiske generaliseringer, mandlige og kvindelige karakterer og til sidst dyrefigur-semantikken og permanent anvendelse af denne.

Danmark er i hvert fald tættere på Paris, surrealismens oprindelige hjem, end Estland er. Hos Per Petersen finder vi rendyrkede surrealistiske løsninger a la en paraply og en symaskine mødes på operationsbordet. Disse løsninger er så enkle og smarte, at man forbavset igen kan erfare: kildekoden til surrealisme er endnu ikke udtømt. De mest oplagte eksempler fra Per er "Ironing Iron" (1994; se s. 168) og "Fisherman's Friend" (1996; se s. 169). Det første skildrer et strygejern, der glatter jernbanespor, som vider sig af spændinger. Strygejernet ligner sandt at sige et lokomotiv!! Det andet billede efterlader ingen tvivl om, at fiskerens ven (spanden) har

lidt problemer, da spanden på billedet er designet sådan, at den er mere egnet til fiskerhistorier.

"Empty House" (1996; se s. 170) minder om fortolkninger af Magritte, en yderst varieret iscenesætter af surrealistiske scener – måske mener Per, at denne skjulte karakter bag gardinfolder er Magritte selv! Maleriet provokerer seeren til at skærpe sine sanser til det yderste, for ikke at se menneskefiguren i gardinfolderningerne. Paradoksalt, ikke også? Men titlen henviser seeren til et tomt rum! En spændende parallel til dette værk er "Wondering" (2006; se s. 244), hvor kunstneren igen strammer tomrummet til det yderste, og denne gang er rummet presset mellem kassens fire vægge. Kassen ligner et hukommelses-skrin, hvorfra noget fjernes eller omvendt – tilføjes, men samtidig er kassens synlige del tom. Alligevel ser vi ikke kassens bund, og det tomme rum provokerer seeren uophørligt til at udfylde tomheden med noget. Seeren forbliver fængslet i en tom kasse...

Utvivlsomt kan surrealismen også anes i Pers glade og triste, melankolske og driftige dyrefigurer samt kvindekarakterer, der gemmer på masser af erotisk bagage.

Uanset hvad kunstneren maler, kan han ikke undslippe brugen af illusionen af farver og komposition. Per Petersens tidligere akvarelværker, "The Great Escape" og "Endless" (begge 1994; se s. 166, 167), viser os et enkelt eller todelte designobjekt på en tom baggrund. Samtidig er det bemærkelsesværdigt, at baggrundsfarven intuitivt finder mindst én mulighed for at deltage i objektets (objekternes) farveskema: for eksempel matcher farven på dåseteksten med baggrundsfarven. I det næste eksplosive maleriudbrud i 2004-2007 ser vi fortsat male-løsninger baseret på to farvekontraster samt kreation af objekter, der skiller sig ud fra baggrunden. Samtidig fremkommer der en meget interessant tendens til at knytte objektet til baggrunden ved at tilføje baggrunden adskillelser, som også ofte er overvejende todelte. Det afspejler en fundamental polarisering, behovet for at samle to forskellige verdener, tilstande eller subjekter.

Et af de mest fascinerende eksempler, "Joy Overcomes Doubt" (2007; se s. 257), viser en mand, der er gået over grænsen, mens fødderne stadig kigger i begge retninger. Her vil man tro, at baggrunds-adskillelsen er er ladet med indhold – et personligt biografisk indhold. Det er også meget karakteristisk, at malerierne omkring 2006-7 og de efterfølgende år har såkaldt ensartet kolorit, for at bruge det gamle traditionelle formalistiske udtryk. Det betyder, at objektets og baggrundens farver smelter sammen. Ifølge Thomas McEvilley, en fremtrædende amerikansk kunstteoretiker,

udtrykker det en harmonisk samklang mellem kunstnerens ego og omgivelserne.

Derefter kommer malerier med rensede farveflader og meget minimalistiske figurer, som er reduceret til symboler. Kunstneren har forklaret dette med behovet for klarhed. Farverne på baggrunden og objektet har dermed mere sammenhæng. Repræsentative eksempler på realistiske figur- og portrætmalerier følger den samme løsning, hvor de todelte kontrastfarve-dominanter veksles med mere elegante løsninger, der smelter sammen med baggrunden. Det er muligt, at det første udtrykker en større harmoni mellem kunstneren og den portrætterede og det andet – en følelse af større forskel, afstand.

Det centrale objekt i Per Petersens arbejde er – Mennesket. Hans kvindelige og mandlige karakterer er udtrykksfulde og sigende. Gennem dem udtrykker kunstneren universelle holdninger, den komplekse og spændende forpligtelse til at være menneske, med både succeser og fiaskoer – såvel en persons små svagheder og særheder, der gør livet mere krydret, som hans styrke og opfindsomhed. Opmærksomheden er ligeligt fordelt mellem kvindelige og mandlige karakterer; kunstnerens blik er sympatisk, forstående og tilgivende. Det kan med forsigtighed spores, at hans mandlige karakterer er mere indadvendte enspændere, mens kvinder er mere udadvendte og åbne for omverdenen. Den ydre farverigdom i maleriet "Forfatter Lars Overby" (2005; se s. 271) ser ud til at afspejle forfatterens intense indre.

I "Morning Glory" (2019; se s. 291) forvandles den indre sensuelle tilstand hos en mand, der holder et musikinstrument, til en kaskade af fanfarelyde fra en imaginær kvinde, der rider på ryggen af den mytiske Pegasus. Per kan heller ikke undlade at markere Danmark som kongerige, men hans dronning er nøgen ("Royal Daily Life" (2008; se s. 287). Når Hans Christian Andersens historie om den nøgne konge (kejser) handler om kritikken af hoffet, gælder det så også for den nøgne dronning, eller er der andre hentydninger skjult i billedet?

Faunafigurer er hyppige besøgende i Per Petersens værker: heste, elefanter, fisk, fugle – og laksens flugt fra dåsen („The Great Escape“) til trompetelefanten, som højlydt udråber sin uundgåelige tilstedeværelse („The Elephant Manifest“ 2008; se s. 277). Den animistiske verden forstærker og frigør følelser og liden-skaber på det underbevidste niveau: hjælper med at skabe udtrykksfulde metaforiske scener og opliver fantasien. Alt dette findes også i Per Petersens malerier. Især støder vi ofte på fuglefigurer. Hos Max Ernst, en af grundlæggerne af surrealisme i malerkunsten, er fuglefigurer særligt magtfulde og næsten fatale, mens

Pers fugl snarere er en ven, en sjæleledsager. Et godt eksempel er "The Invincible Two" (se s. 249), hvor menneskets dimensioner og den lille fugl, sammen skaber et særligt sjælfult og tillidsfuldt par. I maleriet "Follow the Bird" (2008; se s. 297) opstår en uforklarlig symbiose af et menneske og en fugl.

Når man observerer Per Petersens malerier, behøver man ikke at begrænse sig til fire perspektiver; andre mulige tilgange inkluderer dybtgående biografisk observation, hans portrætgalleri som et separat tema, maskinmetafor, humorteknik (aldrig nedsættende eller latterliggørende), fordelene ved designerbagage ved fri skabelse osv.

Skulptur

Jeg har tidligere skrevet, at det ikke er særlig let at holde styr på Per Petersens værker, dvs. at skelne mellem "hoved og hale", når man bruger kunstnerens egen danskprægede fraseologi. Mens Per siger i 2006, at maleri er hans liv, og det at male betyder at fortælle historier, kommer der senere flere begrundelsesversioner af, hvorfor og hvordan malerier blev til skulpturer. På et tidspunkt begynder han at se skulpturer i sine malerier! Imidlertid kan vi sige, at malerierne stadigvæk er der, men nu ser vi dem i tre dimensioner på én gang. (Fordi hvem har ikke ønsket at se bag malerier indimellem!) I hvert fald har seeren mulighed for at se malerier i hans skulpturer. Som kunstneren selv udtrykker det: "Disse tredimensionelle objekter er bare malerier, der er sprunget ned fra lærredet" (2012). I 2019 trækker han allerede en skillelinje mellem "UPjects - the missing link between painting, sculpture, graphic and ballet", som hænger på væggen, og skulpturerne, som er fritstående.

Karakterer, der ønsker at komme ud af malerier og blive objekter, kan anes og bliver somme tider også udført af andre kunstnere, selv om billedhugger-maler (objektkunstner-maler) er en af de sjældent forekommende kombinationer i kunsthistorien. Tilsyneladende er udtryksmidlerne for disse to medier stadig så forskellige i deres detaljer, at resultatet kun kan blive det ene eller det andet. Kaarel Kurismaas objektskabelse og malede landskaber er et godt eksempel på den grundlæggende adskillelse af disse to medier.

Jaan Malin, søn af en af de mest originale estiske malere Ilmar Malin (1924-1994, forresten også fra Tartu), skriver om Per, at hans far også drømte om at se sine malerier som rummelige. Jaan Malin siger: "For resten kan jeg ikke forbigå, at symbiosen var nøjagtigt, hvad min far Ilmar Malin manglede, især i de sidste årtier af sit liv. At han ikke kunne få sine ideer til at realiseres, hovedsageligt i tredimensionelle tegninger. Ja, disse objekter, taranas, katapul-

ter osv. burde faktisk have været rumlige. Ud over farens færdigheder blev opfyldelsen af disse ønsker forhindret af sovjetisk fattigdom, det var ikke nok at få af krydsfiner, forskellige typer skruer og søm. Hvis han ville, havde han sandsynligvis gjort det, men sådan gik det ikke."

Som sidebemærkning kan tilføjes, at der er flere grunde til at sidestille Per og Malin: Ilmar Malins værker var også stærkt påvirket af surrealisme, og det ville være interessant at sammenligne Per Petersens og Malins surrealisme. Det skal også bemærkes, at en kunstner oftere nemmere kan forbinde et maleri og et objekt end et maleri og en (traditionel) skulptur. Imidlertid formåede Ilmar Malin også at skabe et antal objekter i begyndelsen af 1990'erne, og han efterlod også en installationsskitse, men han skabte dog ikke en eneste skulptur.

Et andet eksempel i estisk kunst, hvor to medier forenes, er Leonhard Lapins arbejde. Det, der er vigtigt for både Lapin og Per Petersen, er, at ingen af dem er uddannet som professionelle malere eller billedhuggere, og at de derfor er frie for professionens traditionelle rammer – frie til at skabe deres egne strukturer, følge deres egen indre stemme og tage hensyn til det organiske budskab i – frit eller målrettet valgt – materiale.

Mens maleren Malin komponerede sine objekter som ready-made, indeholder Leonhard Lapins arkitektoner (Jeg henviser her til hans konstruktivistiske arkitektoner i 1980'erne og 1990'erne, ikke til hans nylige ready-made værker, som han selv også kalder arkitektoner.) og Per Petersens særprægede former kunstnerens egen originale formskabelse. Og både Lapins og Petersens former har en essentiel relation til håndskriften, der udvikles på formernes overflade. Hos den ene inden for grafik og maleri og hos den anden såvel i det tidligere maleri som i de såkaldte UPjects.

Selvfølgelig er det også farver, som er fælles for Lapin og Petersen. Den lyse, rene tone, for Petersen ofte knaldrød, som virker lidt varmere end den primære tone, men også de to andre grundfarver samt ikke-farverne sort, grå og hvid – disse dog sjældnere – henviser også til Petersens kulturelle rum, til en af hans danske yndlingsmalere, Vilhelm Lundstrøm (1893-1950). Petersens tredimensionelle former udtrykker imidlertid i stigende grad drømmen om en gang at blive støbt i bronze i stort format, rejst som udendørs monument: måske derfor har de et næsten identisk grønbrunt, men meget malerisk bronzepatineret lag, som efterhånden dækker skulpturerne. Den ene, "Gift of Music" (2019; se s. 158-159), står allerede uden for Heino Eller Musikskole Tartu. Den vandt 1. prisen i den estiske stats udsmykningskonkurrence og er udført i cortenstål og messing.

Det er en stor fristelse at sammenligne Per Petersens skabelser med eksempler fra konstruktivismens historie. Jeg vil vove at nævne hit-navnet på den russisk-franske konstruktivisme i den første halvdel af det 20. århundrede, Naum Gabo (1890-1977). Generelt den samme strukturelle logik: former skabes ved at sammenføje flader. Ved kortlægning af forskellene kommer vi imidlertid tættere på deres særpræg: Gabos materialer er let bøjelige i cel-luloid og metal, hvorved hans former er mere glidende, eller mere præcist: han konfronterer lige og buede overflader. Per Petersen bruger krydsfiner som materiale. Det er ikke helt umuligt at bearbejde den til at være fleksibel, men den er stadig forbundet med en række teknologiske risici. Derfor har Petersen færre bøjede pladeformer. For det meste skaber han skulpturer af jævne flader i forskellige størrelser og former. For eksempel er der et værk, der især lokker til sammenligning med Gabo – "Mr. Brainwash" (2015; se s. 57). Værket har derudover en sjov sarkasme, som er værd at bemærke.

Ligesom Gabo bruger Per Petersen også den gentagne rytme af forskellige flader til at skabe en illusion af bevægelse, men disse flader har en helt anderledes karakter. Mens Gabo følger de rene abstrakte former og skaber et renset æstetisk billede, er Petersens flader ladet med uventede, heterogene indhold, følger mere den materielle verdens anatomi og giver seerne humoristiske hentydninger til værkets budskab. Et godt eksempel er „If you Decide to Sit on a Horseback Through Life, it is Important you Select the Right Horse!“ (2020 ; se s. 62-63).

Set fra det visuelle synspunkt er ét værk meget usædvanligt. Det ser ud som et efterbygget ready-made. Det er en revolverformet "vandskydende" skulptur "When ALL is DAD and GUN" (2017; se s. 96-97), som blev udstillet på kunstnerens seneste soloudstilling "Head and Tail" (2019) i Haus Galleri i Tallinn. Det ser ud til, at kunstneren har trang til at synliggøre den voksende voldsfare i verden så meget som muligt, hvilket også forstærkes af mauserens hyperdimension: 100 x 47 x 95 cm. Titlen forbinder Verdens-ende-sætningen "When all is dad (dead) and gun (gone)" med det patriarkalske faderkoncept. Den tvetydige titel lyder absurd i sig selv, men det truende billede af en magtfuld far skal ses i et ironisk lys. Da de fleste andre billeder i Haus Galleri snarere var intime og personlige og handlede om den menneskelige nærhed, virkede revolverafbildningen midt i dette menneskelige stilleliv som et skrig, og skabte en uventet dissonans, men samtidig en meget sigende kunstnerisk spænding i udstillingen.

Til sammenligning kan nævnes Claes Oldenburgs velkendte skydevåbensamling, hvor ethvert element – vandhane, malerhandske,

værktøjsfragmenter af jern, alle slags plast- og træstænger, endda skygger på væggen eller vandpytter på jorden – minder om formen på en revolver. Oldenburg-samlingen præsenterer – i Andy Warhols fodspor – våben som et af Amerikas ikoner. Da Per Petersen for det meste er en følsom menneskeobservatør med en mere individuel tilgang til sit objekt, en samler af karakteristiske accenter – et særskilt emne her er hans lidenskab for udtrykksrige menneskeansigter – har dette værk en meget bredere social patos, endog bredere end hos Oldenburg.

Post Scriptum: flodvideoer

Som en fortsættelse af livshistoriefortællingen har vi her, efter de "faste" værker, en fantastisk mulighed for også at kigge på Per Petersens fluidum flodvideoer. De ligner barndomsminde hos lille Illimar – helten hos den estiske impressionistiske novellemester Fridebert Tuglas – fyldt med ømhed, nostalgi, lyrik, fortryllelse. De afspejler kunstnerens lidenskabelige, følelsesmæssige forbindelse til fødelandet Danmark, hans følsomme miljøopfattelse, kunstnerens og tænkerens trang til at sidestille kontraster og sammensmeltninger, forskelle og ligheder. Den endeløse dynamik i den tidsforanderlige strøm bliver som et symbol på den spontane og naturligt forløbende tilpasning til det nye hjemland. Denne tilpasning har været både glat og begivenhedsrig, og her har Pers estiske kone, Tartu-maleren Sirje Petersen, utvivlsomt haft en vigtig rolle at spille.

Ifølge Per er der ingen floder i Danmark. De vandløb, der er, kaldes åer. Det lyder utroligt, for estere. I Tartu bor kunstneren ved floden, byens pulsåre, som har det symbolske ladede navn – Emajõgi – Moderfloden.

Per siger om Emajõgi-floden: "Der er ingen floder i Danmark, men åer. Derfor har floder altid haft en beundringsvækkende indflydelse på mig. Nu bor jeg ved floden – det er lidt som at bo på et bjerg, som vi heller ikke har i Danmark. Jeg kan godt lide at tænke, at vandet her er forbundet med det i mit daværende hav i Danmark, Øresund. Det er sjovt at tænke på det: Hvis jeg lægger en båd i Emajõgi-floden, kan jeg ro til min hjemstrand i Danmark! Der boede jeg ved havet. Ikke med havudsigt, men nu har jeg flodudsigt."

Om sine flodvideoer siger kunstneren: "Floden taler – og jeg lytter! Jeg har lavet mange film om Emajõgi-floden. Der er liv på floden på alle årstider. Disse film har aldrig været planlagte, de har bare været øjeblikket. Tingene sker blot, små og store!"

I videoen "The River Awakens" går kunstneren ned til floden en vintermorgen med kamera og møder tilfældigvis en wintersvømmer, der giver

tilladelse til at gemme det isnende nøgne øjeblik i kameraet.

Minidokumentaren "Two different ways to be together at Emajõgi river in Tartu June 16, 2019" fanger et møde mellem en prangende båd, der slæber en oppustelig lyserød pelikan efter sig, og kaster højlydt russisk musik i alle retninger, og et modgående enkelt og lakonisk enfamilie-pram-lignende fartøj, som ligesom forsøger generet at forsvinde ud af syne så hurtigt og stille som muligt.

Om videoen "Around the river Emajõgi on one hour June 3, 2011" siger Per: "Emajõgi-floden er en juvel, som passerer Tartu, og som ikke har fået tilstrækkelig opmærksomhed..."

Med sine flodvideoer åbner Per en ny mulighed – også for Tartu-beboere – for at gense sin flod.

Per Petersens bevidst gennemførte livsskala-eksperiment – at udveksle et miljø fyldt med visse hukommelsesmønstre med et helt nyt miljø totalt åbent for det uventede – er dybt fængslende. Det nye miljø indeholder også velkendte ting, herunder hverdagen og enkle menneskelige øjeblikke, nye og værdifulde. Der har været andre eksempler i historien, hvor man rejser fra et hukommelsesmønster til en øde ø, for at fokusere på det vigtigste – Skabelsen. Og skabelsesideen er at se tingene dybere: se noget, som er bag tingene, gøre dem synlige. Per Petersens værker giver altid et lille ryk; de berører altid følsomt noget i mennesket og i dets væsen. På denne måde bliver rækken af værker, der er samlet i denne bog, en overraskende og følelsesrig rejse til den menneskelige sjæl.

Så sent som under udarbejdsfasen af bogen sendte Per mig et foto af det netop ("i går") færdige værk: "The Moment I Realised" (2021; se s. 70–72). Det skildrer en afspændt cirkel, som ser ud til at være brudt åben for et øjeblik, og et trekantet hoved med et flammende og fremadskuende målrettet blik.

En ring er et gammelt symbol på sjælens fuldkommenhed og fuldstændighed. I Per Petersens værker er antallet af buede former holdt i den nødvendige balance med vinkelformer. Buede former – de er SMIL.

Refererede artikler

Kaire Nurk. Kui pea ei ole saba... – Postimees, 26. VI 2019.
Karin Klaus. Taani kunstnikul Peril on lubajad luubi all. – Pärnu Postimees, 19. X 2012.
Jaan Malin. Mängud skulptuuridega ehk Ideeade sadu ülikooli raamatukogus. – Tartu Postimees, 29. V 2019.

Videoerne findes på Per Petersens YouTube-kanal: Per Petersen.

Sculpture
Skulptuur
Skulptur

Should I Sit or Should I Stand?
Peaksin istuma või seisma?
Mixed materials / Erinevad materjalid
78 × 39 × 42 cm
2014

Are You Talking to Me?
Räägid sa minuga?
Author's technique / Autoritehnika
100 x 50 x 40 cm
2020

Through an Unknown Land
 Läbi tundmatu maa
 Author's technique
 Autoritehnika
 100 × 50 × 40 cm
 2020

TRACK – PallasArt Estonia Group
 HAA Gallery, Helsinki, Finland
 HAA Galerii, Helsingi, Soome
 26.11 – 19.12 2020

Sleepless

Unetu

Author's technique / Autoritehnika

58 x 30 x 26 cm

The head can rotate 360 degrees

Pead saab pöörata 360 kraadi

2021

Together in the West Wind
Ühiselt läänetuules
Author's technique / Autoritehnika
100 × 134 × 33 cm
2021

Evolution
Evolutsioon
Mixed materials / Erinevad materjalid
210 × 105 × 120 cm
2016

Mr Brainwash
Hr Ajupesu
Mixed materials and running water
Erinevad materjalid ja jooksev vesi
220 x 45 x 68 cm
2015

Annual exhibition of Tartu art / Tartu kunsti aastanäitus
Tartu Art House / Tartu Kunstimaja
15.12.2017–14.01.2018

Welcome to the New World
Teretulemast uude maailma
Author's technique / Autoritehnika
220 × 90 × 62 cm
2017

Miss Understood
Preili Mõistmatus
Author's technique / Autoritehnika
255 x 140 x 48 cm
2020

When the Trunk is Getting Too Long
Kui Iont kasvab liiga pikaks
Author's technique / Autoritehnika
200 × 48 × 42 cm
2014

If You Decide to Sit on Horseback Through Life,
It Is Important You Select the Right Horse!
Kui otsustate istuda kogu elu hobusel, on oluline valida õige
hobune!
Author's technique / Autoritehnika
94 × 95 × 38 cm
2020

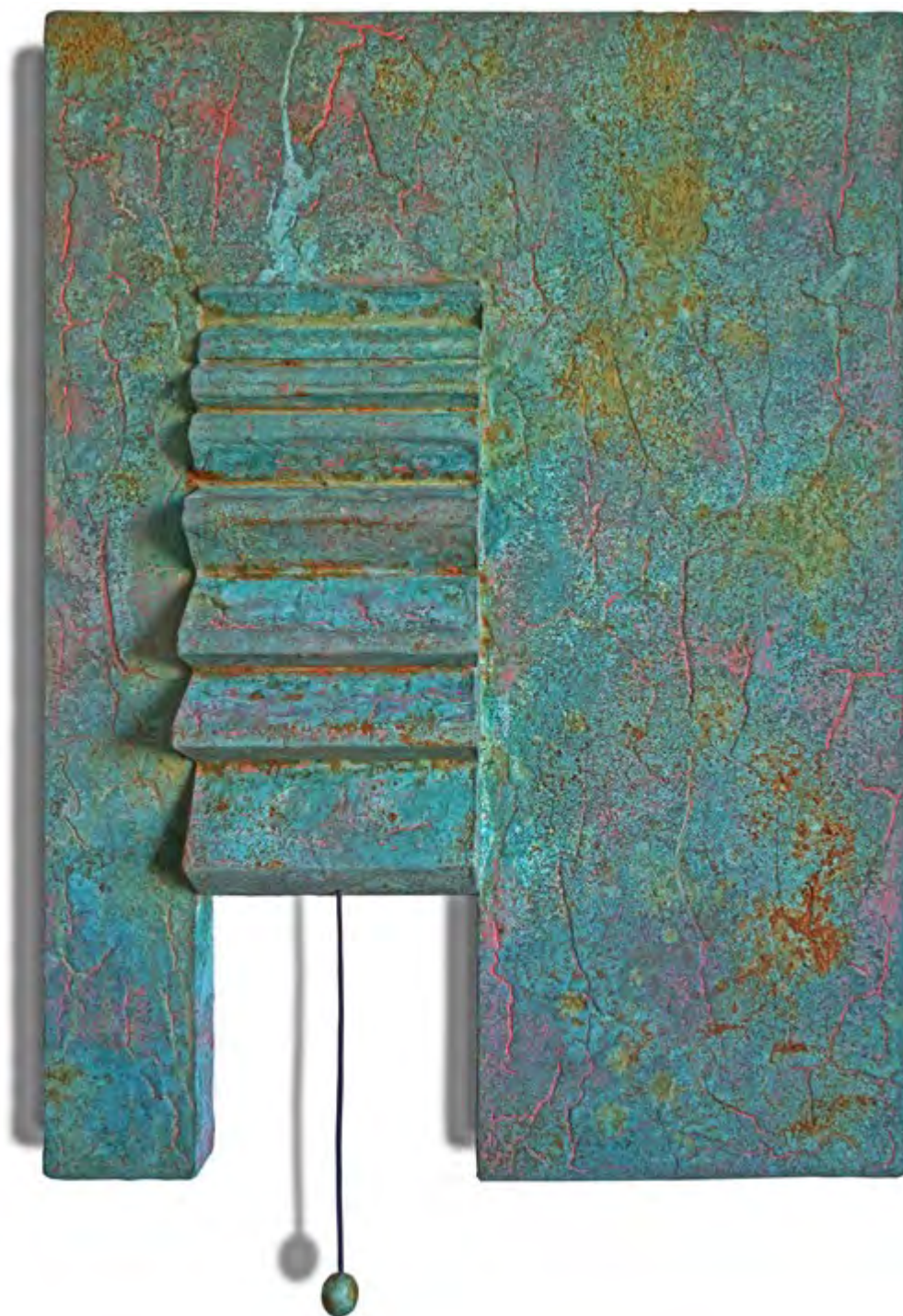

Grand Opening I and II
Suur avamine I ja II
Mixed materials / Erinevad materjalid
Height 140, 28 x 28 cm on the ground
Kõrgus 140, maas 28 x 28 cm
2018

Grand Opening III
Suur avamine III
Mixed materials / Erinevad materjalid
Height 140, 28 x 28 cm on the ground
Kõrgus 140, maas 28 x 28 cm
2018

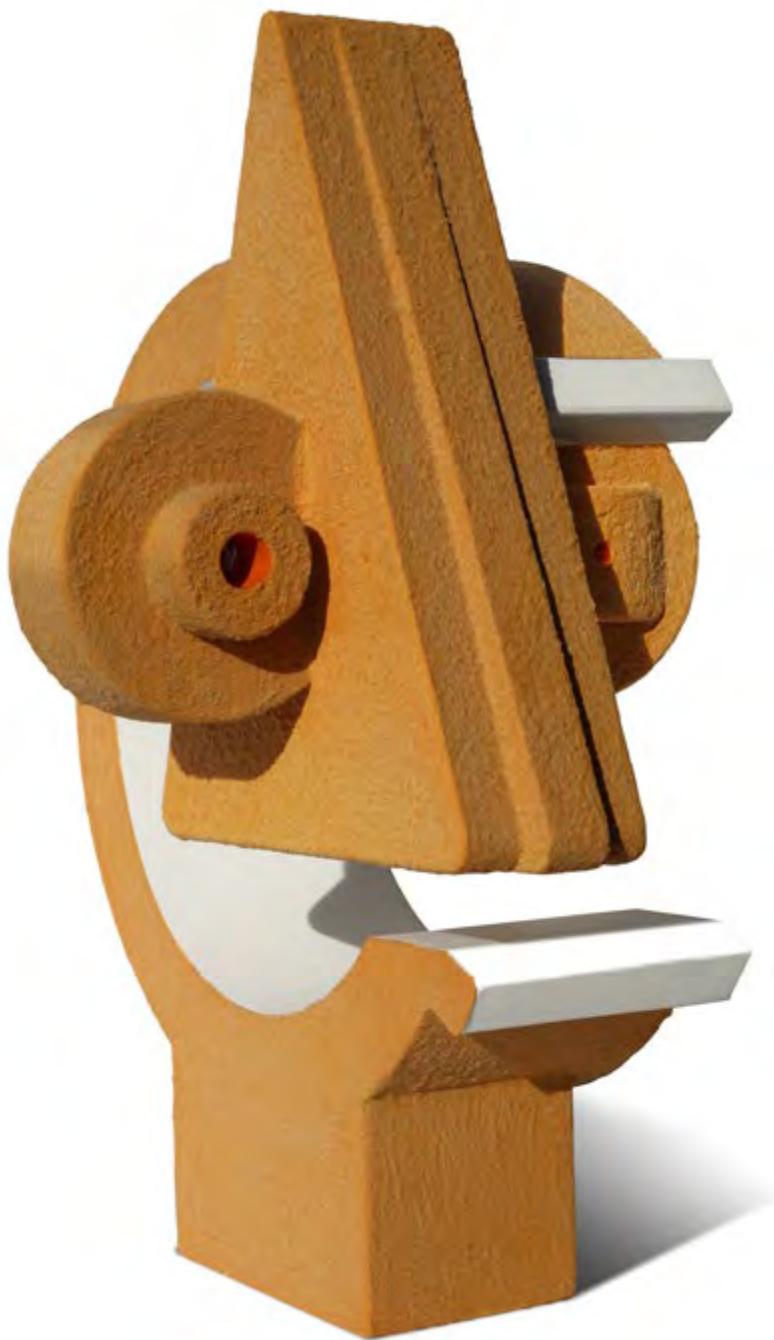
The Curtain
Kardin
Author's technique / Autoritehnika
100 × 70 × 8 cm
2015

The Breakthrough
Läbimurre
Author's technique / Autoritehnika
125 x 35 x 80 cm
2020

Series: The Moment I Realised
 Seeria: Hetk, kui ma mõistsin
 Author's technique / Autoritehnika
 Four works, height between 35 and 56 cm
 Viis teost, kõrgus vahemikus 35 kuni 56 cm
 2021

From the serie: The Moment I Realised
Seeriast: Hetk, kui ma mõistsin
Author's technique / Autoritehnika
Height 34 cm
Kõrgus 34 cm
2021

Talking Head
Rääkiv pea
Author's technique / Autoritehnika
70 × 33 × 31 cm
2020

The Portuguese Cat
Portugali kass
Author's technique / Autoritehnika
26 × 13 × 20 cm
2013

Comming Home
Koduteel
Mixed materials / Erinevad materjalid
33 x 20 x 18 cm
2021

Meet Me on the Moon
Tutvuge minuga Kuul
Author's technique / Autoritehnika
60 × 13,5 × 37 cm
2021

Cut the Crap 1–8
Lõpeta loba 1–8
Author's technique / Autoritehnika
2019–2020

Cut the Crap is a Heavenly band consisting exclusively of members of the "27 Club".
Lõpeta loba on taevane bänd, mis koosneb ainult „27 klubi” liikmetest.

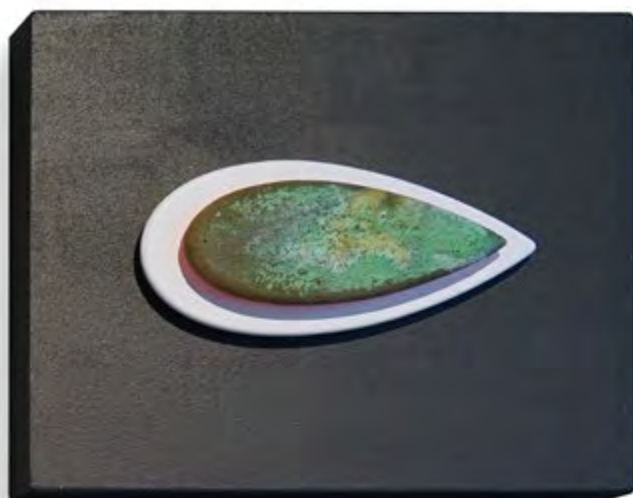
Calm, Cool, and Collected
Rahulik, külma kõhuga ja tasakaalukas
Author's technique / Autoritehnika
56 × 26 × 23 cm
2021

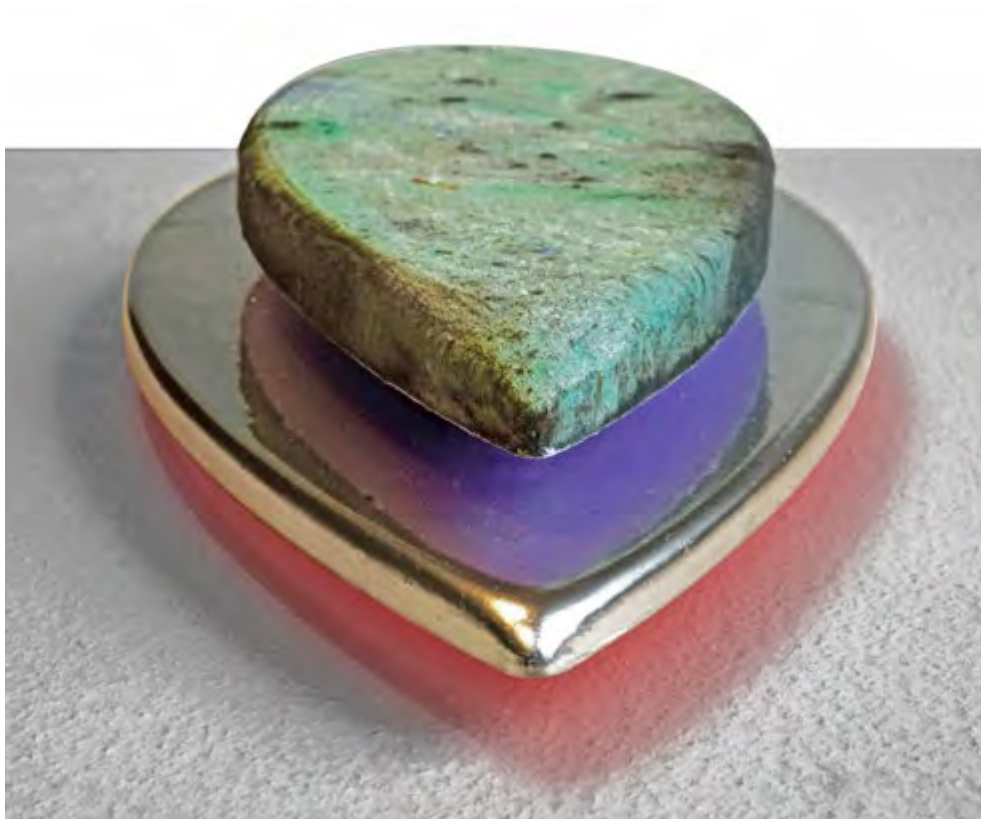

12 Similar Ways to Be Individual
 12 sarnast moodust erinev olemiseks
 Author's technique / Autoritehnika
 Each/Igaüks 40 x 60 x 14 cm
 2016

This series is working with reflections of colour, shading and colours in the shadings.
See seeria tegeleb värvi, varju ja varjus sisalduvate värvide peegeldustega.

Time / Aeg
 Gallery Noorus, Tartu / Galerii Noorus, Tartu, 11.01 – 28.01.2017

The Man Who Spoke like a Saxophone

Mees, kes rääkis nagu saksofon

Author's technique / Autoritehnika

56 × 27 × 53 cm

2018

No one understood what he was saying. However, in his company people
began to dance quite quickly!

Mitte keegi ei mõistnud, mida ta rääkis, kuid tema seltskonnas
hakkasid inimesed suhteliselt kiiresti tantsima!

General Galosche
Kindral Kaloss
Author's technique / Autoritehnika
135 x 80 x 7 cm
2019

Monument for the Big Man Who Ordered Someone to Do Something
Monument suurele mehele, kes käskis kellelgi midagi teha
Author's technique / Autoritehnika
98 x 50 x 60 cm
2019

Good Friends Don't Need a Tree
Headel sõpradel pole puud vaja
Author's technique / Autoritehnika
115 × 80 × 7 cm
2017

Getting Some Air
Ōhku hingamas
Author's technique / Autoritehnika
65 × 32 × 70 cm
2019

Head and Tail / Pea ja saba
 Haus Gallery, Tallinn / Haus galerii, Tallinn, 04.06 – 29.06.2019
 The exhibition was opened by The Danish Ambassador in Estonia, Kristina Miskowiak Beckvard.
 Isiknäituse avas Taani Kuningriigi Saatkonna saadik Eestis, Kristina Miskowiak Beckvard.

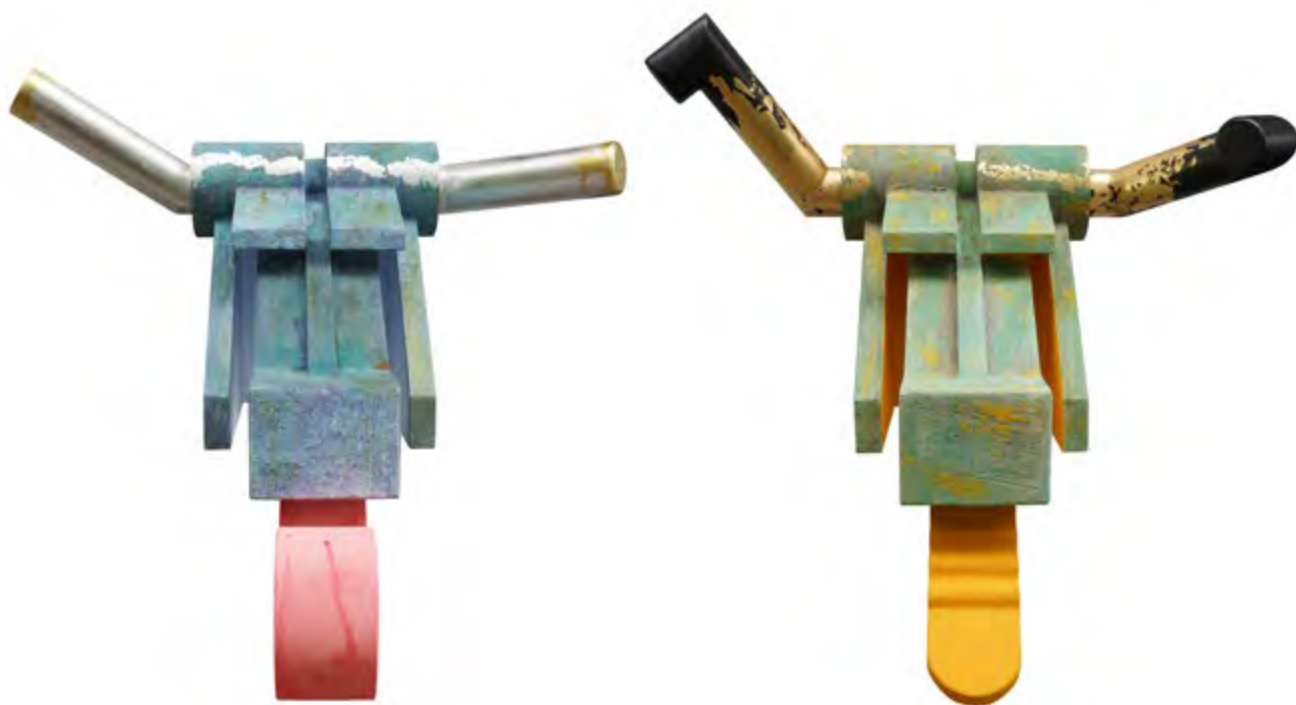
The internationally renowned actor and film director Ulrich Thomsen with a piece of cake standing in front of the work "Happily Ever After".
 Rahvusvaheliselt tuntud näitleja ja filmilavastaja Ulrich Thomsen seismas koogitükiga teose „Õnnelikult elupäevade lõpuni” ees.

Happily Ever After
Õnnelikult elupäevade lõpuni
Author's technique / Autoritehnika
112 × 125 × 5 cm
2019

When the Theory of Evolution Was Taken over by
the Theory of Revolution, Things Got Momentum
Kui evolutsiooniteooria asendus
revolutsiooniteooriaga, said asjad hoo sisse
Author's technique / Autoritehnika
Each around / Igaüks ligikaudu 30 cm
2018 – 2019

When ALL Is DAD and GUN
Mixed materials with running water / Erinevad materjalid ja voolav vesi
100 x 47 x 95 cm
2017

Names

Nimed

Ready-made + mixed materials /

Ready-made + erinevad materjalid

100 x 70 x 10 cm. 3 x 11W

2015

Names from the past. Each name represents a life. Names disappear.

They are deleted and a new one is added into the same space.

Nimed minevikust. Iga nimi tähistab elu. Nimed kaovad.

Nad kustutatakse ja samale kohale lisatakse uus.

■ Time

Right now is the time we are here! After that time is gone.

Time is the only thing in the world that can disappear completely. Then others have got the time. Another time. Not your time. It is gone. Their time.

We own our time.

But some use and shape your time. In this way they get an even better time, and more of it. These are time robbers we do not have time for. Take your time back!

Let's pass on a better time. Our time creates the time of the future. Time is not measured on a clock, but in what it is used for. Time cannot be saved in an account for later use. But it can be used to create a better time for our descendants.

I would have written more.
But I do not have time.

■ Aeg

Aeg on see, mil me oleme siin! Pärast seda on see läinud.

Aeg on maailmas ainus, mis võib täielikult kaduda. Siis on teised, kellel on aeg. Mõni teine aeg, mitte sinu aeg. See on möödas. Nende aeg.

Meie aeg on meie oma.

Aga mõned kulutavad ja määravad meie aega. Nii saavad nad ise rohkem ja paremat aega. Ajaraiskajate jaoks pole meil aga aega. Võta oma aeg tagasi!

Veetkem oma aega paremini. Meie aeg loob tuleviku aja. Aega ei mõõdeta kellaga, vaid sellega, milleks seda on kasutatud. Aega ei saa hilisemaks kõrvale panna. Kuid seda saab kasutada selleks, et luua parem aeg meie järglastele.

Oleksin veel kirjutanud, aga mul pole aega.

■ Tiden

Tiden er den tid vi er her! Der efter er den væk.

Tiden er det eneste i Verden der kan forsvinde totalt. Så er der nogle andre der har fået tiden. En anden tid. Ikke din tid. Den er væk. Deres tid.

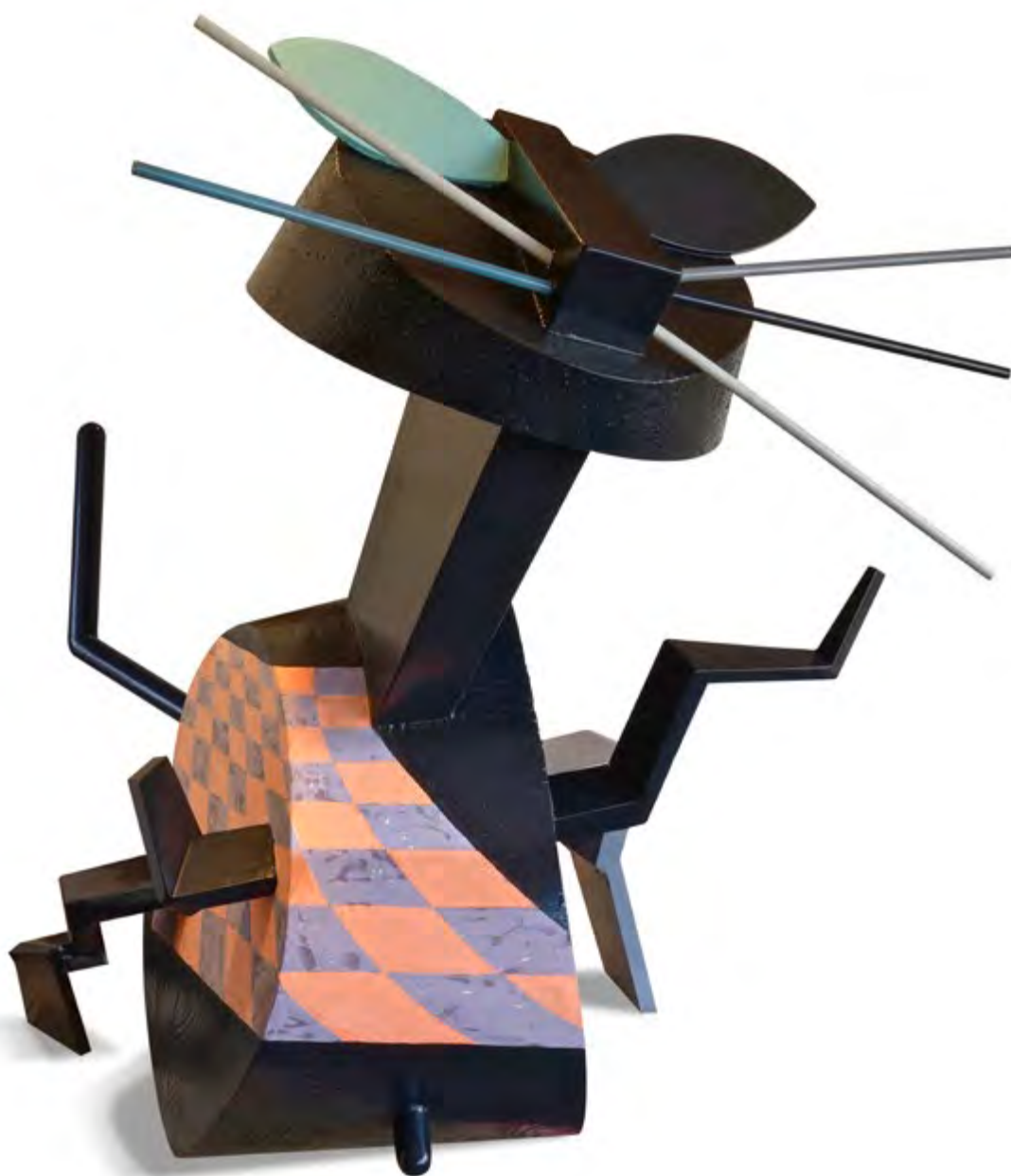
Vi ejer selv vor tid.

Men nogle bruger og former din tid. Så får de selv bedre og mere tid. Det er tidsrøvere vi ikke har tid til. Tag din tid tilbage!

Lad os videregive en bedre tid. Vores tid skaber fremtidens tid. Tiden måles ikke på et ur, men på det den bruges til. Tiden kan ikke opspares på en konto til senere brug. Men den kan gøre de næstes tid til en bedre tid.

Jeg ville have skrevet mere.
Men jeg har ikke tid.

Reincarnation of a Mouse who Behaved Perfectly in His First Life
Esimeses elus täiuslikult käitunud hiire reinkarnatsioon
Author's technique / Autoritehnika
120 x 112 x 128 cm
2015

The Monument
Monument
Author's technique / Autoritehnika
270 x 155 x 86 cm
2015

The New Normal
Uus normaalsus
Mixed materials / Erinevad materjalid
135 x 122 x 46 cm
2016

Garden of Intersecting Roads / Ristuvate teede aed
Estonian Sculptor's Union annual exhibition, Tallinn Botanical Garden
Eesti Kujurite Ühenduse aastanäitus, Tallinna Botaanikaäed 2019

Pushing The Sky
Taevast kergitades
Mixed materials
Erinevad materjalid
255 x 54 x 56 cm
2018

Bird in the Machine
Lind masinas
Mixed materials / Erinevad materjalid
153 x 107 x 20 cm
2014

Just Looking
Lihtsalt vaatan
Author's technique / Autoritehnika
64 × 33 × 36 cm
2018

Playtime I, II and III
Manguaeg I, II ja III
Mixed materials / Erinevad materjalid
Each/Igaüks 177 x 36 x 36 cm
2016

When Eggs Get Wings
Kui munadele kasvavad tiivad
Author's technique / Autoritehnika
Height from 47 to 62 cm / Kõrgus vahemikus 47 kuni 62 cm
2018–2019

The Bird Has Flown
Lind on Iennanud
Author's technique / Autoritehnika
115 x 80 x 5 cm
2018

Radar Love
Radariarmastus
Author's technique / Autoritehnika
60 x 62 x 48 cm
2018

TRACK – PallasArt Estonia Group
HAA Gallery, Helsinki, Finland / HAA Galerii, Helsingi Soome, 26.11 – 19.12.2020

TRACK – PallasArt Estonia Group
HAA Gallery, Helsinki, Finland / HAA Galerij, Helsingi, Soome, 26.11 – 19.12.2020

Mr and Mrs Average
Hr ja Pr Keskpärane
Author's technique / Autoritehnika
46 x 22 x 26 cm
2018

A Summer Wind
Suvine tuul
Author's technique / Autoritehnika
106 x 85 x 5 cm
2018

Intergalactic "Hi There"
Intergalaktiline „Terekest”
Author's technique / Autoritehnika
106 × 85 × 6 cm
2018

Wondering Wonderboy
Imestav imepoiss
Author's technique / Autoritehnika
54 x 32 x 36 cm
2018

Machine of Return
Tagasituleku masin
Mixed Materials / Erinevad materjalid
44 × 52 × 20 cm
2015

Machine of No Return
Tagasitulekuta masin
Mixed Materials / Erinevad materjalid
50 x 45 x 16 cm
2015

Ladybugman
Lepatriinumees
Bronze / Pronks
26 x 19 x 12 cm
2017

Ballet for Horns
Ballett sarvedele
Bronze / Pronks
26 x 9 x 19 cm
2017

Together
Koos
Bronze / Pronks
34 x 9 x 13 cm
2020

When The Trunk Is Getting Too Long
Kui lont kasvab liiga pikaks
Bronze / Pronks
26 x 10 x 15 cm
2018

Time / Aeg
Gallery Noorus, Tartu / Galerii Noorus, Tartu, 11.01 – 28.01.2017

■ This shows the moment when Mr. A. Dult says farewell to his wife B. Dult, and his twin daughters C. Dult and E. Dult, who are both eight years old. He is also leaving his son, who will not tell us his name.

A. Dult is celebrating his last night on Earth. He has chosen to spend it with his wife and children. He gives them farewell gifts. The son, who still does not want to say his name, is given a gun. The two twins get a skull. A. Dult's wife receives a flower.

The family reciprocate with gifts for him, gratefully allowing themselves to be covered in sterling silver. Thus A. Dult preserves his family – on Earth.

Mr. A. Dult wants to go out and find all that he thinks is waiting for him in the world... very far away.

Have a good trip, Mr. A. Dult!

■ See on hetk, kui hr A. Dult, jätab hüvasti oma naise B. Dultiga ja oma 8-aastaste kaksikutest tütarde C. Dulti ja E. Dultiga. Temast jäi maha ka poeg, kuid too ei tahtnud oma nime öelda.

A. Dult tähistas oma viimast ööd Maal. Ta otustas selle öö veeta koos oma naise ja lastega. Ta andis neile hüvastijätukingitused. Pojale, kes ikka veel oma nime öelda ei tahtnud, kinkis ta püssi. Kaksikud said kingiks kolju. A. Dulti naine sai lõikelille.

Pere tegi vastukingituse, lubades end tänulikult puhta hõbedaga katta. Nii säilitas A. Dult oma perekonna Maal.

Hr A. Dult tahtis minna ära, leidmaks kõike seda, mis tema arvates teda maailmas ootas... väga-väga kaugel.

Head reisi, hr A. Dult!

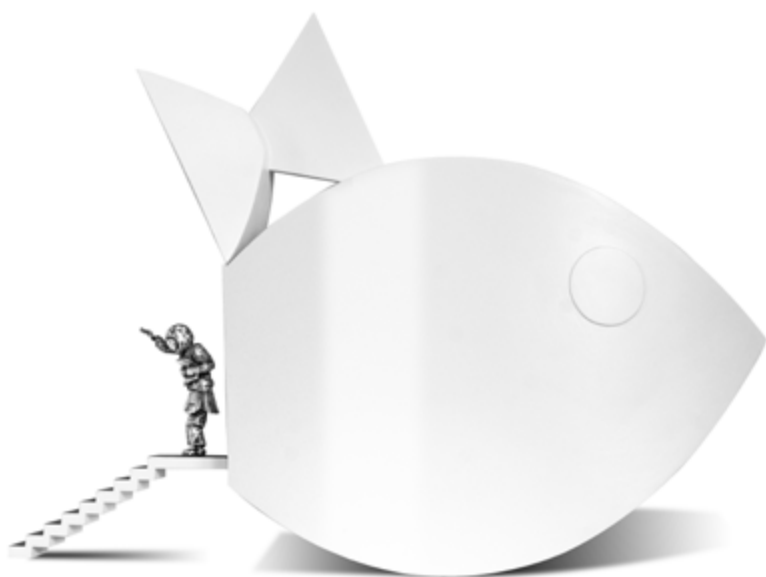
■ Dette er øjeblikket, hvor Mr. A. Dult, siger farvel til sin kone B. Dult, og hans to tvillinger C. Dult og E. Dult, henholdsvis 8 år og 8 år gamle piger. Han forlod også sin søn, men han ville ikke fortælle os hvad han hed.

A. Dult markerede sin sidste nat på jorden. Han valgte at bruge den sammen med sin kone og børn. Han gav dem farvelgaver. Sønnen, der stadig ikke vil sige sit navn, fik en pistol. De to tvillinger fik et kranium. A. Dults kone modtog en afskåret blomst.

Familien gengældte hans gaver, og lod sig for-sølv i sterlingsølv. A. Dult bevarede således sin familie – på jorden.

A. Dult ønskede at rejse ud og finde alt hvad han mener der venter på ham ude i verden... meget langt væk.

God tur Mr. A. Dult!

Mr A. Dult's Last Night on Earth
 Hr A. Dulti viimane öö planeedil Maa
 Aluminium and wood / Alumiinium ja puit
 68 x 102 x 24 cm
 2017

Mr. A. Dult
 Härra A. Dult
 Bronze and gold / Pronks ja kuld
 Hight / Kõrgus 21cm
 2019

Important Men Always End up as Green
 Tähtsad mehed on lõpuks alati rohelised
 Mixed materials / Erinevad materjalid
 196 x 76 x 54 cm
 2013

14th EAA Spring Exhibition
 14. EKLi kevadnäitus
 Tallinn Art Hall / Tallinna Kunstihoone
 21.03 – 04.05.2014

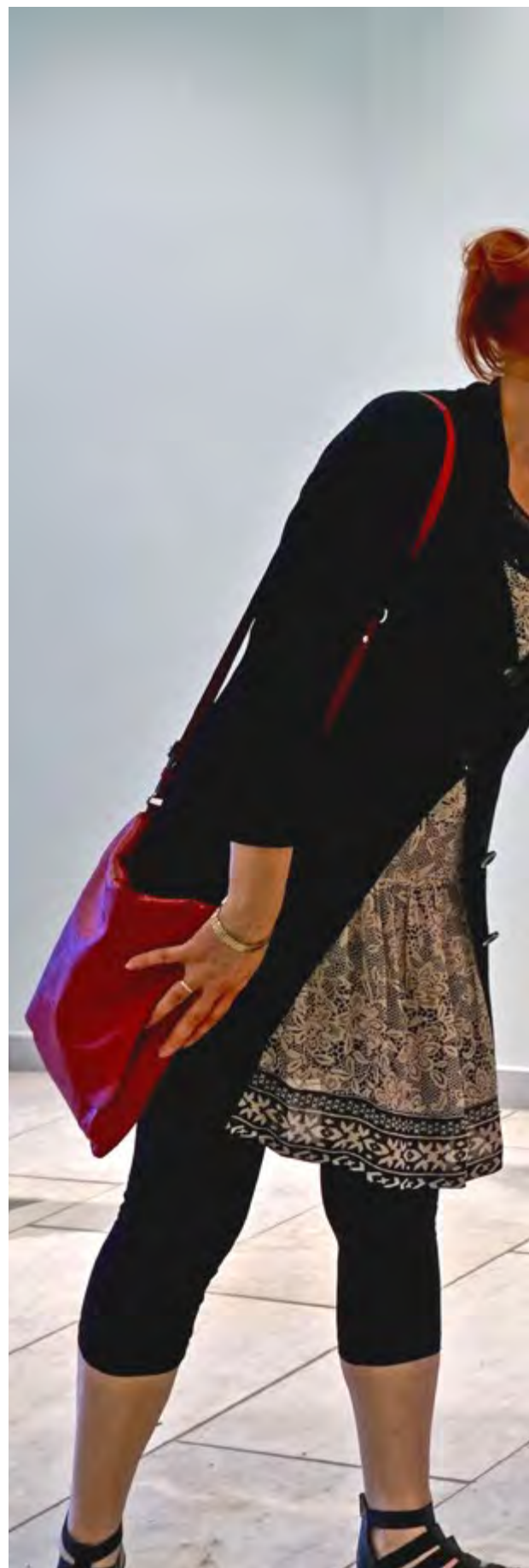
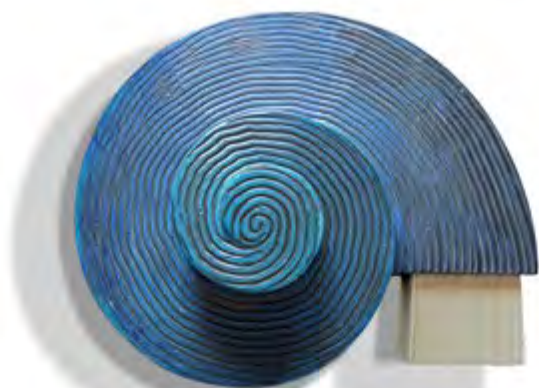

The Invisible Man Is Almost Back
Nähtamatu mees on peaaegu tagasi
Mixed materials / Erinevad materjalid
85 × 98 × 87 cm
2015

The Little Book About Everything
Väike raamat kõigest
58 × 65 × 22 cm

The Big Book About Nothing
Suur raamat ei millestki
105 × 90 × 42 cm

Author's technique / Autoritehnika
2015

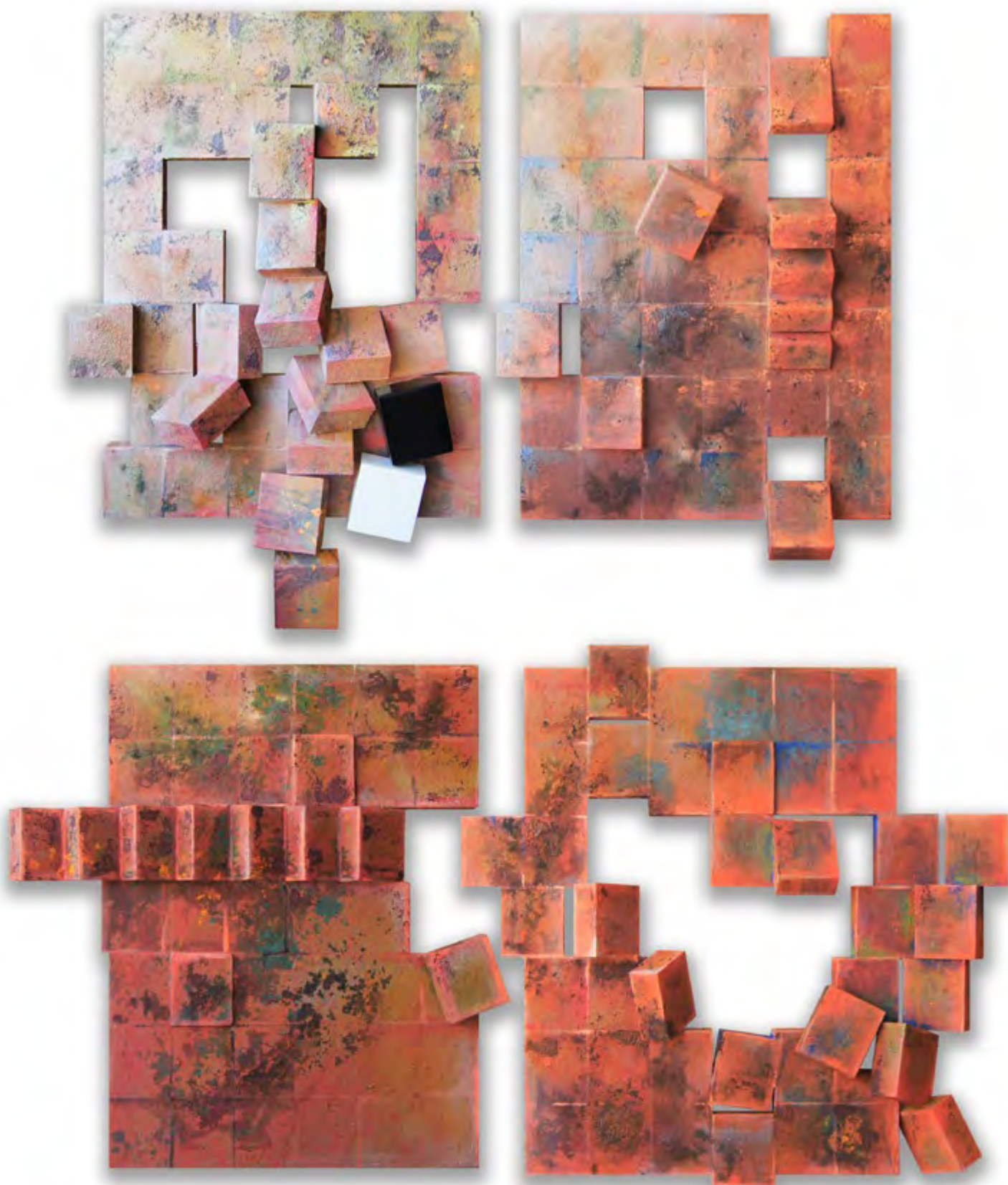

Right in the Middle of the Face
Otse keset nägu
Mixed materials / Erinevad materjalid
56 × 40 × 42 cm
2017

The Late Early Bird
Hiline varane linnuke
Mixed materials / Erinevad materjalid
54 x 65 x 24 cm
2016

Changes
Muutused
Author's technique / Autoritehnika
210 × 170 × 20 cm
2015

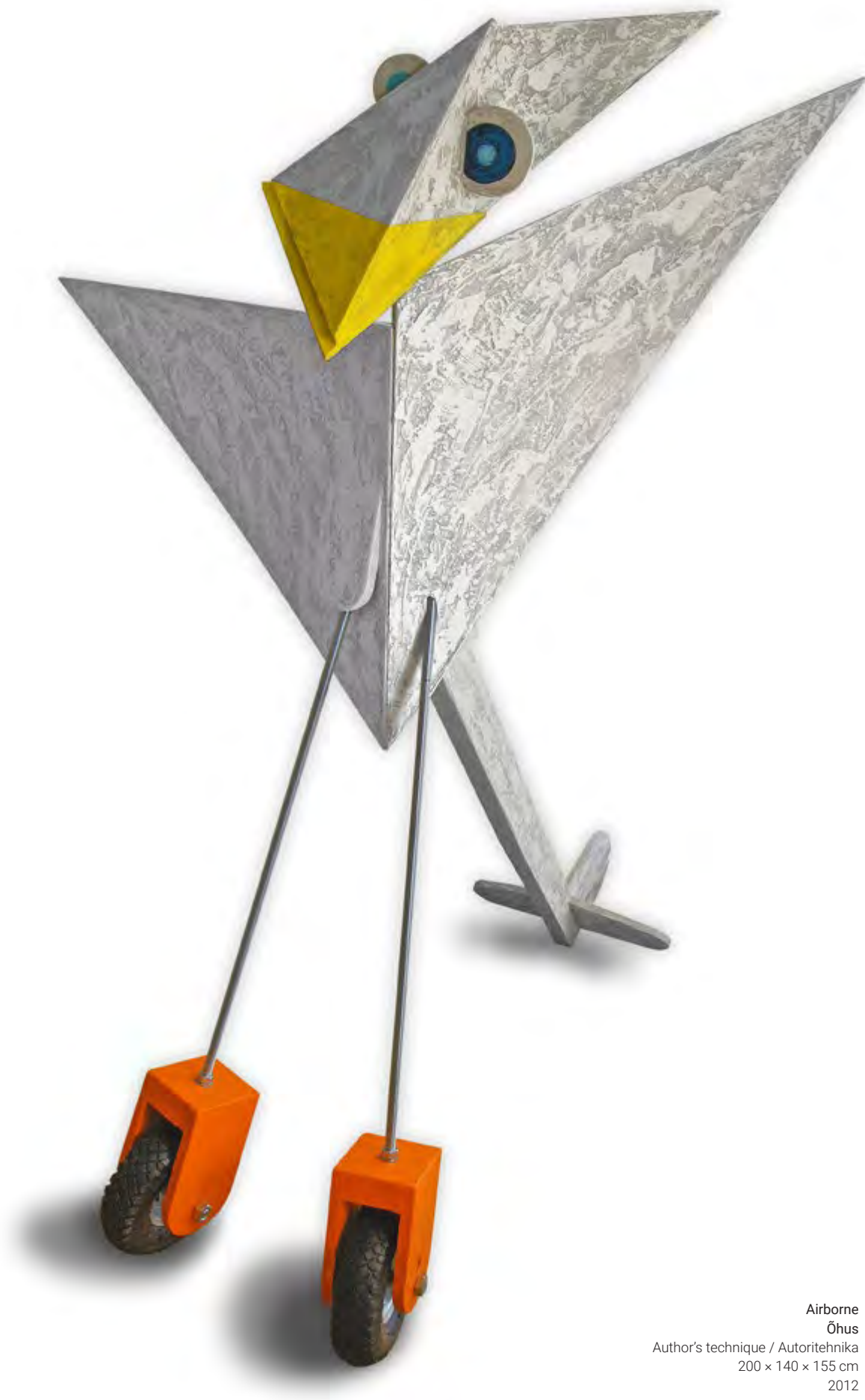

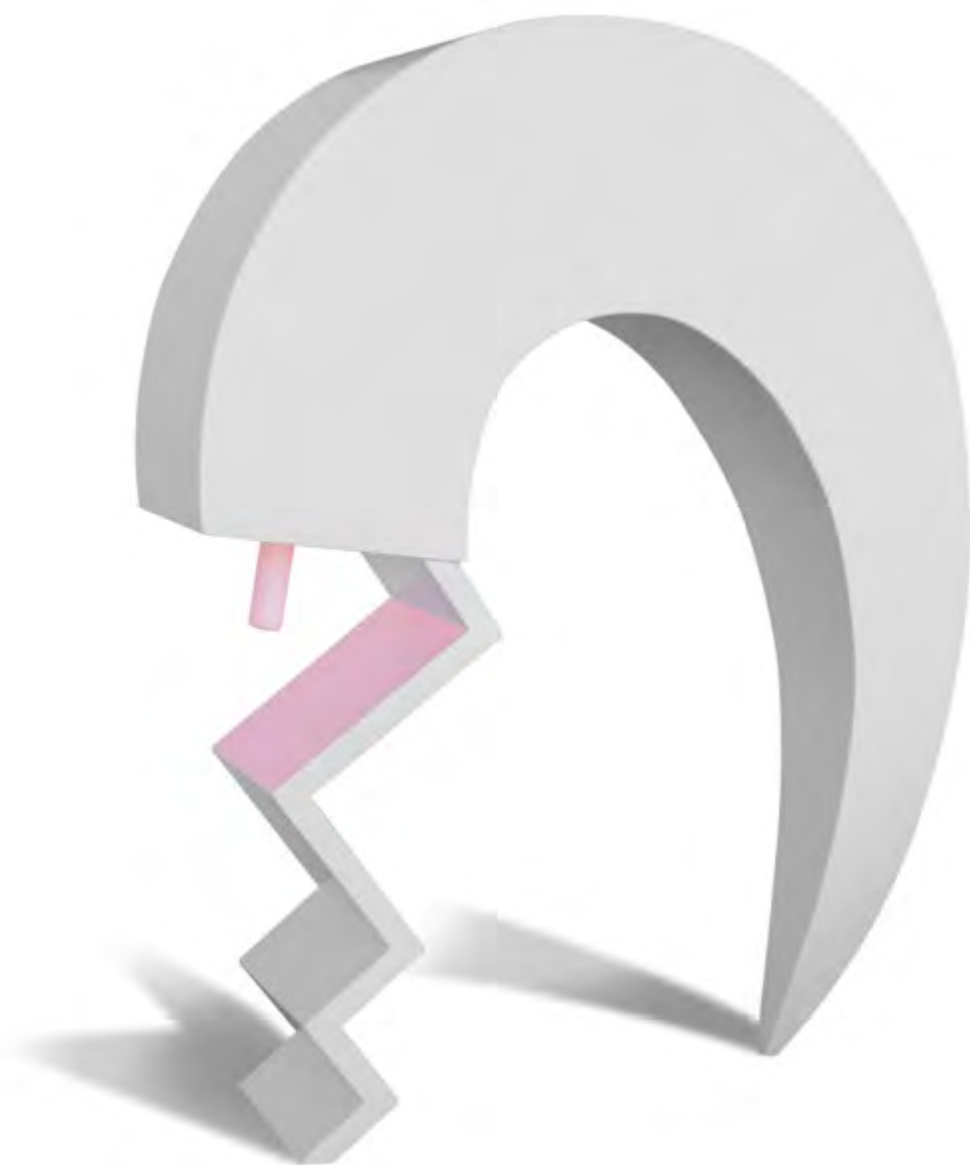
Before the Meltdown
Enne sula
Oil on plywood / Õli vineeril
Each/Igaüks 50 x 50 x 10 cm
2016

The No String Violin
Keelteta viiul
Mixed materials / Erinevad materjalid
110 x 45 x 21 cm
2012

Airborne
Ōhus
Author's technique / Autoritehnika
200 × 140 × 155 cm
2012

Luther's Ear. Just Before the Reformation
Lutheri kõrv. Vahetult enne reformatsiooni
Mixed materials / Erinevad materjalid
68 × 12 × 46 cm
2014

Double Digger
Kaksik-kaevur
Mixed materials / Erinevad materjalid
52 × 86 × 50 cm
2014

The Meeting
Kohtumine
Mixed materials / Erinevad materjalid
108 x 32 x 38 cm
2014

Labyrinth
Labürint

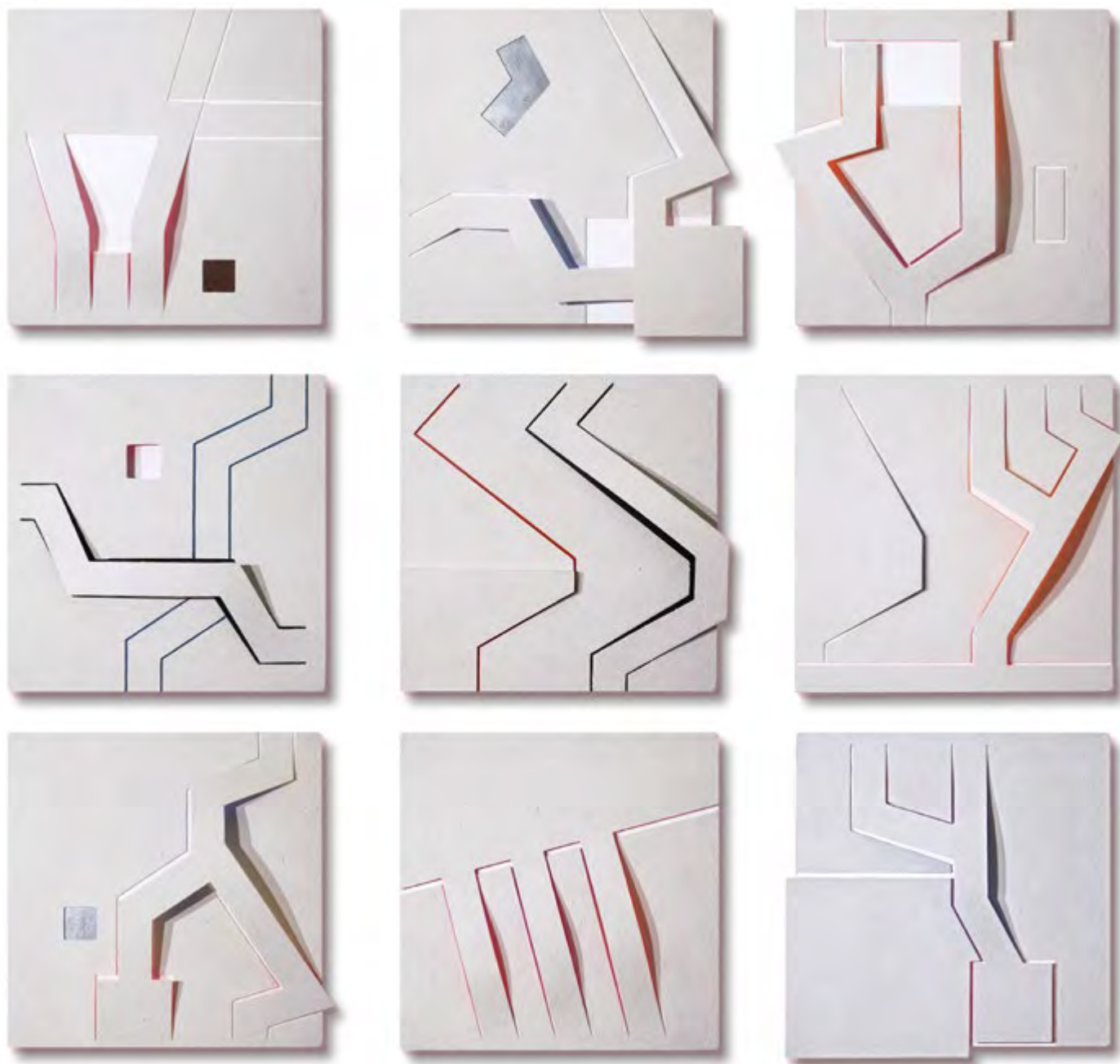
Mixed materials / Erinevad materjalid
52 × Ø 45 cm
2015

Time / Aeg

Gallery Noorus, Tartu / Galerii Noorus, Tartu, 11.01 – 28.01.2017

18th EAA Spring Exhibition / 18. EKLi kevadnäitus
Tallinn Art Hall / Tallinna Kunstihoone, 18.05 – 17.06.2018

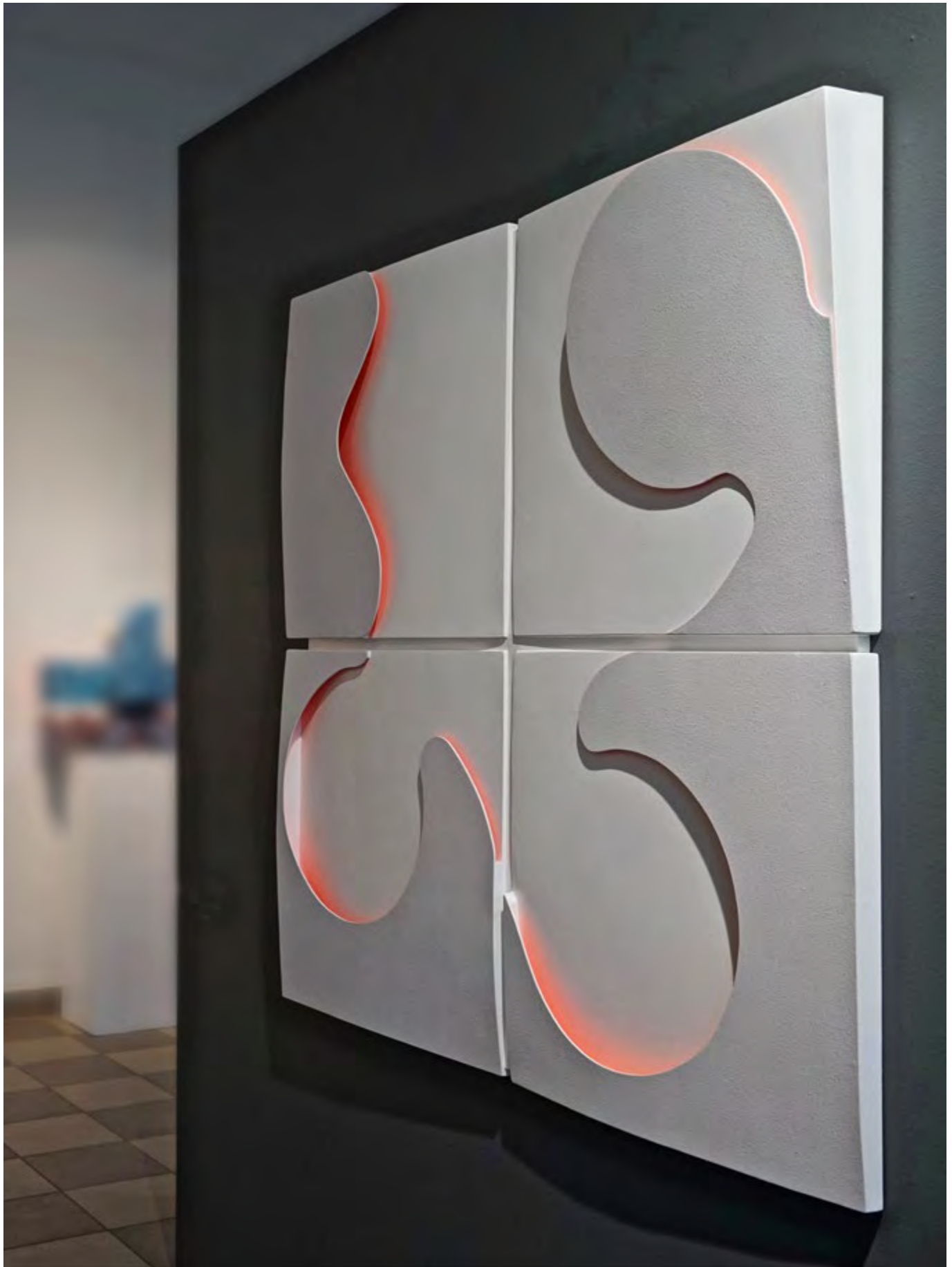

The Road to Everywhere
 Tee kõikjale
 Mixed materials / Erinevad materjalid
 Each / Igaüks 45 × 45 × 5 cm
 2018

Ice Edge
Jäääär
 Mixed materials / Erinevad materjalid
 125 x 125 x 5 cm
 2017

Time / Aeg
 Gallery Noorus, Tartu / Galerii Noorus, Tartu
 11.01 – 28.01.2017

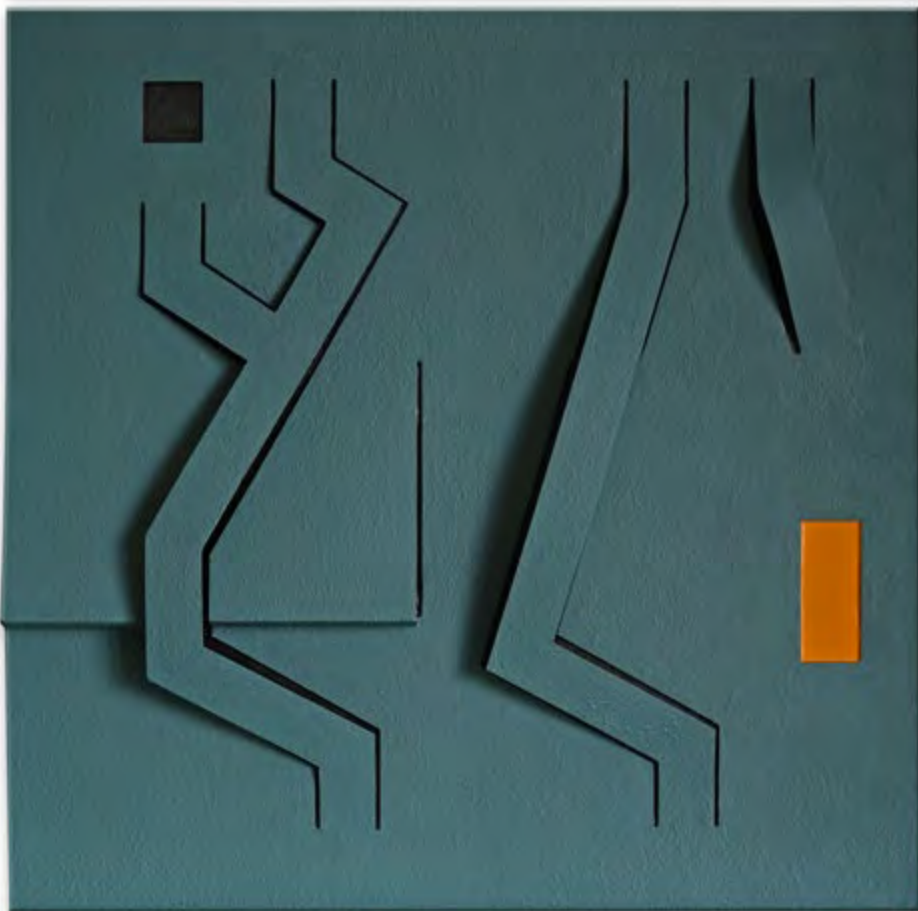
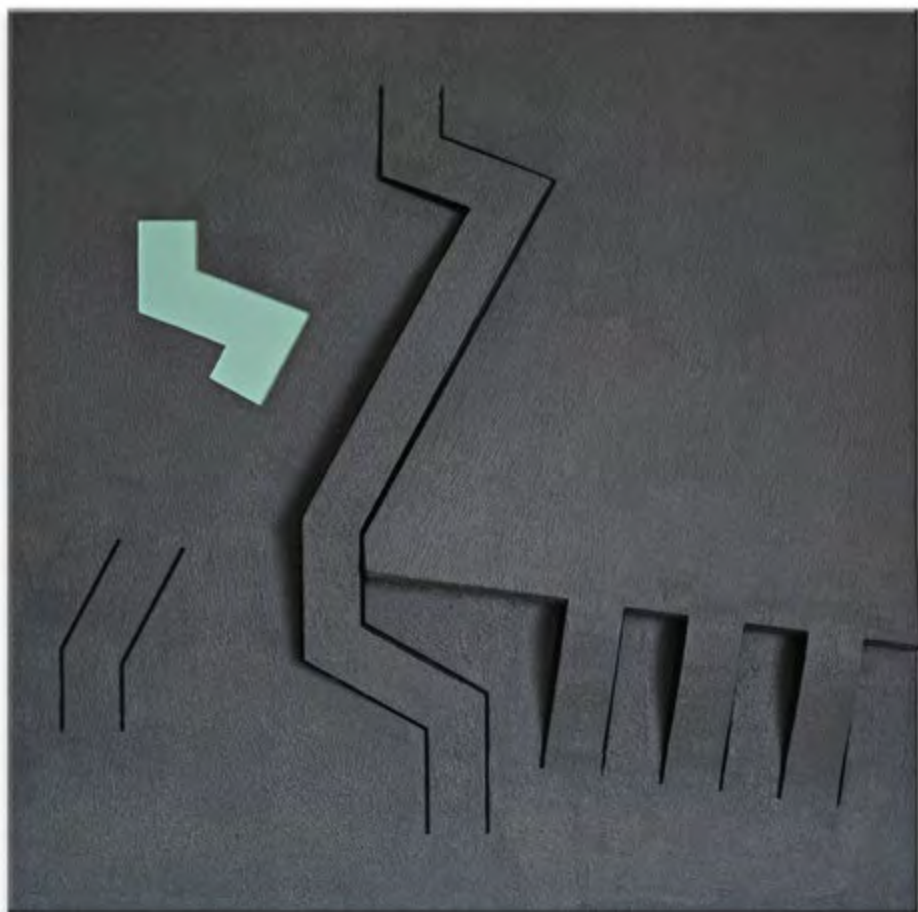

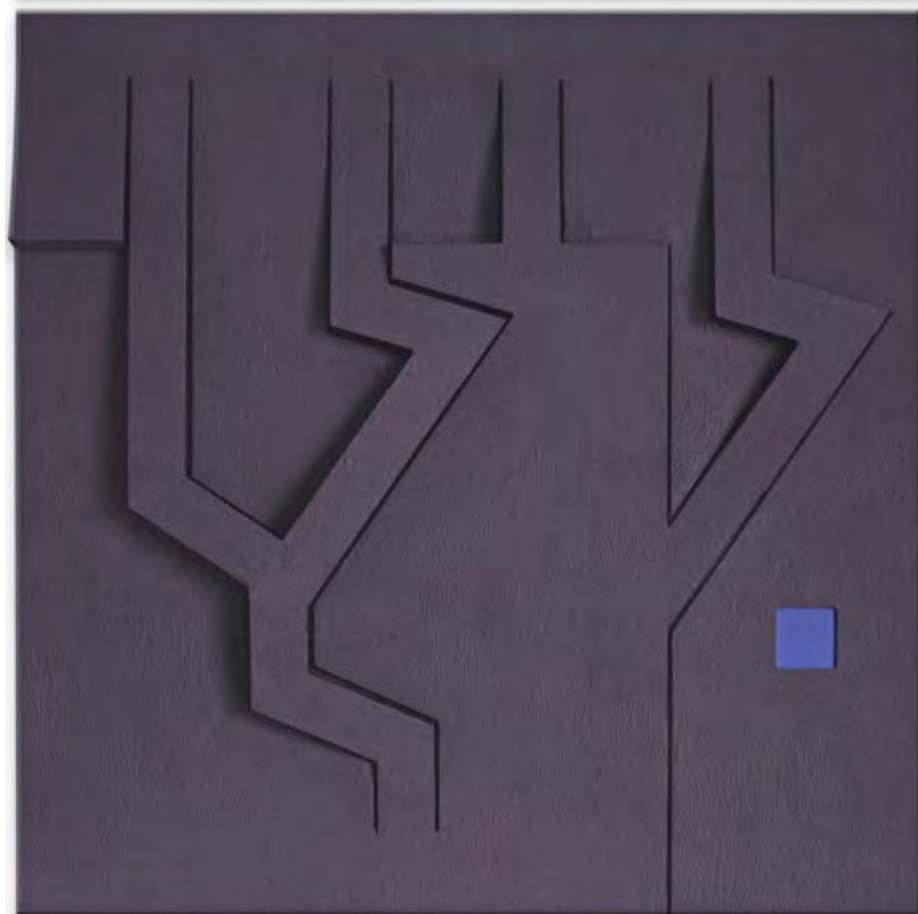
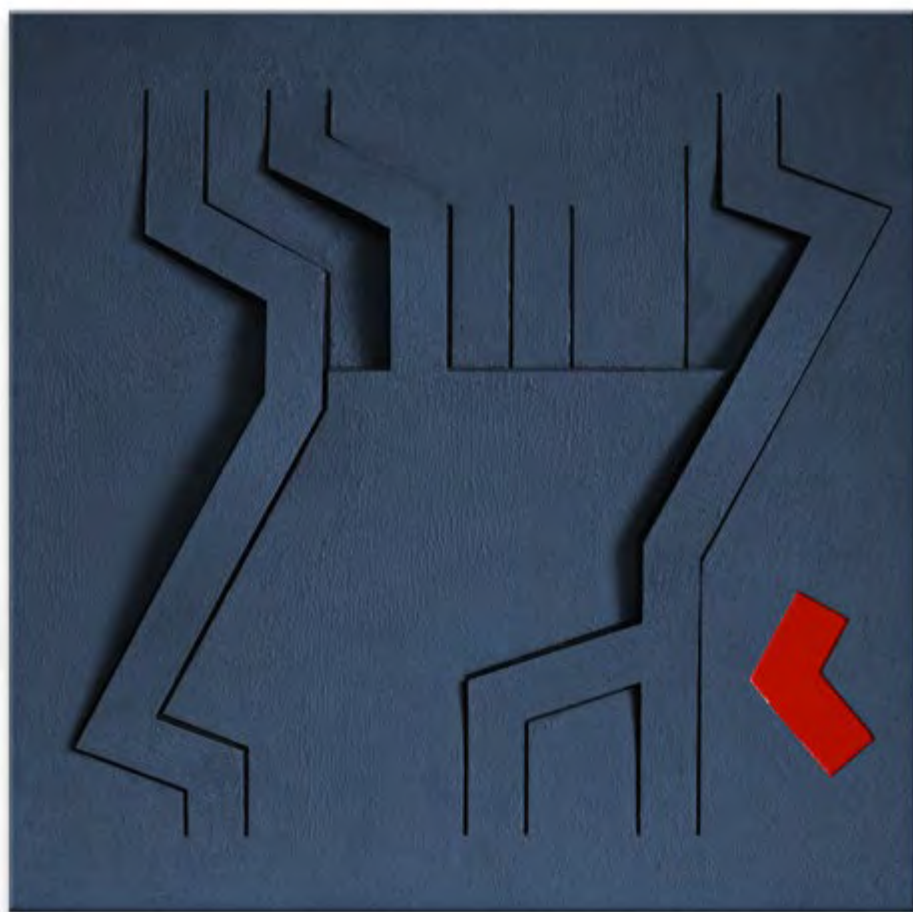

In the Stream
Voolus
Mixed materials / Erinevad materjalid
85 x 195 x 8 cm
2017

Connections
Ühendused
Mixed materials / Erinevad materjalid
Each/Igaüks 76 x 76 x 6 cm
2017

Three sculptures. Winning entry of the artwork competition for the Tallinn University of Technology Virumaa College Oil Shale Competence Center, Estonia.

Kolm skulptuuri. Tallinna Tehnikaülikooli Virumaa Kolledži Põlevkivi Kompetentsikeskuse kunstikonkursi võidutöö.

XO Oil Shale
XO Kiviõli
32 x 53 x 36 cm
Brass and oil stone / Messing ja põlevkivi
2014

Gift of Music / Little Heino
Muusika and / Väike Heino
Brass and corten steel
Messing ja corten teras
165 × 82 × 66 cm
2018

Together with Sirje Petersen. Winning entry of the artwork competition for the Heino Eller Tartu Music College, Estonia. Opened on 26 August 2019.

Koos Sirje Peterseniga. Heino Elleri Tartu Muusikakooli kunstikonkursi võidutöö. Avatud 26. augustil 2019.

■ As you have probably noticed, the title of the book is a bit of a lie. There are works from before 1995, and a number of works I managed to make in 2021 as well. But 1994–2021 does not look very good graphically.

For me, my most important work is always the latest. And I just wanted, over and over again, to have the most important work with me before the book was "frozen"!

At the beginning of the book, I talk about the choices offered by the path one takes. Right now I have selected a road that, among other things, offers me a chance to work in a way that I remain very true to the first design. The sketch is exactly the moment the idea is captured on paper. Where post-rationalisation has not yet been included. This is exactly the moment I want to preserve. The work here became the first one on that road.

Now the book has solidified, and I have to continue along the road, until I encounter another enticing crossroad.

Then in 25 years, I will make one more book!

■ Nagu oled juba märganud, on raamatu pealkiri pisut eksitav. Siin on töid, mis on valminud enne 1995. aastat, ning ka mitu sellist, mille olen jõudnud ära teha 2021. aastal. Kuid „1994–2021“ ei näe graafiliselt eriti hea välja.

Minu jaoks on viimane teos alati kõige tähtsam. Seetõttu tahtsin pidevalt, et enne raamatu lõplikku „külmutamist“ oleks minuga kaasas ka kõige olulisem teos.

Raamatu algul rääkisin võimalustest, mida valitud tee pakub. Praegu olen valinud raja, mis muuhulgas võimaldab mul ka niimoodi töötada, et tulemus on kavandiga väga sarnane. Eskiis on täpselt see hetk, kui idee jäädvustub paberile, kui hilisem ratsionaliseerimine pole veel oma osa mänginud. Just seda hetke soovingi säilitada. Siinne töö on sellise raja esimene verstapost.

Nüüd on raamat lõpliku kuju omandanud ning ma pean liikuma edasi, kuni kohtan mõnd järjekordset ahvatlevat ristmiku.

Ja 25 aasta pärast teen veel ühe raamatu!

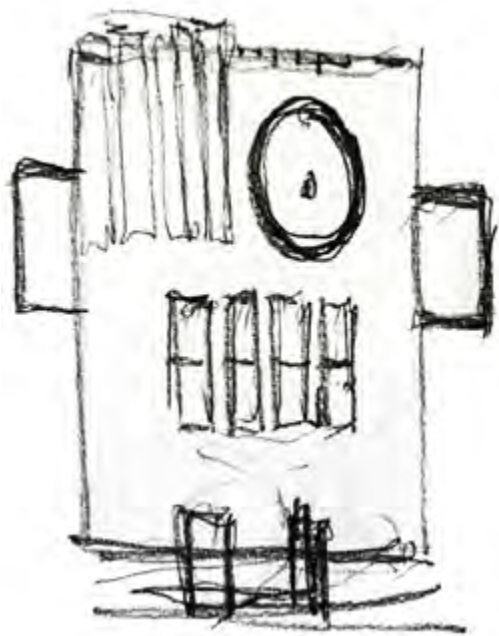
■ Som du sikkert har bemærket, snyder bogens titel lidt. Der er både værker fra før 1995, og også en del værker jeg nåede at lave i 2021. Men 1994–2021 ser jo ikke særlig godt ud rent grafisk.

For mig er mit vigtigste værk altid det seneste. Og jeg ville gerne lige, igen og igen, have det vigtigste værk med, inden bogen "fastfryses".

I starten af bogen taler jeg om de valgmuliger vejen man går på giver. Lige nu er jeg drejet ned af en vej, der blandt andet byder mig at arbejde med det mål, at være meget tro over for skitsen. Skitsen er lige netop det øjeblik idéen fanges på papiret. Der hvor efterrationaliseringen endnu ikke er inviteret med. Det er netop det øjeblik jeg vil bevare. Værket her blev det første på den vej.

Nu er bogen stivnet, og jeg må videre ad vejen, ind til der igen kommer et vejkryds der lokker.

Så laver jeg en bog mere om 25 år!

Tomorrow Man
Homse päeva mees
Author's technique / Autoritehnika
78 × 65 × 24 cm
2021

Say Cheese
Juust
Oil on canvas / Õli lõuendil
125 x 96 cm
2000

Painting
Maal
Maleri

1

Sun Protection
Päikesekaitse
Watercolour on paper
Akvarell paberil
81 x 120 cm
1995

The Great Escape
Suur põgenemine
Watercolour on paper / Akvarell paberil
85 x 59 cm
1995

Endless
Lõputu
Watercolour on paper / Akvarell paberil
85 x 59 cm
1995

Ironing Iron
Triikraud
Oil on canvas / Õli lõuendil
90 × 90 cm
1994

Fisherman's Friend
Kalamehe sõber
Oil on canvas / Õli lõuendil
60 x 100 cm
1996

Empty House
Tühi maja
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 × 90 cm
1996

Self-Staging
Enese lavastamine
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
1996

Painting
Maal
Maleri

2

Friday 17.05
Reede 17.05
Oil on canvas / Õli lõuendil
170 x 140 cm
2003

Experiences from a Bucket
Kogemused ämbrist
Oil on canvas / Õli lõuendil
140 x 135 cm
2005

Knives in the Night
Noad õõs
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 140 cm
2004

The Beach Police Enthusiasm
 Rannapolitsei entusiasmi
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 140 x 180 cm
 2000

Ears are Transparent in Backlight
Taganttulevas valguses on kõrvad läbipaistvad
Oil on canvas / Õli lõuendil
180 x 140 cm
2004

Talented
Andekas
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 140 cm
2004

Sidewalk Café
Tänavakohvik
Oil on canvas / Õli lõuendil
180 x 120 cm
2004

The Priest
Preester
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 160 cm
2004

The Dentist
Hambaarst
Oil on canvas / Õli lõuendil
135 x 135 cm
2004

The Return
Tagasitulek
Oil on canvas / Õli lõuendil
170 x 140 cm
2005

It Is Possible to Make a Hat out of a Horse
 Hobusest on võimalik teha kaabu
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 160 x 100 cm
 2011

The Same Old Song
 Sama vana laul
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 100 x 80 cm
 2011

Just Me
Ainult mina
Oil on canvas / Õli lõuendil
90 x 130 cm
2003

A Bird on the Nose is Better than a Big Mouth
Lind ninal on parem kui suur suu
Oil on canvas / Õli lõuendil
90 x 70 cm
2005

The Swim Teacher's Pleasant Job
Ujumisõpetaja meeldiv töö
Oil on canvas / Õli lõuendil
200 x 130 cm
2005

A New King is Born
 Uus kuningas on sündinud
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 100 x 120 cm
 2005

Building Up New York Again
 Ehitame uuesti New Yorgi üles
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 120 x 90 cm
 2005

A Wonderful Morning
Imeline hommik
Oil on canvas / Õli lõuendil
80 x 60 cm
2003

The Smoker
 Suitsetaja
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 100 x 90 cm
 2005

Coming Home
Kojutulek
Oil on canvas / Õli lõuendil
110 x 80 cm
2004

Who Has Put That Man on the High Horse?
Kes on selle mehe hobuse otsa sättinud?
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2004

Mom and Dad
Ema ja isa
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2005

I Do It My Way
Teen seda endamoodi
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2005

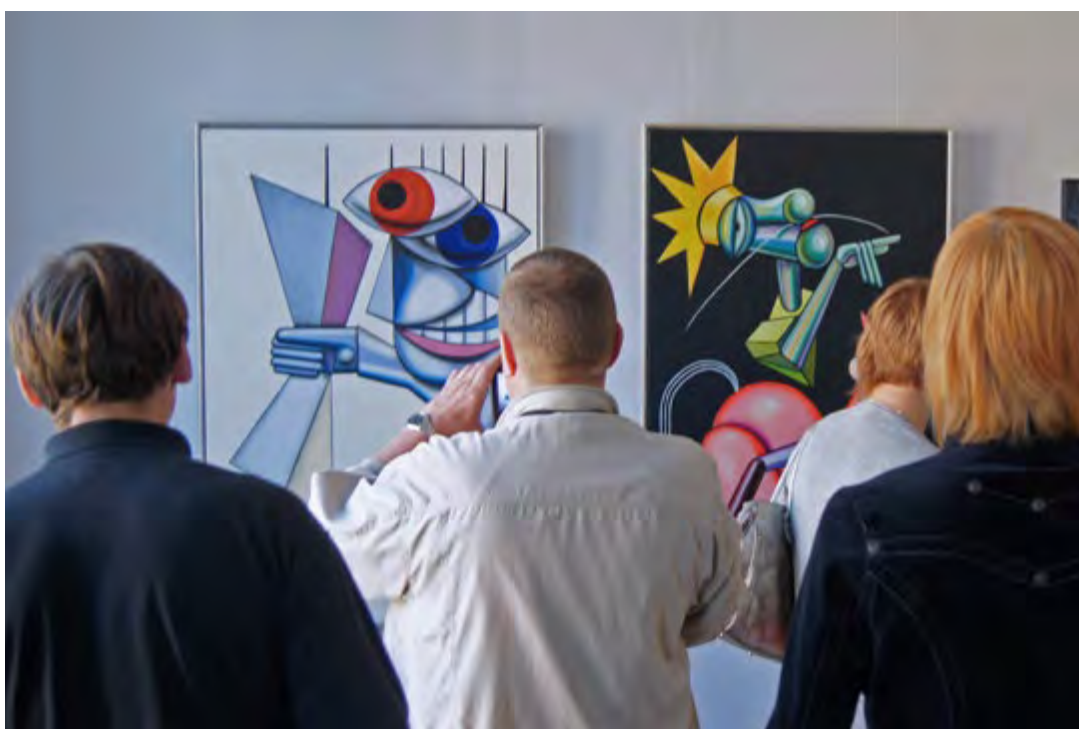
Summer Day on the Beach
Suvepäev rannal
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2004

Miracles Happens
Imesid juhtub
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2004

Dressed up for the Night
Õhtuks üleslöödud
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2004

Annual exhibition of artists from Tartu 2016 / Tartu kunstnike aastalõpunäitus 2016
Tartu Art House / Tartu Kunstimaja, 13.12.2016 – 14.01.2017

Together Forever
Igavesti koos
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 × 90 cm
2004

Big Thinker
Suur mõtleja
Oil on canvas / Õli lõuendil
110 x 150 cm
2011

Playtime
 Mānguaeg
 Oil on canvas / Ōli lōuendil
 100 x 100 cm
 2005

The Captain Does Not Need Words

Kapten ei vaja sõnu

Oil on canvas / Õli lõuendil

90 x 100 cm

2005

AB 05

Candy Girl
Kommitüdruk
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 100 cm
2005

Lunch
Lõuna

Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 100 cm
2005

Self-Sufficient
Iseseisev

Oil on canvas / Õli lõuendil
80 x 80 cm
2005

It Happens Sometimes
Mõnikord see juhtub
Oil on canvas / Õli lõuendil
80 x 100 cm
2005

The Heidi Series
Heidi seeria
Oil on canvas / Õli lõuendil
Each/Igaüks 80 × 80 cm
2004

Painting
Maal
Maleri

3

Happy Landing
Õnnelik maandumine
Oil on canvas / Õli lõuendil
205 x 110 cm
2012

Tears from an Eggman
Munamehe pisarad
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 100 x 60 cm
 2012

Horizon Dog
Horisondikoer
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 60 x 100 cm
 2012

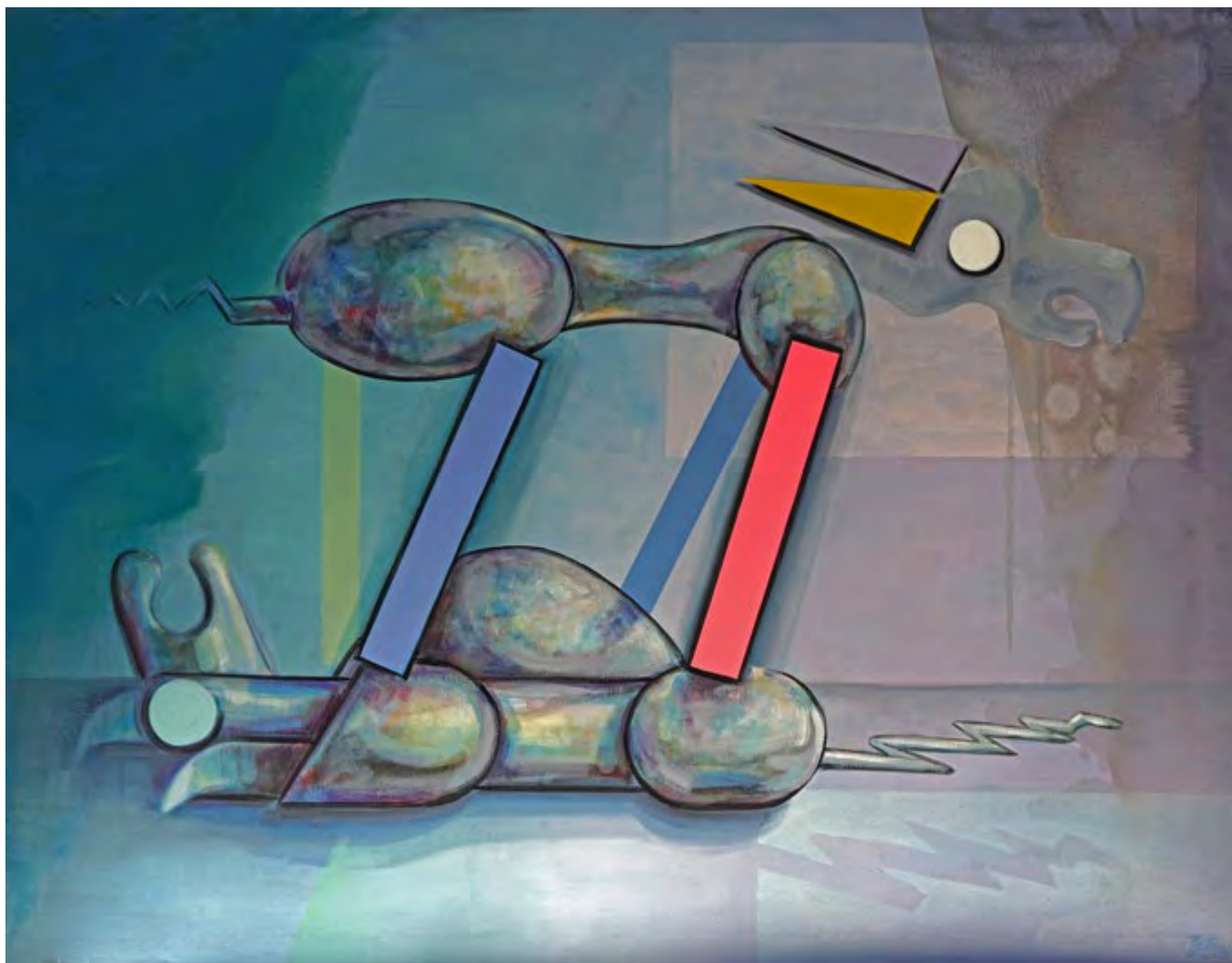
The Long Project I
Pikk projekt I
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 180 cm
2012

The Long Project III, IV and V
 Pikk projekt III, IV ja V
 Mixed materials / Erinevad materjalid
 2012

The Long Project II
Pikk projekt II
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 120 cm
2012

Sharing Legs
Jalgade jagamine
Oil on canvas / Õli lõuendil
110 x 140 cm
2012

Prior to the Passage of Time
 Enne aja möödumist
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 110 x 130 cm
 2012

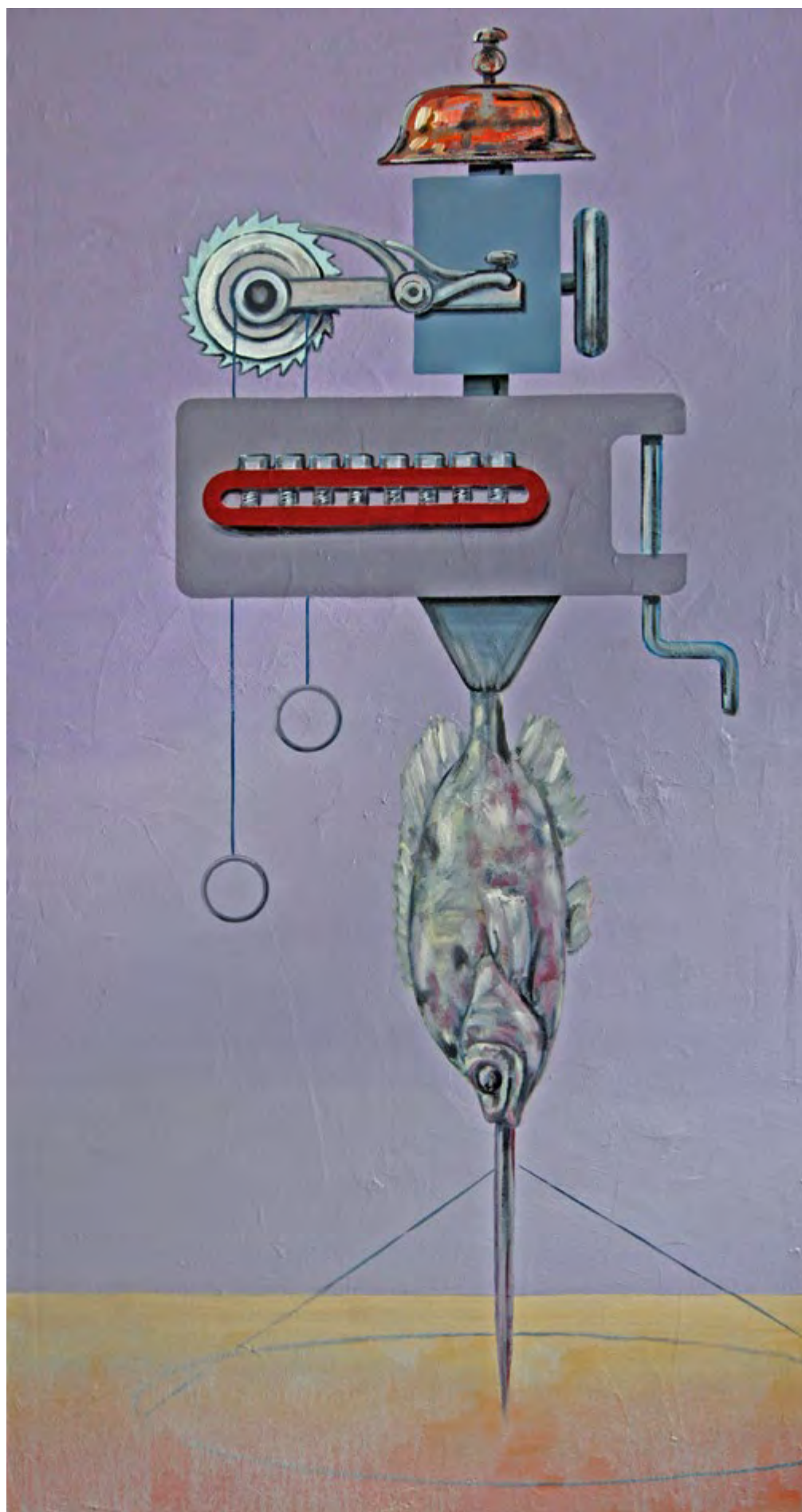
Don't Ever Say the Truth
Ära kunagi räägi tõde
Oil on canvas / Õli lõuendil
160 x 200 cm
2011

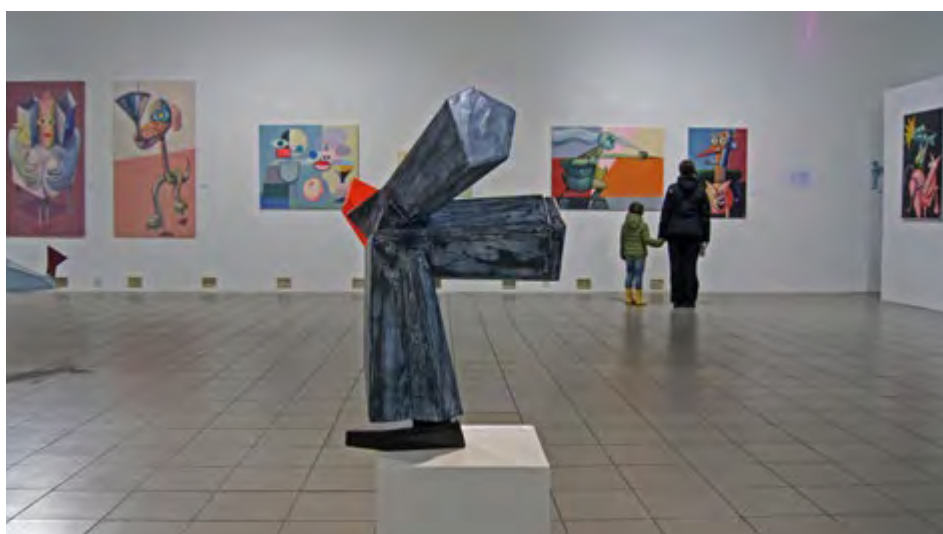
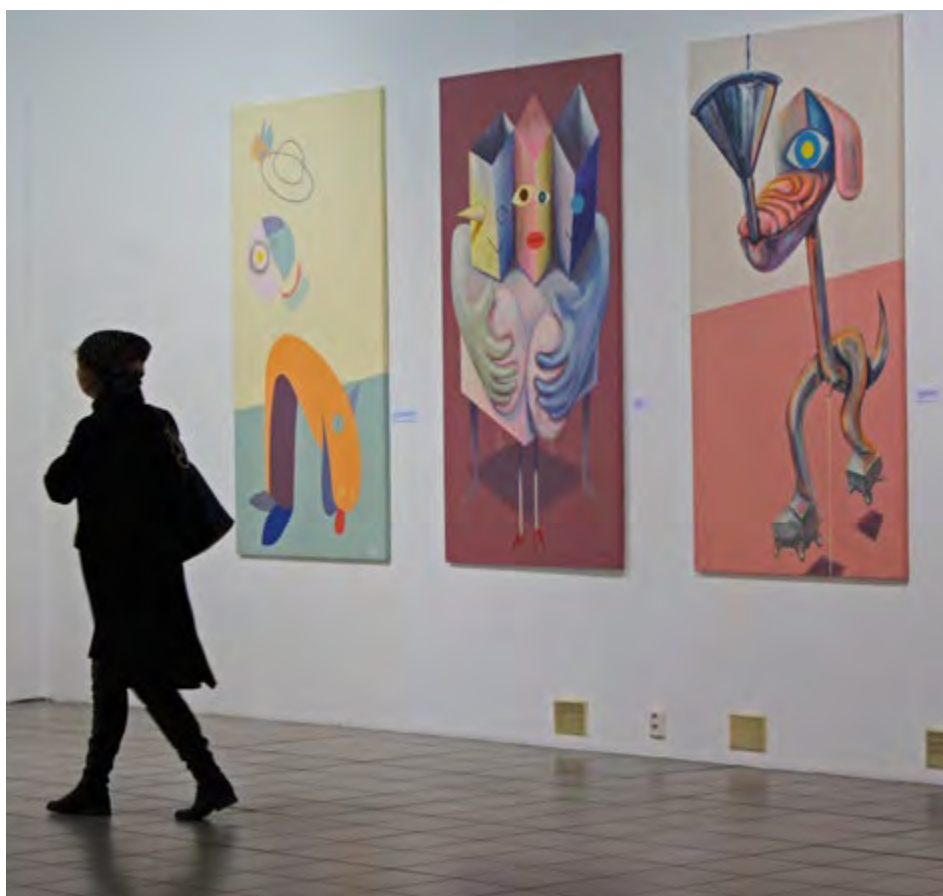
Motorcycle Ballet
Mootorratta ballett
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 170 x 120 cm
 2011

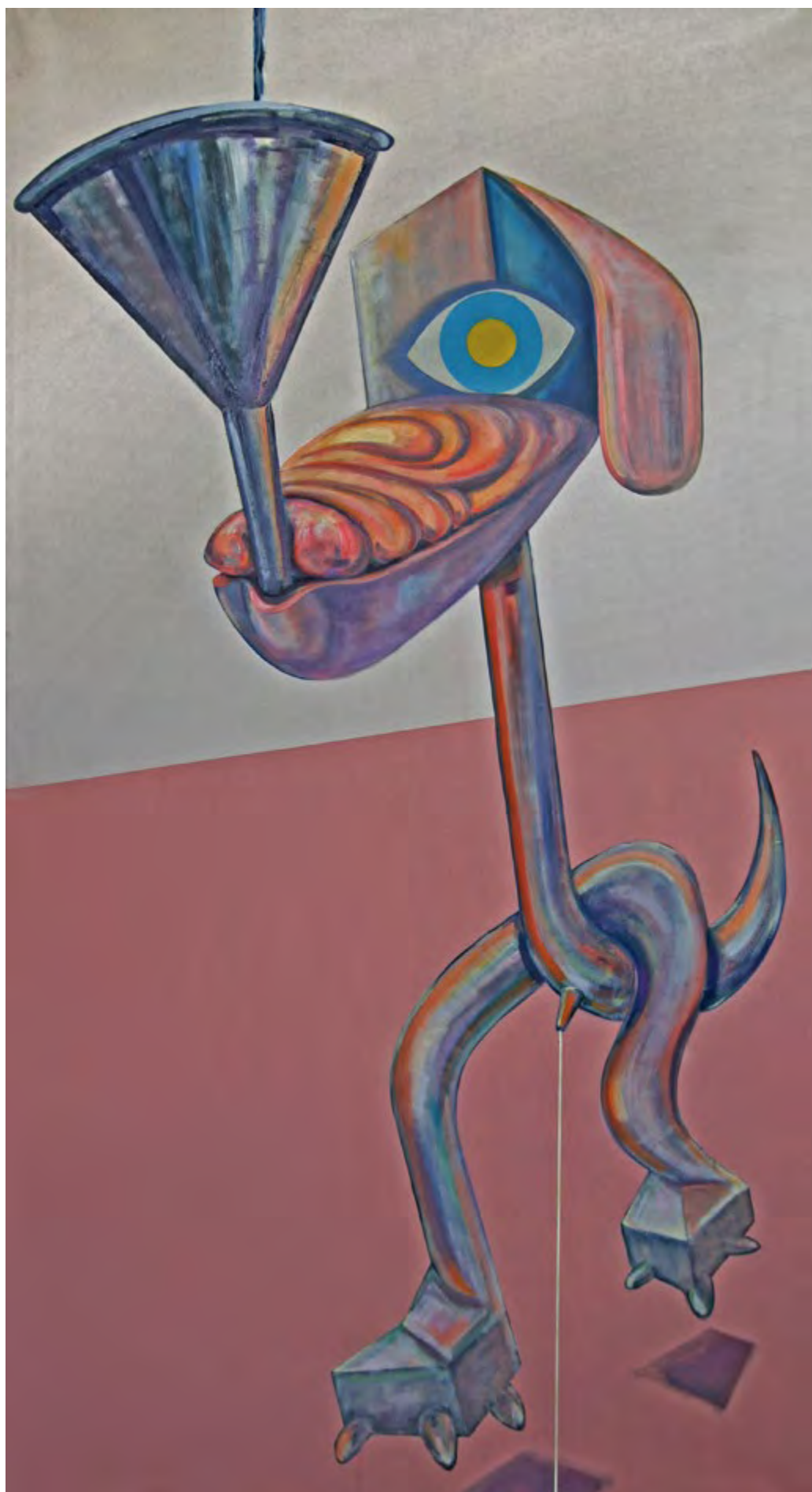
The Mechanism of Religion
Relligioonimehhanism
Oil on canvas / Õli lõuendil
205 x 110 cm
2012

The Legal Industry Works
Õigustööstus töötab
Oil on canvas / Õli lõuendil
205 x 110 cm
2012

Promises / Lubadused
Museum Of New Art, Pärnu / Uue Kunsti Muuseum, Pärnu 08.10 – 04.11.2012

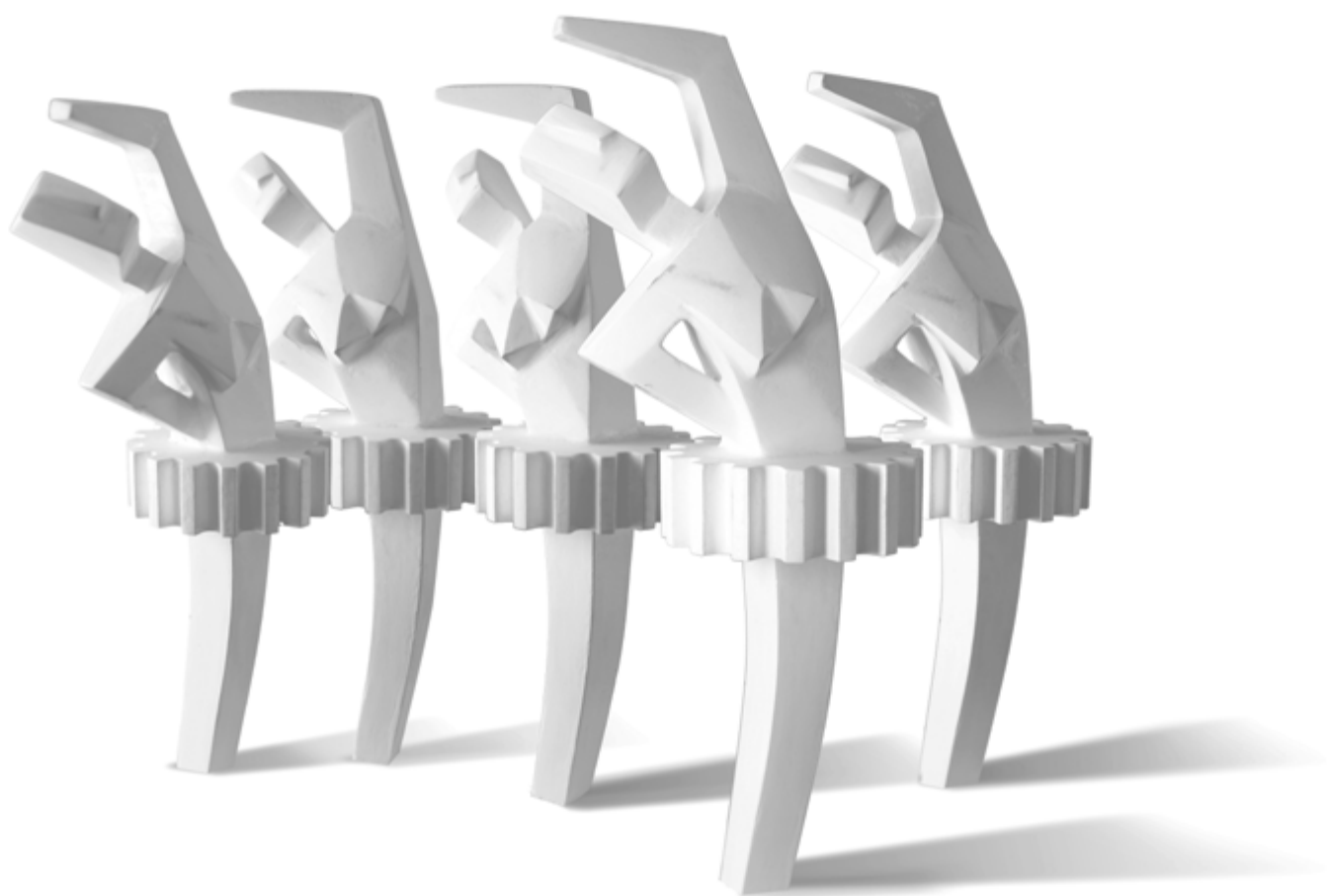
Making Water Yellow
Vee kollaseks tegemine
Oil on canvas / Õli lõuendil
205 x 110 cm
2012

The Mechanic in the System
Süsteemimehhanika
Oil on canvas / Õli lõuendil
205 x 110 cm
2012

Statistics
Statistika
Oil on canvas / Õli lõuendil
205 x 110 cm
2012

Models of "Synchronous" as sculptures. Could be cast in bronze. 2018
Teese „Sünkroonis" mudelid skulptuuridena. Võimalik pronksi valamine. 2018

Synchronous
Sünkroonis
Oil on canvas
Õli lõuendil
170 x 120 cm
2011

Queen Margrethe II
Kuninganna Margrethe II
Mixed materials on wood / Erinevad materjalid puidul
70 × 100 × 5 cm
2013

Bobby Fischer at Work
Bobby Fischer töötamas
Mixed materials on wood / Erinevad materjalid puidul
70 x 100 x 5 cm
2013

Painting
Maal
Maleri

The First Feathers are the Best
Esimesed suled on parimad
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2007

Thinking of Moving
 Mõtted kolimisest
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 90 x 120 cm
 2005

Never Alone
Eikunagi üksi
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 125 cm
2005

Wondering
 Huvitav
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 105 x 100 cm
 2006

Thanks for Your Help
 Aitäh abi eest
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 150 x 100 cm
 2006

The Navy Gives the Best Medals
Merevää medalid on parimad
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 70 cm
2003

God's Beard
Jumala habe
Oil on canvas / Õli lõuendil
80 x 60 cm
2005

The Invincible Two
Võitmatu paar
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 80 cm
2010

Heavenly Conversation
Taevalik vestlus
Oil on canvas / Õli lõuendil
110 x 120 cm
2010

Per William Petersen 2010

Just for You
Ainult sulle
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2010

Trying Things for the First Time
Asjade esmakordne proovimine
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 110 cm
2010

The Clean Presentation (Niels Jørgen)
Puhas esitlus (Niels Jørgen)
Oil on canvas / Õli lõuendil
200 x 100 cm
2010

Joy Overcomes Doubt
Rõõm võidab kahtluse
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 80 cm
2007

Cooperation
Koostöö
Oil on canvas / Õli lõuendil
210 x 85 cm
2011

Ironie Iron
Iroonline triikraud
Oil on canvas / Õli lõuendil
206 x 80 cm
2010

Underground News
Põrandaalused uudised
Oil on canvas / Õli lõuendil
140 x 100 cm
2011

Per William Petersen 2011

Meeting in the Sailing Club
Kohtumine purjeklubis
Oil on canvas / Õli lõuendil
90 x 120 cm
2005

Painting
Maal
Maleri

5

If Just
Kui vaid
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2010

Keeping the News
Uudiste hoidja
Oil on canvas / Õli lõuendil
200 × 98 cm
2009

Paris Steam
Pariisi aur
Oil on canvas / Õli lõuendil
160 x 110 cm
2009

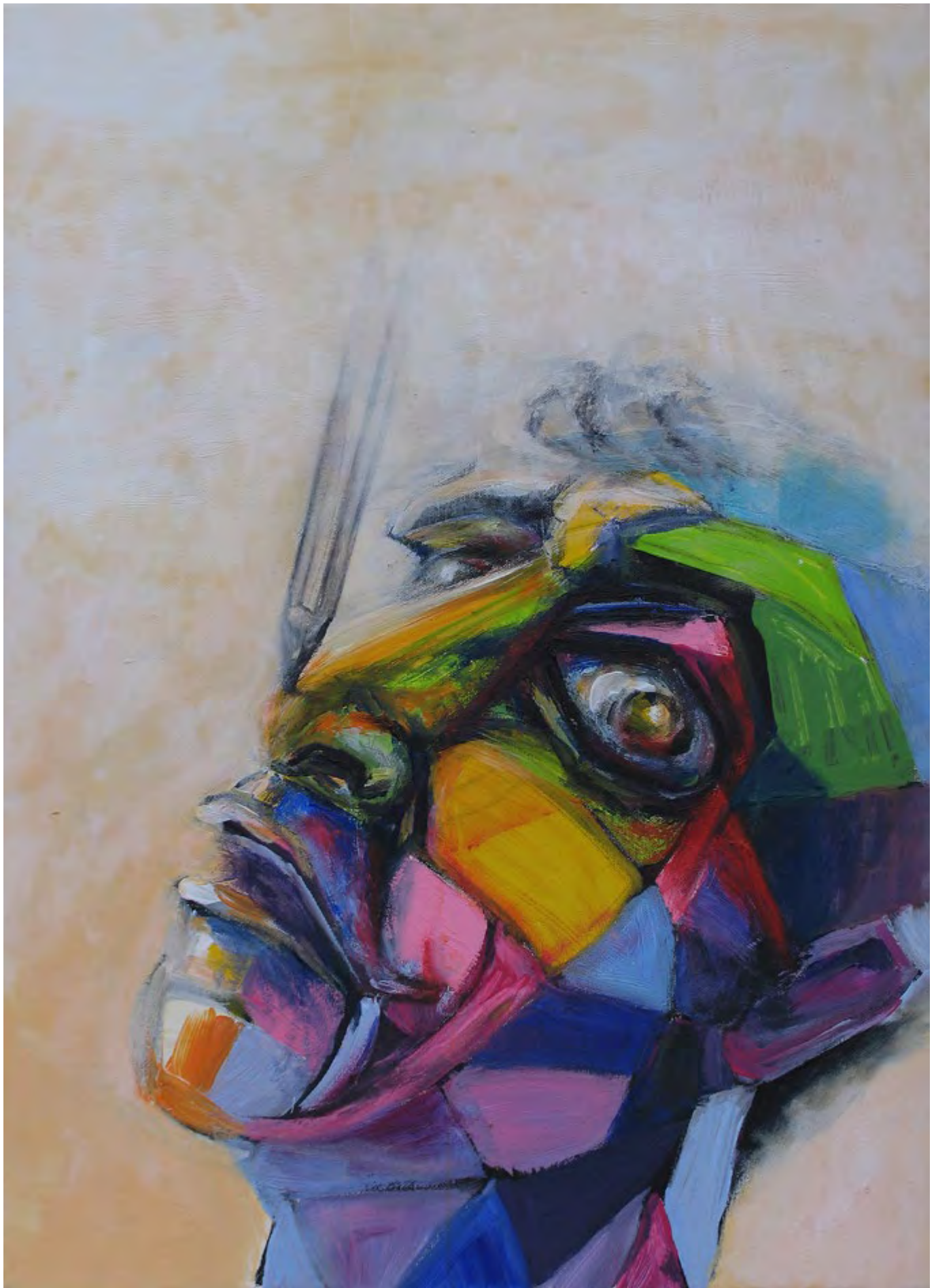

Mr Easy Living
 Hr Lihtne Elu
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 120 x 80 cm
 2009

Thank You to the Past
 Tänud minevikule
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 125 x 140 cm
 2008

The Writer Lars Overby
Kirjanik Lars Overby
Oil on canvas / Õli lõuendil
60 × 45 cm
2005

To Land an Airplane in an Elevator Shaft
Lennuki maandamine liftišahtis
 Mixed materials on wood
 Erinevad materjalid puidul
 122 x 245 x 5 cm
 2015

High Level Meeting
Kõrgetasemeline kohtumine
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 180 x 110 cm
 2008

The Universes
Universumid
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 160 cm
2009

Guarding the Waste
Prügivalve
Oil on canvas / Õli lõuendil
150 x 110 cm
2009

The Elephant Manifest
Elevandi manifest
Oil on canvas / Õli lõuendil
150 x 120 cm
2009

Considerations
Kaalutlused
Oil on canvas / Õli lõuendil
125 x 120 cm
2009

Clothes Make People
Riided teevad inimese
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 80 cm
2009

Falling Elephant
Kukkuv elefant
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 90 cm
2010

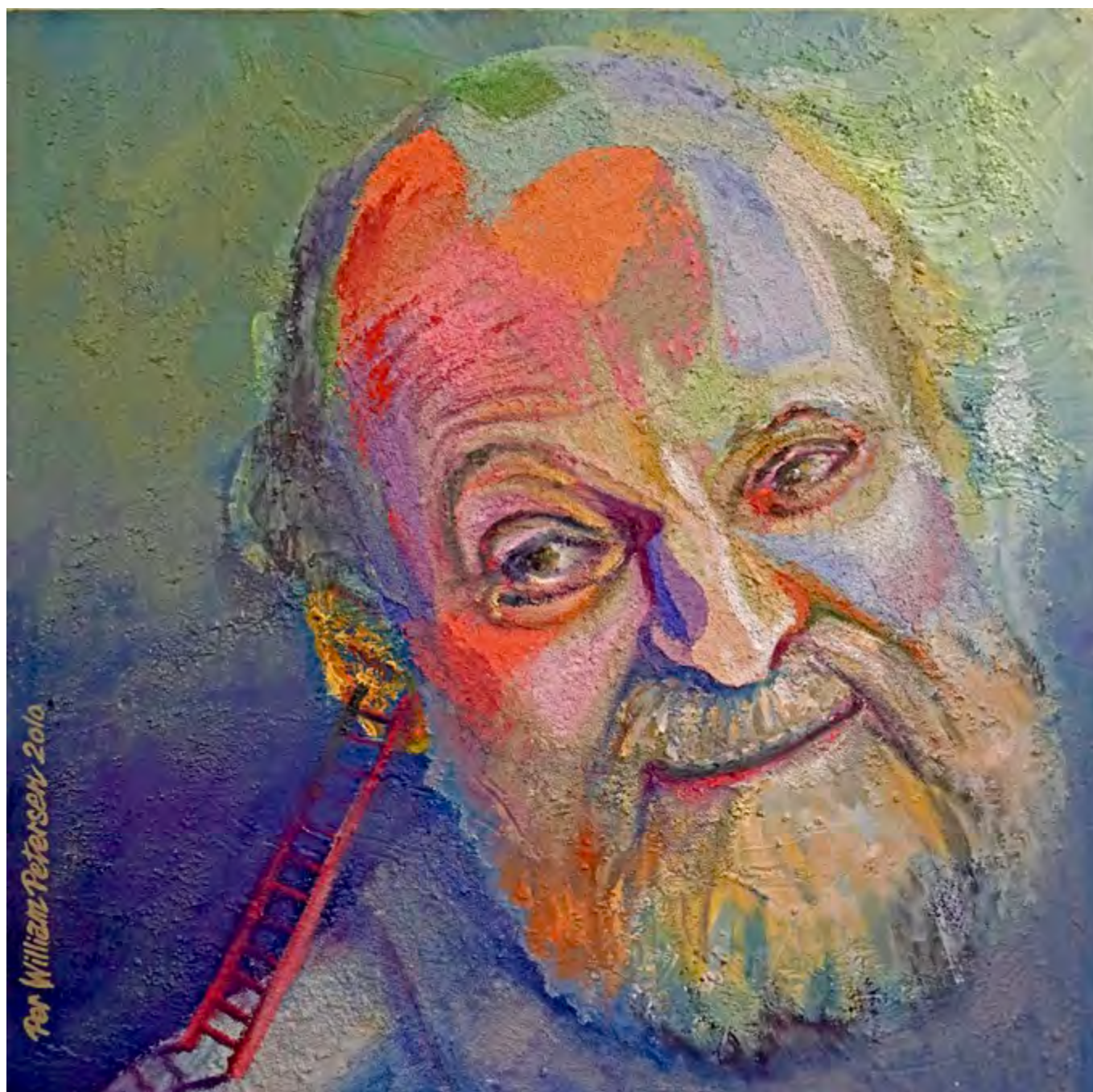

*Present to Pärt / Kingitus Pär dile
Paide Cultural Center / Paide Kultuurikeskus 20.08 – 19.09.2010*

Estonian composer Arvo Pärt is the world's most performed living composer. Here he is looking at his portrait by me. Arvo Pärt's birthplace, Paide, bought the painting and it is now hanging in the mayor's office at the town hall.

Arvo Pärt vaatab minu maalitud portreed. Tema sünnikoht Paide ostis maali ära ning praegu ripub see raekojas linnapea tööruumides.

Golden Ear (Arvo Pärt)
Kuldne kõrv (Arvo Pärt)
Oil on canvas / Õli lõuendil
80 x 80 cm
2010

Saaremaa Queen
Saaremaa Kuninganna
Oil on canvas / Õli lõuendil
160 × 205 cm
2009

Per William Petersen 2009

Comes easy, Goes easy
Lihtsalt tulnud, lihtsalt läinud
Oil on canvas / Õli lõuendil
80 x 100 cm
2008

Royal Daily Life
Kuninglik igapäevaelu
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 103 cm
2008

You Better Buy in My Shop
Peaasi, et sa mu poest ostad
Oil on canvas / Õli lõuendil
140 x 90 cm
2009

Now You Have Seen Me, You Can Go Home Again
Oled mind näinud ja võid nüüd taas koju minna
Oil on canvas / Õli lõuendil
160 x 110 cm
2009

Faceted
Lihvitud
Oil on canvas / Õli lõuendil
200 x 85 cm
2010

Morning Glory
Hommikune hiilgus
Oil on canvas / Õli lõuendil
220 x 110 cm
2009

The Yellow Dress
Kollane kleit
Oil on canvas / Õli lõuendil
120 x 150 cm
2008

Sirje in "Idiot". Dostoevsky. St Petersburg
Sirje „Idioodis“. Dostojevski. Peterburi
Oil on canvas / Õli lõuendil
80 x 100 cm
2009

Follow the Bird
Jälgi lindu
Oil on canvas / Õli lõuendil
80 × 80 cm
2008

Ellen

Oil on canvas / Õli lõuendil

54 x 45 cm

2011

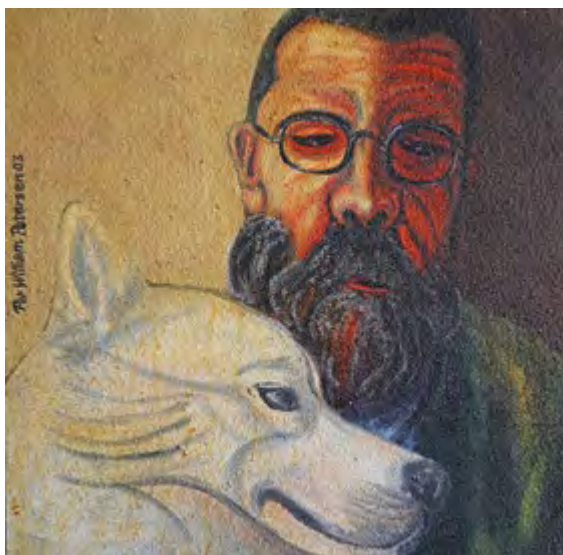

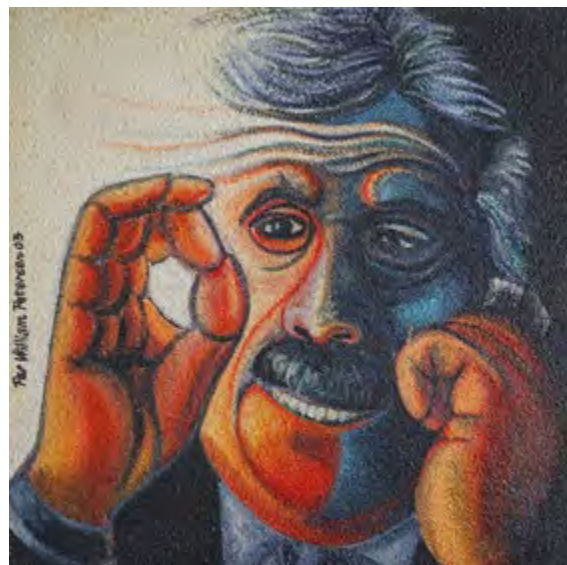
Sirje
Oil on plywood / Õli vineeril
150 x 110 cm
2008

Quiet Hope
Vaikne lootus
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 60 cm
2011

Lisbon People
Lissaboni inimesed
Oil on canvas / Õli lõuendil. Each/Igaüks 80 x 80 cm
2003–2005

Lisbon People
Lissaboni inimesed
Oil on canvas / Õli lõuendil
205 x 80 cm
2003–2005

Driving Mind
Juhtmõte
Oil on canvas / Õli lõuendil
110 x 80 cm
2010

944 William T. G. 2013

Sight Seeing
Vaatamisväärsus
Oil on canvas / Õli lõuendil
110 x 155 cm
2013

Overheard at one of my first exhibitions in Estonia.
The wife says to her husband, on their way out:

"Damn, he looks like his paintings!"

Kuuldud ühel mu esimesel Eestis toimunud näitusel.
Naine teatab galeriist lahkudes abikaasale:

„Pagan, ta näeb välja täpselt nagu tema maal!”

Overhørt på en af mine første udstillinger i Estland.
Konen siger til manden, på vej ud:

"Han ligner sgu sine malerier!"

The Idea
Idee
Oil on canvas / Õli lõuendil
100 x 100 cm
2011

■ Do you know this feeling?

You are in a new place. Walking through the streets. Hungry to find something you have not seen before.

Looking for something unknown, that you will first recognise upon encountering it. It's probably just around the next corner.

After many corners, you know you should turn around. But you decide to just take one more corner. And another one, and...

The urge to experience is greater than the presence of the more and more tired legs!

Working with art is like that for me.

Next corner...

■ Tead seda tunnet?

Oled uues kohas. Kõnnid tänavaid mööda. Otsid nälgaselt midagi uut.

Otsid seda tundmatut, mille tunned ära alles seda nähes. See on tõenäoliselt kohe järgmise nurga taga.

Pärast paljusid tänavanurki tead, et peaksid ümber pöörama. Kuid otsustad veel ühe korra proovida. Ja veel ühe korra ja ...

Kogemise tung saab jalgade väsimusest võitu!

Selline ongi minu jaoks kunsti tegemine.

Järgmise nurgani...

■ Kender du det?

Du er et nyt sted. Går gennem gaderne. Sulten efter at finde noget du ikke har set før.

Leder efter noget du først ved hvad er, hvis du finder det. Det er nok lige bag næste hjørne.

Efter mange hjørner ved du godt du burde vende om. Men du tager lige ét hjørne mere. Og et mere, og...

Oplevertrangen er større end nærværet af de mere og mere trætte ben!

Arbejdet med kunsten er sådan for mig.

Næste hjørne....

Oops – I Didn't Say That!
 Oih, seda ma ei öelnud!
 Oil on canvas / Õli lõuendil
 29 x 38 cm
 2014

Curriculum Vitae

Per William Petersen

Born 19. May 1955 in Frederikssund, Denmark

Since 2006 has been living and working in Tartu, Estonia

Education

1974–1978 *Danish Design School* / Georg Jensen A/S, silversmithing

1980–1985 *Danish Design School* / Laura Advertising Company, graphic design

Additional work experience

1986–2001 Creative director and designer in the design company Idésign

Memberships

Danish Sculptors Society (DBS)

Estonian Sculptors' Union

Estonian Artists' Association

Tartu Artists' Union

DECC Danish-Estonian Chamber of Commerce

Selected solo exhibitions

2021 *Woman in fur*. Tartu Art Hall.

2019 *Head and Tail*. Haus Gallery, Tallinn

2019 *Truth Is Acidic*. Festival Prima Vista. University of Tartu Library

2019 *Humour is Serious Talk*. Festival Prima Vista. University of Tartu Library

2017 *Time*. Noorus Gallery, Tartu

2016 *First Time*. Jõhvi Art School

2016 *Truth Is Acidic*. Rakvere Theatre

2016 *Kooselu*. Rakvere Theatre

2012 *Promises*. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

2012 *Truth Is Acidic*. Eduard Vilde Museum, Tallinn

2012 *Geologic*. Karlova Gymnasium Gallery, Tartu

2011 *Truth Is Elastic*. Tartu Centre for Creative Industries

2010 *Questions Are the Answer*. Narva Art Gallery

2010 Gallery Draupner, Skanderborg, Denmark

2009 *1+1 Is More Than 2*. Pärnu City Gallery

2009 *Katmata*. Rae Gallery, Kuressaare

2008 *Relationships*. Narva Art Gallery

2008 *Opening*. Gallery Artarea, Tallinn

2007 *Out in the Blue*. Catwalk, Tartu

2007 *The Talented*. Catwalk, Tartu

2007 *Wondering*. Wilde Café, Tartu

2007 *Freedom to See, Freedom to Be*. Wilde Café, Tartu

2007 *People Around, Around People*. Kloostri Ait, Tallinn

2006 *Golden Moments and Between*. Vanemuine Theatre, Tartu

2005 *Portugal People*. Castrol A/S, Copenhagen, Denmark

Selected group exhibitions

2021

Temporary Space. Estonian Painters' Association exhibition. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Flows into being. Estonian Sculptors' Union annual exhibition. Pallas Gallery, Tartu

Parallel Reality. Pärnu

Urbi e Orbi. The Town and the World. International sculpture exhibition. Ølgod, Denmark

2020

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Pause. Vana-Võromaa Museum and Art Gallery

Track. Pallas Art Estonia Group. HAA Gallery, Helsinki, Finland

Puust ja punaseks. Estonian Sculptor's Union annual exhibition. National Library of Estonia, Tallinn

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

2019

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

La Grande Bellezza. Pärnu City Gallery and Tallinn Art Space

Encounters. Haus Gallery, Tallinn

Garden of Intersecting Roads. Estonian Sculptors' Union annual exhibition.

Tallinn Botanical Garden

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

ARS Film Festival, Tallinn

2018

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Thirteen Ways of Looking at a Blackbird. National Museum Niš, Serbia and Remesiana, Bela Palanka, Serbia

Selected Works. Narva Art Gallery

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

100 Sculptures. Estonian Sculptors' Union annual exhibition. Vaal Gallery, Tallinn

Printmaking IN, Pärnu

2017

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Today I Will Save as Many Flies as I Can. Estonian Sculptors' Union annual exhibition. Tartu Art House

Arteground Veterans and Newcomers. Kondas Centre, Viljandi

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

3 to One. Pärnu Art Summer 2017. Pärnu City Gallery

Give a New Life! The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Thirteen Ways of Looking at a Blackbird. Art Café, Rakvere and Pärnu Central Library

2016

Thirteen Ways of Looking at a Blackbird. Noorus Gallery, Tartu

White Water. Estonian Painters' Association exhibition. Haus Gallery, Tallinn

Arteground: Altogether. Viljandi City Gallery

Vestry. Estonian Sculptors' Union annual exhibition. Võru City Gallery

The Sea. Estonian Painters' Association exhibition. Viinistu Art Museum

Labyrinth. Pärnu Art Summer 2016. Pärnu City Gallery

Tallinn teeb Tartut. Estonian Painters' Association exhibition. Jakobi Gallery, Tartu

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

Give a New Life! The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

2015

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Route. Vana-Võromaa Museum and Art Gallery

30 x 40. Estonian Painters' Association exhibition. Haus Gallery, Tallinn

Master and Margarita. Pärnu City Gallery and Pärnu Art House

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

Give a New Life! The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Continuity and Novelty: Estonian Contemporary Painting. The Museum Of

New Art (MONA), Pärnu

2014

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

30 x 40. Estonian Painters' Association exhibition. Haus Gallery, Tallinn

Nii nad hullusidki. Festival Crazy Tartu. Tartu Art Hall

Living Classic. Pärnu City Gallery and Pärnu Art House

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

Painting Focus: Estonian Contemporary Painting. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Give a New Life! The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

2013

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Festival Crazy Tartu. Former church of the University of Tartu

From the Artist to the Library. National Library of Estonia, Tallinn

Elementernes poesi. International sculpture exhibition. Ølgod, Denmark

April. Jakobi Gallery, Tartu

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

Estonian Painters' Association annual exhibition. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

2012

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Väärtus – Väärtuskriis. Estonian Painters' Association exhibition. Vaal Gallery, Tallinn

Man and Woman. International Nude Art Exhibition. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Man, Sexuality, Art. Margus Punab collection. Tartu Art House

Spring Exhibition of the Estonian Artists' Association. Tallinn Art Hall

Food. Tam Gallery, Tallinn

Estonian Painters' Association annual exhibition. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Kunstiakadeemiate likvideerimine. Tartu Printmaking Festival. Tartu Art House

2011

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Food. St. Anthony's Courtyard, Tartu and Võru City Gallery

Kaleidoskoop. Tartu Centre for Creative Industries

2031. Estonian Painters' Association exhibition. Tartu Art House

Man, Woman and Electricity. International Nude Art Exhibition. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Mida oskad sina teha valge värviga? Estonian Painters' Association exhibition. Vaal Gallery, Tallinn

Portrait. Estonian Painters' Association exhibition. Jõhvi Concert Hall

Lost City. Estonian Painters' Association annual exhibition. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

2010

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Present to Pärt. Paide Cultural Centre

Estonian Artists' Association annual exhibition. Tallinn Art Hall

Anatomy of God. Tartu Art House

Self-Portrait. Athena Culture Centre, Tartu

Blue. Estonian Painters' Association exhibition. The Museum Of New Art (MONA), Pärnu

Kiri. Estonian National Library, Tallinn

2009

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Kiri. Võru City Gallery

Sea Level. Pushkinskaya-10 Art Centre, St Petersburg, Russia

International Portraits. National Gallery, Port Louis, Mauritius

Vaba kava. Estonian Painters' Association exhibition. Võru City Gallery

2008

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Crossing the Border. Estonian Painters' Association exhibition. Narva Art Gallery

Äratus! Estonian Painters' Association exhibition. Rotermann Salt Storage, Tallinn

Gallery Dandanell, Aarhus, Denmark

2007

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

2006

Annual exhibition of Tartu art. Tartu Art House

Gallery Artshare, Copenhagen, Denmark

Surreal Perspectives. Agora Gallery, New York, USA

Toldkammeret, Elsinore, Denmark

Selected media bibliography

K. Piirimäe. Aastanäitus kui mõjuv lavastus. – Tartu Postimees 6 I 2021

Illustrations. – Akadeemia No. 3 2020

L. Parhomenko. Per William Petersen: A Rational Man. Estonian Vision. Surrealism.

– Pallasart.ee, 2019

J. Malin. Mängud skulptuuridega ehk Ideede sadu raamatukogus. – Tartu Postimees 29 V 2019

K. Nurk. Kui pea ei ole saba... Per Peterseni näituse arvustus. – Postimees 26 VI 2019

K. Piirimäe. Tartu kunsti erinevused ja kordused. – Tartu Postimees 9 I 2019

Kultuurimeeter – 100 skulptuuri. – Tallinna TV 2018

L. Lükko. Kellele kuuluvad Eesti muld ja süda? – Sirp 24 III 2017

K. Asmer. Kunstnikud vaatavad endasse ja enda ümber. – Eesti Päevaleht 26 I 2017

K. Piirimäe. Tõsidus ja nali kahe Peterseni kunstis. – Tartu Postimees 26 I 2017

R. Hanson. Kunstnikepaar tegi tavatu näituse. – Tartu Postimees 11 I 2017

Ahviaasta algus tõi Rakvere teatrisse kunstnikepaari kolm näitust. – GoodNews 16. II 2016

I. Grünfelt. Kooselu hapu tõega. – Virumaa Teataja 16 II 2016

V. Valme. Teatrikohvikus näidatakse kogukonnaks muutuvat ühiskonda. – Menu.err.ee 7 II 2016

Teatriseintel avaneb kaks uut maailma. – Virumaa Teataja 6 II 2016

K. Piirimäe. Tartu kunst on atraktiivselt modernistlik. – Postimees 4 I 2016

R. Hanson. Avanes aasta tähtsaim näitus. – Tartu Postimees 21 XII 2015

R. Järg, M.-K. Soomre, M. Emmus, M. Estna, Ü. Luisk. The Percentage Act. – Estonian Art No. 2 2014

K. Piirimäe. Mitmekülgsest maalikeskne Tartu. – Postimees 8 I 2014

L. Vainumetsa. Tartu Kunstimaja galerist Indrek Grigor räägib Tartu Kunstnike Aastalõpu-näitusest. – Delta 23 XII 2013

Exhibition Skulptur Ølgod. – TvSyd 2013

4,5 meter høi hest er med i skulpturudstilling i Ølgod. – JyskeVestkysten 24 V 2013

A. Juske. Kunstikevad jälle käes. – Sirp 18 IV 2013

K. Klaus. Taani kunstnikul Peril on lubajad luubi all. – Pärnu Postimees 19 X 2012

A. Sarjas. Tartus Antoniuse õues näeb toiduteemalist kunstinäitust. – Maaleht 18 I 2012

K. Piirimäe. Per William Peterseni inimesekäsitlus. – Sirp 25 III 2011

M. Kivila. Mees, naine ja elekter nende ümber. – Pärnu Postimees 3 VIII 2011

K. Piirimäe. Aastalõpunäituse kujundus põhineb värvidemängul. – Tartu Postimees 8 I 2011

K. Piirimäe. Maailma kodanik näeb Tartu kunsti viiekihilisena. – Tartu Postimees 12 I 2010

Paides avati Pärtille pühendatud näitus. – Järva Teataja 21 VIII 2010

V. Kaarneem. Uue kunsti muuseum viib sinise lainele. – Pärnu Postimees 18 V 2010

R. Hanson. Näitus loob jutuaiuet. – Tartu Postimees 17 V 2010

Küsimused ongi vastus. – Keskus April 2010

V. Kaarneem. Linnagalerii esitleb kolme värvilist maailma. – Pärnu Postimees 22 XII 2009

"Kiri" tõi Kandlesse poolsada huvilist. – Vorumaa24.ee 21 XII 2009

A. Juske. Enneolematu kunstibuum Pärnus. – Eesti Päevaleht 12 XII 2009

S. Joon. Sugulashinged loovad sünergias. – Pärnu Postimees 9 XII 2009

Portraits miroirs. – L'express du Lundi 30 XI 2009

Des portraits a'volonte a l'IBL Art Gallery. – Le Matinal, 28 XI 2009

L'art du portrait selon 42 artistes. – Le Mauricien 21 XI 2009

E. Kallas. Katmatult huvitav väljapanek Raegaleriis. – Meie Maa 06 IV 2009

L. Pihl. Katmata. – Meie Maa 3 IV 2009

Dansk-estisk kunst på rådhuset. – Nyhedsbrev fra Det Danske Kulturinstitut No. 38 April 2009

I. Grigor. Tartu kunstnike aastanäitus. – Tartu muliseb 20 XII 2008

Mikrokulturhuset Boga Bageri er nu også et udstillingsted. – Sydsjællands Tidende 9 VII 2008

Udstilling af danske og estiske oliemalerier. – Nyhedsbrev fra Det Danske Kulturinstitut No. 27 March 2008

Illustrations. – Akadeemia No. 9 2007

Estisk og dansk kultur i Galleri Dandanell. – Helsingør Dagblad 2007

Per William Petersen "Kuldsed Hetked". – Linnaleht 20 X 2006

I.-K. Hein. Vanemuises avab uksed Publikugalerii. – 13 X 2006

Selected publications

Catalogue of the 2020 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Catalogue of the 2019 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Catalogue of the 2018 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Catalogue of the 2017 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Pilt ja sõna. Hullunud Tartu teine 2013–2015. Ed. Jaan Malin. Tartu: Luul, 2016

Catalogue of the 2016 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Catalogue of the 2015 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Catalogue of the 2014 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Catalogue: **Elementernes poesi.** Skulpturudstilling i Ølgod 2013

Catalogue of the 2013 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Kuressaare kunstis ja legendides. Kuressaare 450. aastapäevaks. Compiled by Lii Pihl and Reet

Truuväärt. Kuressaare: Kuressaare Linnavalitsus, 2013

Catalogue of the 2012 Spring Exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Kilde Taani suhetest Eestiga. Tallinn: Taani Kultuuri Instituut, 2011

Catalogue of the 2010 annual exhibition. Tallinn: Estonian Artists' Association

Pärnu kunsti aastaraamat 2009. Pärnu: Pärnu Kunstikeskus, 2009

Catalogue: **International Portraits.** National Gallery, Port Louis, Mauritius, 2009

Catalogue: **Sea Level.** Pushkinskaya-10 Art Centre, St Petersburg, Russia, 2009

Competitions

(together with Sirje Petersen)

2020

Second place. **Reach for the Stars.** Artwork competition for the BFM Nova Building of the Tallinn University

Second place. **Layers.** Artwork Competition for the Tartu University Hospital Foundation,

L.Puusepa 1a building.

Third place. **Movement.** Artwork Competition for the Tartu University Hospital Foundation,

L.Puusepa 1a building.

Third place **Crossing borders.** Artwork Competition for the Kääriku Sports Center.

2018

First place. **Gift of Music.** Artwork competition for the Heino Eller Tartu Music College

2016

Second place. **Accession.** Artwork competition for the Pronksi 12 office building in Tallinn

Second place. **Knowledge Gives Wings.** Artwork competition for Põlva High School

2014

First place. **XO Oil Shale.** Artwork competition for the Tallinn University of Technology Virumaa College Oil Shale Competence Centre

Second place. **Sunshine.** Artwork competition for the Urvaste School

Second place. **Human Sculpture.** Artwork competition Kunst tuulikul

Honourable mention. **Energy.** Artwork competition for the Rapla Government Building

Works

Embassy of Denmark in Estonia, Tallinn

National Gallery, Port Louis, Mauritius

Narva Museum

Paide Town Government art collection

Private collections in Finland, Denmark, Sweden, Norway, Germany, Estonia and Portugal

The painting **A Limited Edition of Life** was donated to the Rotary District 1470 and was auctioned at the Copenhagen Marriott on the evening of 22 January 2006 to raise money in support of the Rotary Quick Response Team of Minesweepers working in north-eastern Sri Lanka.

Film

About Per William Petersen "Head and Tail"

Film Director Nando Grancelli. Producers Nando Grancelli & Piia Ausman

See the film here: hausfilms.org

YouTube channel: Per Petersen

Curriculum Vitae

Per William Petersen

Sündinud 19. mail 1955 Frederikssundis, Taanis
Elab ja töötab alates 2006. aastast Tartus

Hariduskäik

1974–1978 *Taani Disainikool* / Georg Jensen A/S, hõbeda sepiastamine
1980–1985 *Taani Disainikool* / Laura reklaamikompanii, graafiline disain

Töökogemus

1986–2001 Loovjuht ja disainer ettevõttes Idésign

Liikmelisus

Taani Skulptorite Ühing (DBS)
Eesti Kujurite Ühing
Eesti Kunstnike Liit
Tartu Kunstnike Liit
DECC Danish-Estonian Chamber of Commerce

Valitud isikunäitused

2021 *Naine kasukas*. Tartu Kunstimaja
2019 *Pea ja saba*. Haus galerii, Tallinn
2019 *Tõde on hapu*. Kirjandusfestival Prima Vista. Tartu Ülikooli Raamatukogu
2019 *Humour is Serious Talk*. Kirjandusfestival Prima Vista. Tartu Ülikooli Raamatukogu
2017 *Aeg*. Galerii Noorus, Tartu
2016 *Esimene kord*. Jõhvi Kunstikool
2016 *Tõde on hapu*. Rakvere Teater
2016 *Kooselu*. Rakvere Teater
2012 *Lubadused*. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
2012 *Tõde on hapu*. Eduard Vilde Muuseum, Tallinn
2012 *Geoloogiline*. Karlova Gümnaasiumi galerii, Tartu
2011 *Tõde on veniv*. Tartu Loomemajanduskeskus
2010 *Küsimused ongi vastus*. Narva Muuseumi Kunstigalerii
2010 Galerii Draupner, Skanderborg, Taani
2009 *1 + 1 on rohkem kui 2*. Pärnu Linnagalerii
2009 *Katmata*. Kuressaare Raegalerii
2008 *Suhted*. Narva Muuseumi Kunstigalerii
2008 *Avamine*. Galerii Artarea, Tallinn
2007 *Out in the Blue*. Kohvik Catwalk, Tartu
2007 *The Talented*. Kohvik Catwalk, Tartu
2007 *Wondering*. Kohvik Wilde, Tartu
2007 *Freedom to See*. Freedom to Be. Kohvik Wilde, Tartu
2007 *People Around*. Around People. Kloostri Ait, Tallinn
2006 *Golden Moments and Between*. Teater Vanemuine, Tartu
2005 *Portugal People*. Castrol A/S, Kopenhagen, Taani

Valitud grupinäitused

2021
Ajutine pind. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Tulvab olemisse. Eesti Kujurite Ühenduse aastanäitus. Galerii Pallas, Tartu
Paralleelreaalsus. Pärnu
"URBI E ORBI" – Linn ja Maailm. Skulptuurid Õlgod, Taani

2020

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Paus. Vana-Võromaa Kultuurikoda
Track. PallasArt Estonia Group. Galerii HAA, Helsingi, Soome
Puust ja punaseks. Eesti Kujurite Ühenduse aastanäitus. Rahvusraamatukogu, Tallinn
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone

2019

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
La Grande Bellezza. Pärnu Linnagalerii ja Tallinn Art Space
Kokkusaamised. Haus galerii, Tallinn
Ristuvate teede aed. Eesti Kujurite Ühenduse aastanäitus. Tallinna Botaanikaääd
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
ARSI filmifestival, Tallinn

2018

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Vaardeldes mustärastast kolmeteistkümmel viisil. Niši Rahvusmuuseum, Remesiana, Bela Palanka, Serbia
Valitud teosed. Narva Muuseumi Kunstigalerii
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone

100 skulptuuri. Eesti Kujurite Ühenduse aastanäitus. Vaal galerii, Tallinn
Printmaking IN, Pärnu

2017

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Täna ma päästan nii palju kärbeid kui saan. Eesti Kujurite Ühenduse aastanäitus.
Tartu Kunstimaja
Arteground veteranid ja uued tulijad. Kondase Keskus, Viljandi
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
3 Ainus. Pärnu kunstisüvi 2017. Pärnu Linnagalerii
Anna uus elu! Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Vaardeldes mustärastast kolmeteistkümmel viisil. Art Café, Rakvere ja Pärnu Keskraamatukogu

2016

Vaardeldes mustärastast kolmeteistkümmel viisil. Galerii Noorus, Tartu
Valge vesi. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Haus galerii, Tallinn
Arteground: Üheskoos. Viljandi Linnagalerii
Käärkamber. Eesti Kujurite Ühenduse aastanäitus. Võru Linnagalerii
Meri. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Viinistu Kunstimuuseum
Labürint. Pärnu kunstisüvi 2016. Pärnu Linnagalerii
Tallinn teeb Tartut. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Jakobi galerii, Tartu
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
Anna uus elu! Pärnu Uue Kunsti Muuseum

2015

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Tee. Vana-Võromaa Kultuurikoda
30 x 40. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Haus galerii, Tallinn
Meister ja Margarita. Pärnu Linnagalerii ja Pärnu Kunstimaja
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
Anna uus elu! Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Järjepidevus ja uudsus. Eesti kaasaegne maalikunst. Pärnu Uue Kunsti Muuseum

2014

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
30 x 40. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Haus galerii, Tallinn
Nii nad hullusidki. Festival Hullunud Tartu. Tartu Kunstimaja
Elav klassik. Pärnu Linnagalerii ja Pärnu Kunstimaja
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
Maali fookus. Eesti kaasaegne maalikunst. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Anna uus elu! Pärnu Uue Kunsti Muuseum

2013

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Festival Hullunud Tartu. Tartu Ülikooli endine kirik
Kunstnikult raamatukogule. Rahvusraamatukogu, Tallinn
Elementernes poesi. Rahvusvaheline skulptuurinäitus. Õlgod, Taani
Aprill. Jakobi galerii, Tartu
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum

2012

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Väärtus – Väärtuskriis. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Vaal galerii, Tallinn
Mees ja naine. Rahvusvaheline aktinäitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Mees, seksuaalsus, kunst. Margus Punabi kogu. Tartu Kunstimaja
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
Toit. Tam galerii, Tallinn
Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Kunstiakadeemiate likvideerimine. Tartu graafikafestival. Tartu Kunstimaja

2011

Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Toit. Antoniuse õu, Tartu ja Võru Linnagalerii
Kaleidoskoop. Tartu Loomemajanduskeskus
2031. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Tartu Kunstimaja
Mees, naine ja elekter. Rahvusvaheline aktinäitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Mida oskad sina teha valge värviga? Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Vaal galerii, Tallinn
Portrait. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Jõhvi Kontserdimaja
Kadunud linn. Eesti Maalikunstnike Liidu aastanäitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum

2010
Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Kingitus Pär dile. Paide Kultuurikeskus
Eesti Kunstnike Liidu kevadnäitus. Tallinna Kunstihoone
Jumala anatoomia. Tartu Kunstimaja
Autoportree. Kultuurikeskus Athena, Tartu
Sinine. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Pärnu Uue Kunsti Muuseum
Kiri. Rahvusraamatukogu, Tallinn

2009
Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Kiri. Võru Linnagalerii
Sea Level. Kunstikeskus Pušinskaja-10, Peterburi, Venemaa
International Portraits. Rahvusgalerii, Port Louis, Mauritiust
Vaba kava. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Võru Linnagalerii

2008
Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Üle piiri minek. Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Narva Muuseumi Kunstigalerii
Äratus! Eesti Maalikunstnike Liidu näitus. Rotermanni Soolaladu, Tallinn
Galerii Dandanell, Aarhus, Taani

2007
Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja

2006
Tartu kunsti aastanäitus. Tartu Kunstimaja
Galerii Artshare, Kopenhaagen, Taani
Surreal Perspectives. Galerii Agora, New York, USA
Toldkammeret, Helsingør, Taani

Valitud meediakajastus

K. Piirimäe. Aastanäitus kui mõjuv lavastus. – Tartu Postimees 6 I 2021
Illustratsioonid. – Akadeemia nr 3 2020
L. Parhomenko. Per William Petersen: A Rational Man. Estonian Vision. Surrealism. – Pallasart.ee, 2019
J. Malin. Mängud skulptuuridega ehk Ideede sadu raamatukogus. – Tartu Postimees 29 V 2019
K. Nurk. Kui pea ei ole saba... Per Peterseni näituse arvustus. – Postimees 26 VI 2019
K. Piirimäe. Tartu kunsti erinevused ja kordused. – Tartu Postimees 9 I 2019
Kultuurimeeter – 100 skulptuuri. – Tallinna TV 2018
L. Lükko. Kellele kuuluvad Eesti muld ja süda? – Sirp 24 III 2017
K. Asmer. Kunstnikud vaatavad endasse ja enda ümber. – Eesti Päevaleht 26 I 2017
K. Piirimäe. Tõsidus ja nali kahe Peterseni kunstis. – Tartu Postimees 26 I 2017
R. Hanson. Kunstnikepaar tegi tavatu näituse. – Tartu Postimees 11 I 2017
Ahviaasta algus tõi Rakvere teatrisse kunstnikepaari kolm näitust. – GoodNews 16. II 2016
I. Grünfelt. Kooselu hapu tõega. – Virumaa Teataja 16 II 2016
V. Valme. Teatrikohvikus näidatakse kogukonnaks muutuvat ühiskonda. – Menu.err.ee 7 II 2016
Teatriseintel avaneb kaks uut maailma. – Virumaa Teataja 6 II 2016
K. Piirimäe. Tartu kunst on atraktiivselt modernistlik. – Postimees 4 I 2016
R. Hanson. Avanes aasta tähtsaim näitus. – Tartu Postimees 21 XII 2015
R. Järg, M.-K. Soomre, M. Emmus, M. Estna, Ü. Luisk. The Percentage Act. – Estonian Art nr 2 2014
K. Piirimäe. Mitmekülgsest maalikeskne Tartu. – Postimees 8 I 2014
L. Vainumetsa. Tartu Kunstimaja galerist Indrek Grigor räägib Tartu kunstnike aastalõpunäitusest. – Delta 23 XII 2013
Exhibition Skulptur Ølgod. – TvSyd 2013
4,5 meter høi hest er med i skulpturudstilling i Ølgod. – JyskeVestkysten 24 V 2013
A. Juske. Kunstikevad jälle käes. – Sirp 18 IV 2013
K. Klaus. Taani kunstnikul Peril on lubajad luubi all. – Pärnu Postimees 19 X 2012
A. Sarjas. Tartus Antoniuse õues näeb toiduteemalist kunstinäitust. – Maaleht 18 I 2012
K. Piirimäe. Per William Peterseni inimesekäsitlus. – Sirp 25 III 2011
M. Kivila. Mees, naine ja elekter nende ümber. – Pärnu Postimees 3 VIII 2011
K. Piirimäe. Aastalõpunäituse kujundus põhineb värvidemängul. – Tartu Postimees 8 I 2011
K. Piirimäe. Maailmakodanik näeb Tartu kunsti viiekihilise. – Tartu Postimees 12 I 2010
Paides avati Pär dile pühendatud näitus. – Järva Teataja 21 VIII 2010
V. Kaarneem. Uue kunsti muuseum viib sinise lainele. – Pärnu Postimees 18 V 2010
R. Hanson. Näitus loob jutuainet. – Tartu Postimees 17 V 2010
Küsimused ongi vastus. – KesKus aprill 2010
V. Kaarneem. Linnagalerii esitleb kolme värvilist maailma. – Pärnu Postimees 22 XII 2009
„Kiri“ tõi Kandlesse poolsada huviilist. – Vorumaa24.ee 21 XII 2009
A. Juske. Enneolematu kunstibuum Pärnus. – Eesti Päevaleht 12 XII 2009
S. Joon. Sugulashinged loovad sünergias. – Pärnu Postimees 9 XII 2009
Portraits miroirs. – L'express du Lundi 30 XI 2009
Des portraits à volonté à l'IBL Art Gallery. – Le Matinal 28 XI 2009
L'art du portrait selon 42 artistes. – Le Mauricien 21 XI 2009
E. Kallas. Katmatult huvitav väljapanek Raegaleriis. – Meie Maa 06 IV 2009
L. Pihl. Katmata. – Meie Maa 3 IV 2009
Dansk-estisk kunst på rådhuset. – Nyhedsbrev fra Det Danske Kulturinstitut nr 38 aprill 2009
I. Grigor. Tartu kunstnike aastanäitus. – Tartu mõliseb 20 XII 2008
Mikrokultuurhuset Boga Bageri er nu også et udstillingsted. – Sydsjællands Tidende 9 VII 2008
Udstilling af danske og estiske oliemalerier. – Nyhedsbrev fra Det Danske Kulturinstitut nr 27 märts 2008
Illustratsioonid. – Akadeemia nr 9 2007
Estisk og dansk kultur I Galleri Dandanell. – Helsingør Dagblad 2007

Per William Petersen „Kuldsed Hetked“. – Linnaleht 20 X 2006
I.-K. Hein. Vanemuises avab ukseid Publikugalerii. – 13 X 2006

Valitud trükised

2020 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
2019 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
2018 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
2017 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
Pilt ja sõna. Hullunud Tartu teine 2013–2015. Toim. Jaan Malin. Tartu: Luul, 2016
2016 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
2015 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
2014 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
Kataloog: **Elementernes poesi**. Skulpturudstilling i Ølgod 2013
2013 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
Kuressaare kunstis ja legendides. Kuressaare 450. aastapäevaks. Koostanud Lii Pihl ja Reet Truu-väärt. Kuressaare: Kuressaare Linnavalitsus, 2013
2012 kevadnäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
Kilde Taani suhetest Eestiga. Tallinn: Taani Kultuuri Instituut, 2011
2010 aastanäituse kataloog. Tallinn: Eesti Kunstnike Liit
Pärnu kunsti aastaraamat 2009. Pärnu: Pärnu Kunstikeskus, 2009
Kataloog: **International Portraits**. National Gallery, Port Louis, Mauritiust, 2009
Kataloog: **Sea Level**. Pushkinskaya-10 Art Centre, Peterburi, Venemaa, 2009

Konkursid

(koos Sirje Peterseniga)

2020
II koht. **Püüd tähtede poole**. Tallinna Ülikooli Nova hoone kunstikonkurss
II koht. **Kihid**. SA Tartu Ülikooli Kliinikum, L.Puusepa 1a hoone kunstikonkurss 2020
III koht. **Liikumine**. SA Tartu Ülikooli Kliinikum, L.Puusepa 1a hoone kunstikonkurss 2020
III koht. **Piiride ületamine**. Kääriku Spordikeskuse kunstikonkurss 2020

2018
I koht. **Muusika and**. Tartu Heino Elleri muusikakooli kunstikonkurss

2016
II koht. **Ühinemine**. Pronksi 12 büroohoone kunstikonkurss
II koht. **Teadmised annavad tiivad**. Põlva Gümnaasiumi kunstikonkurss

2014
I koht. **XO Kiviõli**. Tallinna Tehnikaülikooli Virumaa kolledži Põlevkivi Kompetentsikeskuse kunstikonkurss
II koht. **Päikesekiir**. Urvaste Kooli kunstikonkurss
II koht. **Inimskulptuur**. Ideekonkurss „Kunst tuulikul“
Äramärgimine. **Energia**. Rapla riigimaja kunstikonkurss

Teosed kogudes

Taani suursaatkond Eestis, Tallinn
Rahvusgalerii, Port Louis, Mauritiust
Narva Muuseum
Paide Linnavalitsuse kunstikogu
Erakogud Soomes, Taanis, Rootsis, Norras, Saksamaal, Eestis ja Portugalis

Kunstnik annetas maali „Piratud elu“ Rotary klubile 1470 ning see pandi 22. jaanuaril 2005 Kopenhaageni Marriotti hotellis oksjonile, et koguda raha Sri Lanka kirdeosas tegutsevale Rotary miiniotsimisüksusele.

Film

Per William Petersenist rääkiv film „Pea ja saba“
Režissör Nando Grancelli, produtsendid Nando Grancelli ja Piia Ausman
Vaadav lehel hausfilms.org

YouTube kanal: Per Petersen.

Hans William Petersen, 1926 – 1982
My father painted this selfportrait when he was 20 years old.
Mu isa maalis selle autoportree kui ta oli 20aastane.

From top left / Ülevalt vasakult:
Simon, Pernille, Sirje, Ellen, Line, Elmer, Nic
Elva, Ervin, Per

Woman in Fur

Selected works from 1995–2020

Naine kasukas

Valitud teosed 1995–2020

pwp.dk

Compiled by / Koostajad / Udarbejdet af:

Per William Petersen

Sirje Petersen

Editors / Toimetajad / Redaktører:

Peeter Talvistu

Per William Petersen

Authors / Autorid / Forfattere:

Per William Petersen

Peeter Talvistu

Kaire Nurk

Photos / Fotod / Fotos:

Sirje Petersen

Jens-Christian Andersen

Reet Pulk Piatkowska

Tia Takala- photos from HAA Gallery, Helsinki, Finland

Saara-Nette Tõugjas

Per William Petersen

Graphic design / Graafile disain / Grafisk design:

Pernille Hagensten Tjagvad, Esteti

Simon Hagensten Tjagvad, Esteti

Per William Petersen

Translations / Tõlked / Oversættelser:

Peeter Talvistu

Elisabet Karting

Mari-Liis Schmidt

Anneli Vilu

Sirje Petersen

Martin Paludan-Müller

Proofreading / Keeleline toimetamine / Korrektur:

Richard Adang

Anti Saar

Anneli Vilu

Print / Trükk / Tryk:

Greif OÜ

Printed in Estonia / Trükitud Eestis / Trykt i Estland

ISBN 978-9916-4-0656-4

© 2021 Per William Petersen and authors

Published in collaboration with the Tartu Artists' Union

Avaldatud koostöös Tartu Kunstnike Liiduga

Thank you / Täname / Tak:

sirje.com
pwp.dk

Everything is possible.

Kõik on võimalik.

Alt er muligt.

PER WILLIAM PETERSEN

WOMAN IN FUR

SELECTED WORKS 1995–2020

NAINE KASUKAS

VALITUD TEOSSED 1995–2020

ENGLISH

■ Per William Petersen has consciously undertaken a deeply intriguing experiment on the scale of his own life: to exchange an environment filled with clearly defined patterns of memory for an environment that is completely open to unexpected situations.

Per William Petersen's works always make you do a double take, something that has always been touched with sensitivity in people and their nature.

That is why the works collected in this volume also act as a journey into the human soul, which is full of surprises and emotions.

Kaire Nurk, artis and art writer

EESTI

■ Per William Peterseni teadlikult ette võetud elu-mastaapi eksperiment – vahetada kindlaid mälumustreid täis keskkond läbinisti ootamatustele avatud uue keskkonnaga – on sügavalt intrigeeriv.

Per William Peterseni teosed tekitavad alati kerge nõksatuse, alati on tundlikult midagi puudutatud inimeses ja tema olemises.

Nii muutub siinne kaante vahele kogutud teostejada ka ühtlasi üllatuste ja emotsiooniderohkeks rännakuks inimhinge.

Kaire Nurk, kunstnik ja kunstist kirjutaja

DANSK

■ Per William Petersens bevidst gennemførte livsskalaeksperiment. At udveksle et miljø, fyldt med visse hukommelsesmønstre, med et helt nyt miljø, totalt åbent for det uventede – er dybt fængslende.

Hans værker giver altid et lille ryk, de berører altid følsomt noget i mennesket og i dets væsen.

På denne måde bliver rækken af værker, der er samlet i denne bog, en overraskende og følelsesrig rejse til den menneskelige sjæl.

Kaire Nurk, kunstner og kunstsribent

